

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Szilágyssomlyói templomkazetta

Huszonnegyedik évfolyam
2013. december

12

Tartalom

Prédikációk adventi vasárnapokra

Fosztó József: Légy örömmondó. Ézsaiás 40,9–11	551
Orbán Judit: Az isteni kezdet. Ézsaiás 11,1	552
Pitó Zsolt: Mire várunk, mire készülünk adventkor? Lukács 1,68–79	555

Prédikációk karácsony nagyhetére

Lőrincz István: A csillagok tanítása	
A csillagok teremtése. 1Mózes 1,14.....	558
A csillagok üzenete. Jóh 31,31–33.....	560
Mit mutatnak a csillagok? Zsoltárok 8,4–5	562
A csillagok Isten hűségéről beszélnek. Ézsaiás 40,26–27	564
A csillagok mint intő példák. Júdás 13b	566
Ama fényes és hajnali csillag. Jelenések 22,16	568
A várakozás csillaga. 4Mózes 24,17	569
A csillag örömet ad. Máté 2,10.....	571

Prédikációk karácsony ünnepére

Fazekas Zsolt: Krisztus előtt – Krisztus után. Titusz 3,3–7	573
Gede Ildikó: Karácsony. János 1,14a	576
Hegyí Sándor: A világ, a világosság és Isten fiai. János 1,9–12	577
Sikó Csaba: A napkeleti bölcsek útján. Máté 2,1–2,9–11	579
Visky János: Azért jöttünk, hogy tisztességet tegyünk neki. Máté 2,1–3	582
Vörös Éva: Szabadítás és születés. Lukács 1,26–45	585

Prédikáció óesztendő napjára

Id. Fazakas Sándor: Megtérve és megnyugodva. Ézsaiás 30,8–18.....	588
---	-----

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus példázatai.	
A kiosztott talentumok. Máté 25,14–30.....	592

Esztetési prédikációvázlat a magyarországi homiletikai irodalomból

Dr. Boross Géza: Lásd, hited tőle mit várhat!	
9. Teherhordozás. Galata 6,2	598

A Genezáret partján

Gyökőssy Endre: Akarsz-e meggyógyulni?	
VI. Akarsz-e meggyógyulni a magányosságra is?	599

Alkalmi prédikációk

<i>Keresztelési igehirdetés</i>	
Paizs József: Múlt vagy jövő? Máté 28,18–20.....	603

<i>Temetési igehirdetés</i>	
Constantinescu Herman: Ez a világ elmúlik. 1János 2,17	604

A címlapon a szilágyosmlyói református templom egyik kazettája.
Fényképezte Maksay Ádám.

A hátlayan *Ajándékok, melyek nem kerülnek pénzbe.*

Prédikációk adventi vasárnapokra

Fosztó József

Agyagfalva

Légy örömmondó

Alapige: Ézsaiás 40,9–11

Bibliavetítés: Ézsaiás 40,1–8

A mostani adventi készülődésünkben és a karácsony várásában Ézsaiás próféciaja segít bennünket. A felolvasott bibliai rész az egyik legszebb megfogalmazása Isten hatalmának, vigasztalásának és szabadításának. Ez a prófécia adott erőt és bátorságot Isten választott népének Babilonban, a fogság idején, ez vigasztalta és biztosította őket Isten soha el nem múló szeretetéről népe iránt. Vigasztalást jelentett a szó szoros értelmében, nemcsak érzelmi megnyugvást, hanem életünk teljes megváltozását, a szabadulás teljes bizonyosságát. A szolgaság, a testi-lelki rabság, amelybe Isten népe Kr. e. 587-től jutott, az nem lesz örökkévaló. A két-három emberi nemzedéket sújtó megpróbáltatásnak vége szakad s kiáltó szóként hirdeti a prófécia az elkövetkezendő szabadulást, mely a reménység és az öröm forrása lett. A prófécia szerint az az erő és hatalom, mely Jeruzsálemet lerombolta, a választott népet fogságba hurcolta és 70 esztendeig sanyargatta, ez is csak „fű és virág” – mulandó. Fogva tartó és fogoly közt nincs különbség, egyedüli maradandó az Ige, „Istenünk beszéde mindörökké megmarad” Az ígéret kétség nélkül beteljesedik.

Ma, advent második vasárnapján ennek az örömet jelentő üzenetnek a hallgatói vagyunk úgy, hogy Isten nemcsak megszólít, hanem örömmondókká tesz, mint egykor Ézsaiás prófétát: „Magas hegyre menj fel, örömmondó Sion!... emeld föl, ne félj!” Az elmúlt években tanultuk meg a gyülekezetben a 419-es új éneket, mely – miként a prófécia megszólított mindeneket – megbízatást ad: „Ó, Sion, ébredj, töltsd be küldetésed, Mondd a világnak: hajnalod közel! Mert nem hagy az, ki népeket teremtett, Senkit sem éjben, bűnben veszni el. Légy örömmondó békekövet...” Templomunkban, otthonunkban, munkahelyünkön mint lelki Sionon hordozzuk szívünkben és legyen a szánkban a bizonyosságtétel, „a Szabadító elközelgetett!” Tenni valamit azért, hogy változzon meg ez a silány, örömkben szegény, félelmes és gyötrelmes világunk. Szólaljon meg a változást meghirdető örömmondó szó.

Az örömmondásra ma is szükség van, ennek a mostani nemzedéknek is. A bűn rabsága ma is sötétségben, félelemben és vigasztalanságban tart bennünket. Ha bekapcsoljuk a televíziót, ha elolvassuk az újságot, azt tapasztaljuk, hogy napirenden vannak az erőszakos cselekedetek, gyilkosságok, rablások, amelyek elszomorítanak, félelmet okoznak. Több a rossz hír, mint a jó, több az ok a félelemre, mint az örömezésre. Mintha nem is történné semmi jó az életünkben, mintha az öröm helyét teljesen elfoglalná a félelem, a megalégedés helyét az aggodalom. Mintha csak a bűn lenne ezen a világon. Az bizonyos, hogy sok mindenben elhatalmasodott a félelem. Félnünk a betegségtől, a haláltól, sokszor vagyunk vigasztalhatatlanok, aggodalmaskodunk, hogy mi lesz a gyermekeinkkel, unokáinkkal. Az örömmondás csak ott és akkor lehetséges, ha elfogadjuk szabadító Urunkat, Jézus Krisztust, aki betegségeinkben áldott orvosként közelít, halálfélelmünkben a feltámadás dicsőségét hirdeti: „én élek és ti is élni fogtok” (Jn 14,19) Az aggodalmaskodásban a jövőtől félő gondolatainkat hassa át az apostoli szó:

„Minden gondotokat Őreá vessétek, mert néki gondja van reátok.” (1Pt 5,7) Ha ezekkel a gondolatokkal azonosulni tudunk, az adventi készülődésünk nem lesz hiábavaló, és eljuttat a karácsonyi angyalok örömhírének meghallásához: „Ne féljetek, mert íme hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz.” (Lk 2,10)

A Megváltó jön! Hozzánk is eljön! Eljött, aminek felismerői örömmel hirdetik a prófétával együtt: „Íme Istenünk, akit mi vártunk, és aki megtart minket,... örüljünk és örvendezzünk szabadításában.” (Ézs 25,9) Az eljövendő karácsony várása csak erősíteni tudja hitünket: „Íme az Isten jó hatalommal, és karja uralkodik.” Győztesként jön az Úr, az az Isten, aki kiszolgáltatta népét engedetlenségük miatt. „Egy rövid szempillantásig elhagytalak... Búsulásom felbuzdultában elrejtém orcámat egy pillantásig előled, és örök irgalmassággal könyörölök rajtad: ezt mondja megváltó Urad.” (Ézs 54,7–8) Isten hatalma, uralkodó karja sohasem félelmetes az ember számára, sokkal inkább biztonság, mert hisszük, hogy mindazt a rosszat, amit e siralomvölgyben reánk bocsát, javunkra fordítja, mivel ezt megcselekedheti, mint mindenható Isten és meg is akarja cselekedni, mint hűséges Atya. (HK 26)

Jön az Isten, „Mint pásztor, nyáját úgy legelteti, karjára gyűjti a bárányokat és ölében hordozza, a szoptatókat szelíden vezeti.” Ebben az ígéletben előttünk áll az a pásztor-kép, amely az Ó- és Újszövetségben megtalálható, és amelyet valamennyien jól ismerünk. A pásztor és a nyáj kapcsolatának megszólaltatója a 23. zsoltár. A bizalom és biztonságérzet felejthetetlen megfogalmazásában „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm.” Ahol ott van a jó pásztor, oszlik a félelem: „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert Te velem vagy.” (Zsolt 23,4) „Ugyanígy halljuk az Úr Jézus Krisztus szavait: „Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért.” (Jn 10,1)

Kedves testvéreim! A mostani adventen fel kell tegyük magunknak azokat a kérdéseket, amelyeket helyettünk senki nem tud megválaszolni. Megtapasztaltuk-e már ennek a jó Pásztornak a jelenlétét életünkben, elfogadjuk-e, hogy pásztoroljon bennünket, hogy bennünket is karjára gyűjtsön? Egész életünk, mely odahelyeztetett az Ő megtartó kegyelmébe, az adventi és karácsonyi öröm hirdetője kell legyen. Legyen válaszuk egy hitvalló igen! Így lehetünk adventi örömondók, egymásnak biztatói: „Légy örömondó békekövet, Hirdesd: a Szabadító elközelgett!” Ámen.

Orbán Judit

Kovácsna-Vajnafalva

Az isteni kezdet

Alapige: Ézsaiás 11,1

Bibliaalvasás: Ézsaiás 11,1–10

Régi-új ígérétként lehet olvasni Ézsaiás prófétánál egy vesszőszárlól, egy hajtásról. Az, hogy ott benne van a Szentírásban, még nem jelenti azt, hogy az az emberi lélekben megragad. Én úgy jártam, hogy egy csendes reggeli órában elevenedett meg nekem ez a rész, és fordította a figyelmemet oda, ahová nagyon is szükséges a visszakanyarodás az én sokszorososan összetett, zsúfolt életemben.

Szóval vissza kellett menni a krisztusához. Megint vissza az alaphoz, hogy onnan kezdődjön a megújulás, és annak jegyében jöjjön a folytatás is.

Újból és újból elgyönyörködöm a Szentírás csodálatos jelképrendszerén. Ízlelgetem azt, mert egyre teljesebben szeretném felfogni ezeket a jelképeket. Úgy vagyok vele,

hogy tudom, kár azok jelentéséből valamit is kihagyni. Miközben ebbe a gondolatvilágba belemélyülök, rájövök, hogy hitem révén mindez hozzám közel áll, az isteni szó lélekben megfog.

Kinek tűnik fel egy vesszőszál, egy hajtás, csak úgy jártában-keltében? És íme, a Szentírás jelképként használja mindkettőt a mi Urunk megjelölésére. Egyértelmű, hogy milyen összefüggésben: a növekedést, egyáltalán a kezdést, a kiindulást ábrázolja így.

Ezekkel a képekkel benne vagyunk az isteni terv középpontjában, az ószövetségi kegyelmi üzenetnél. Ekkor a Messiás kapcsán nagy újdonság az a tény, ahogyan ő alázatosan megjelenik.

Erre kell nekünk a mai Ige kapcsán összpontosítanunk.

Hogy miért? Elsősorban azért, mert ennél megnyugtatóbbat és kielégítőbbet senki sem tud mondani.

Az isteni válasz felénk így hangzik: én elkezdtem a nagy munkát, a szabadítást, és véghez is vittem azt.

Ott, ahol olyan sok minden helyrehozhatatlanul elromlott, Isten megjelent, hogy cselekedjen.

Milyen jól érthette ezt Ézsaiás hallgatósága! Néven nevezi a próféta a jogtalan intézkedéseket. Szó van az árvák és özvegyek jogainak a megcsorbításáról. Súlyos, társadalomellenes intézkedések ezek. Aztán a nagypolitika szintjén szomorú az, ahogyan Asszíria túlteljesítette Istentől kapott feladatát. Eredetileg Isten azért küldte az asszírokat, mert megharagudott az Ő népére, és így akarta büntetni őket. És itt közbeszól Isten, és azt mondja, hogy Asszíria is sorra fog kerülni, mert Isten szerepében tetszeleg, az isteni dicsőséget akarja megszerezni magának.

Minderre hangzik az isteni megoldás: Isten a sudár termetűeket kivágja, Izráel országát elpusztítja, Asszíriát is porig alázza.

És máris megvan a törzsök, a gyökér, amiről alapigénk szól. Önmagában olyasvalami, ami az élet jeleit nem igazán mutatja. Mégis Isten kezében ez is felhasználható kiindulópontnak, kezdésnek. Mert a lecsonkítás következtében kialakult törzsből, gyökérből sarjad ki a vesszőszál, a hajtás. Eljön a Megváltó, hogy aztán vele és általa egy egészen új világ köszöntsön be.

Ilyen gondolatvezetésben érthető meg az, hogy Isten miért látta jónak a zsidó nép körében elkezdni a megváltást.

Isten visszavágta az ágakat odáig, ahol minden rendben ment, a dávidi dinasztián belül Isai családjáig. Odaillesztette, abból eredeztette az új, a legteljesebb hajtást, az ő fiát.

Nemcsak szép ez a kezdés, amit akkor így fogalmazott meg Ézsaiás a népnek, hanem ma is lendülettel tölt el, igazi lelki erőt nyújt az istenfélőknek. Mert ennek az isteni tervnek a fényében el tudom képzelni az életemet, a jövőmet is, és a rám mért szerepre is rátalálok, igyekszem azt betölteni.

Kritikus alkat vagyok, szívesen olvasok új megközelítéseket. Igyekszem napirenden lenni minél több újdonsággal, hogy ezt a mai kort értem, és arra adjak választ azoknak, akikhez én eljutok.

Így bukkantam rá egy olyan írásra, amely józan érvelésével megragadta a figyelmet, el egészen addig a pontig, ahol csonka Jézus-történetről kezd beszélni. Nemcsak hogy ezzel nem tudok egyetérteni, de az ilyen kritikát már hitnélkülinek tartom.

Az érvelés háttérében az volt, hogy a Megváltó nem úgy élte földi életét, mint egy átlagember, például nem alapított családot.

Abbahagytam az olvasást, mert nekem ilyenre szükségem nincs. Az én Megváltóm tökéletes! Ézsaiás is így jövendölte meg. Nincs itt szó csonka vesszőszálról, csonka hajtásról. Sőt, a messiási jövendölés finom képei éppen a lélek rezdüléseit eredményezik,

hogy majd az Újszövetség lapjain egy alázatos, erőszakmentes szabadítót lássunk viszont.

Mi hogyan prédikáljuk ezt a Krisztust?

Pál apostol így fogalmaz: mi a megfeszített Krisztust hirdetjük (1Kor 1,23). Ezt az igehirdetői munkát zsidók és görögök körében folytatta az apostol, ahol éppen ez az üdv történeti mozzanat, a keresztre feszítés nem fért bele a képbe, a hitvilágba.

Az igazi szintézis viszont ez: a kezdetektől ellátni a végéig, vagy a mi szerencsésebb helyzetünkéből fakadó lehetőség: a lekerekített megváltás-történetnek erről a feléről vizsgáztatni a kezdetre.

Jó ez, hogy mi nem csupán a megváltás eredményének, gyümölcsének örvendezünk, hanem az azt megelőző tényeket is szem előtt tartjuk. Hiszen Isten mindenbe beleavatott minket, most is belevon az ő közlése által. Érdekléte tesz az én üdvösségemben. Bevon, mint társat, aki ezt a jézusi utat jól átlátja.

Más helyen úgy fogalmaz az Írás: tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket (1Kor 1,21). Tetszett neki, hogy a különböző korok embereit megszólítsa, a régi szavak által a mai embert is megérintse, és így az Úrra irányítsa a figyelmet.

Egy csodálatos kezdethez juthatunk ma vissza az Ige által. Ahhoz a ponthoz, amikor Isten az ő tervét megosztja az övéivel.

Milyen jól tervez a mi Istenünk! Hosszasan készítette elő a Megváltó érkezését, hogy aztán az ő halála és feltámadása által a legnagyobb győzelmet tulajdonítsa a mi Urunknak.

Ez a kegyelmes Isten napról napra megszólít bennünket, alkalmanként bebizonyítja, hogy lehet sokféle újrakezdés a szolgálatban, a lelkesedésben, az engedelmisségben.

A minap ezt éltem meg újból, hogy Isten újrakezdi velem, közel jön, hogy megerősítsen a szolgálatban és a hitben egyaránt. Amikor családlátogatás során imádkoztam egy presbitercsaládnál, meglepetésemre így szólalt meg az engem otthonába fogadó presbiter: Most én is imádkoznék érted, értetek.

Milyen jó, hogy az Ézsaiás által megjövendölt kezdet jó véget ért, mert tökéletes isteni munka volt. Azt soha többé meg nem kell ismételni. Bizony kihajtott a vesszőszál Isai törzsekéből, kisarjadtt a hajtás az ő gyökereiről. Ezen Isten lelke megnyugodott – olvasni a folytatásban, a 2. versben –, hogy ezzel az Úrral mi is nyugalmat találjunk a magunk számára. Ámen.

(Elhangzott az Erdélyi Református Egyházkerület Lelkeszi Értekezletén 2012. október 11-én.)

Mire várunk, mire készülünk adventkor?

Alapige: Lukács 1,68–79
Bibliolvasás: Ézsaiás 35

Mire várunk? Mire kell felkészülnünk? Igazi adventi kérdések ezek. Az elmúlt adventi vasárnapokon azt tudatosíthattuk magunkban, hogy mi Megváltónk visszajövetelére várunk. Erre készülünk. Szó volt arról, miből áll az előkészület, és arról is, hogy nem tudjuk az eljövétel időpontját. Mindig készen kell lenni.

Most, az ünnep közeledtével az ünnepre való felkészülés foglalkoztat inkább. Mi várható, mire készüljünk?

Hasonló kérdések foglalkoztatták Keresztelő János születésekor a család szomszéd-jait, barátait is. Sok meglepetésen mentek át: Zakariás hirtelen megnémult, majd az idős házaspárnak gyermeke született, nemsokára Zakariás újra beszélni kezdett. Úgy olvasuk az evangéliumban, hogy félni kezdett mindenki és ezt kérdezték: Mi lesz vajon ebből a gyermekből? Mi várható még ezek után? Mire készüljünk? Ezek a kérdések akkor a félelemből és nem a reménységből fakadtak.

Zakariás pap a Szentlélek készítésére prófétálni kezd. Az akkori csodálkozó, megremült kérdezők, és a maiak is ebben a próféciaiban találhatják meg a kérdésre a választ és útmutatást.

1. A válasz első fele így hangzik: Isten meglátogatja és megváltja az ő népét.

Isten az, aki cselekszik. Szereti az ő népét, könyörölni akar rajta, megindult népe állapotán és jön, hogy cselekedjen érte. Meglátogat a naptámadat a magasságból. Közel jön a Világ Világossága, hogy meglátogasson és felragyogtassa rajtunk Isten dicsőségét, amiről Ézsaiás is prófétált (Ézs 60,1–2), és jön vele az új korszak, az üdvösség ideje. Benne támad fel a világosság azoknak, akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek: elveszetten és reménytelenül. Hozzá kell tennünk azonban azt is, hogy a magyarázók közül sokan úgy értelmezik, hogy amit mi naptámadatnak olvasunk, az ugyanaz, mint a sarj vagy csemete az Őszövetségben. (Számunkra talán érthetőbb szavak erre a hajtás vagy rügy!) Ézsaiás és Zakariás próféciaiban találkozunk a Messiásnak ezzel a megnevezésével. Ez a név is arra utal, hogy új kor kezdődik el Abban, akiről a próféták jövendöltek, épp ott, ahol legaggasztóbb volt a pusztulás. Ma azonban azt emeljük ki, hogy Csemete-Naptámadat a magasságból jön. Fentről jön oda, ahol vagyunk, hogy megkeccsen és megtartsa. Állapotunkon csak felülről lehet segíteni. És van segítség. Isten segít!

Egy másik igeversben azt olvastuk, hogy a Dávid házából jön a hatalmas úr, aki ellenállhatatlanul szétdobálja, legyőzi ellenségeit, s Akinék szabadítása nyomán üdvösségünk van. A Dávidnak adott ígéret is betejedezik, amikor testben látogat meg a Királyok Királya. Isten emberre lesz érettünk, hogy közel legyen és segítsen. Befogadhatóvá, megtalálhatóvá, hallhatóvá, láthatóvá, megismerhetővé lesz. Csodálatos: Isten meglátogatja az ő népét! Várhatunk rá, mint arra a rokonra, aki hozzánk jön ezen az ünnepen.

Isten meglátogat és megvált. A megváltás itt kiváltást jelent. Azt, hogy valaki másnak uralma alá került az ember, a közösség, és elszakadt Tőle. Ő megengedte, hogy az engedetlenség büntetése rajtuk beteljesedjék. Ezért volt jellemzője a Zakariás korának is az elnyomás, a szegény, a békétlenség, a széthúzás, a várakozás és a tehetetlenség. Isten meglátogat és kivált ebből az állapotból, a más uralma alól, kifizeti az adósságot, hogy

ővéi legyünk. Ez a kiváltás azt jelenti, hogy Isten nem attól vált meg elsősorban, nem azzal kezdi a szabadítást, amitől mi szeretnénk szabadulni. Sokan azért csalódtak Jézusban, mert nem azt a szabadítást hozta, amire ők vártak. Ő minket vált meg, szabadít ki, nem a gondjainkat oldja meg. Kiszabadít, hogy neki éljünk, hogy vele éljünk.

Zakariás és később Keresztelő János erre a szabadításra készítette fel a népet. Erre várhattak a csodálkozó, megrémült rokonok, ismerősök. Ne féljenek, reménykedve és örömmel várjanak. Érdekes, hogy Zakariás már beteljesedve látta a meglátogatást és megváltást, prófétaként múlt időben beszél róla. Pont úgy, ahogy mi is mondanánk ma: Isten meglátogatta és megváltotta az ő népét. Jött a magasságból és emberré lett karácsonykor. De nemcsak azokhoz és azokért jött, akik akkor éltek, hanem érttünk is. Minket is ki akar váltani abból, ami megakadályoz abban, hogy Ővéi legyünk.

Látjuk a romlás jeleit. Bizonytalanság, ellenségeskedés, bántás, szenvedés, célt veszítettség, békétlenség, félelem jellemzi sokak mindennapjait. Igyekszünk szabadulni, meg is ragadunk mindent, ami segíthet. De semmi sem tesz szabaddá! Szeretnénk, ha öröm és béke lenne családjunkban, de nem tudjuk, mit tegyünk érte, vagy éppen mi vagyunk, akik békétlenséget gerjesztünk magunk körül. Sokan lemondóan kérdik családosaikra emlékezve: Mire is várjunk advent idején? Mi az, amiben nem csalódunk?

A szabadító eljött, Lelke által itt van. Ma is szabadító Ő. Várhatunk tehát Rá, kérhetjük szabadítását!

2. Isten felkészít a szabadításra. Annak idején az Egyiptomban raboskodó zsidókat is felkészítette a Mózes visszatérése, az Istentől kapott jelek és a 10 csapás által. János feladata az útkészítés lesz. Ez abban áll, hogy az üdvösség, más szóval szabadítás ismeretére kell megtanítsa a népet. Arra, hogy a legnagyobb gond nem az, amit mi annak látunk. A megoldás sem abban van, amit mi annak képzelünk. Isten a bűnök bocsánatában adja a szabadulást. Ebben mutatja meg hatalmát. Isten adja a bűn fel- és megismerését, meglátatja annak mélységét, s azt, hogy rajtunk egyedül ő segíthet. Isten nem tehetetlen. Nem huny szemet a bűn fölött, és nem is semmisíti meg igazságában a bűnöst. Megbocsát, megszabadít, ezáltal új kezdetet ad. A vele való kapcsolat megújulása nyomán változik meg a körülményekhez való viszonyulás is. Isten fölkészít, hogy megszabadíthasson, hogy örülni tudjunk annak, amit tesz értünk és ad nekünk. Minket is fölkészít, hogy elfogadhassuk a szabadítást, és élhessünk általa. Minket is tanít arra, hogy miben áll ez a szabadítás. Felkészít, hogy vágyjunk rá és elfogadjuk tőle. Ahogy Isten számtalanszor felhasználta népének nehézségeit, úgy a mi nehézségeinket, betegségeinket, csalódásainkat is felhasználja, hogy formáljon általuk. De az Ő Igéje az Ő legfontosabb eszköze, mely által vezet és felkészít. Jó, hogy most a bűnbánati héten és a közelgő ünnepen is sok alkalom van arra, hogy megszólítson, felkészítsen és szabadításában részeseltessen. Éljük ezekkel az alkalmakkal, legyen nyitott a szívünk! Így lehetünk készen nemcsak a szabadításra, hanem a Krisztus visszajövetelére is. Vegyük észre a mai „útkészítőket”! Szükséges ez, hogy félre ne értsük, milyen szabadításban akar részesíteni minket az Úr, és felismerjük, hogy mi az, amit nekünk kell megtennünk. Külön öröm, hogy családjainkkal, szeretteinkkel együtt készülhetünk. Oda tartozhatunk azokhoz, akiket megszólít, akiknek életében munkálkodik az Úr.

3. A szabadítás következménye: félelem nélkül szolgálunk Neki, szentségben és igazságban, életünk minden napján. Félelem nélkül: nem kényszerítve, hanem önként és örömmel. Hányszor csak a félelem készítetett arra, hogy keressük Őt és akarátát. Nem az Ő szolgálata volt a jellemző. Aki átélte a szabadítást, aki megismerte a Szabadítót, az hálás, és a Szabadítóval akar élni. A szentség azt jelenti, hogy oda tartozik Hozzá, s az

Ő igazságához igazodik. Életében valóság az, hogy Krisztus él benne, ő meg Vele él. Mindez nem „elmélet”, hanem a mindennapokban megvalósuló élet, nemcsak egy időszak jellemzője, hanem egy egész életé.

Nagyon szemléletes az Igében olvasott, ehhez kapcsolódó leírás is. A mennyei Rűgy, Napkelet megjelenik azoknak, akik a sötétben ülnek. Azoknak, akik reménytelenek, tehetetlenek, akik erőtlének, akik beletörődtek és feladták a harcot. Miután megjelenik nekik a Szabadító, felkelnek és elindulnak. Ez lehetetlen volt eddig. Az Úr csodát tesz velük. Békéjük van Istennel, életüknek célja van. A békesség útján járnak, békét hoznak magukban, azt adják tovább.

Ennek ideje van most, a szabadítás ideje, a bűnbocsánat ideje, az elindulás ideje. Mi is oda tartozhatunk azokhoz, akik szabadon, önként, örömmel élik a Szabadítóval életüket és neki szolgálnak életük minden napján. Az üdvösség ideje van! Ezt az időszakot zárja majd le a Krisztus visszajövetele. Addig még nem vagyunk teljesen szabadok az ellenség támadásaitól, de akkor majd teljessé lesz Megváltónk dicsősége, megszégyenül az ellenség, és mindenki, aki elutasította az Ő akaratát, és Ő megbünteti őket. A teljes békesség és öröm vár azokra, akik szabadítása által éltek.

Ez az, amire várhatsz és várnod kell, amiért imádkozhatsz, és amit megköszönhetsz Istennek. Találkozz a Szabadítóval, éld át a bűnbocsánatot, járj Vele, Általa a békesség útján! Ámen.

Karácsonyi fohász Erdélyből

Édes jó Atyánk! Bocsásd meg nekünk, hogy karácsonyvárásunkban is olyan sokszor a magunk belátása szerint keressük a szeretetet és a békességet. Fénnyel, ünnepélyességgel próbáljuk fedezni lelki sivárságunkat, s jókívánságaink csak üres szavak.

Légy kegyelmes hozzánk, méltatlanokhoz és bűnösökhöz, mint hajdan az első igazi karácsonykor, és taníts helyesen keresni. Nem külsőségekben, hanem kitartóan és hódolattal. Nem túlharsogva egymást, hanem elcsendesedve, hogy meghalljuk az Ige útmutatását és biztatását, s reánk szálljon és bennünk maradjon a Jézus hozta szeretet és béke. Ámen.

Prédikációk karácsony nagyhetére

Lőrincz István

Marosvásárhely-Alsóváros

A csillagok tanítása

A csillagok teremtése

Alapige: 1Mózes 1,14

Már sokszor elmondtam Nektek erről a szószelekről, hogy Isten minket sok minden által tud tanítani. Persze ezek közül a legfontosabb, és Isten ezt használja a leggyakrabban életünkben: az Ige. De aztán ott van az igehirdetés, a hirdetett Ige is. De taníthatnak minket az állatok is. Néhány évvel ezelőtt egy újkényéri nagyhéten *A hangya tanítása* címmel tartottunk igehirdetési sorozatot. Aztán tudnak minket tanítani a tárgyak. Már negyedik éve a húsvéti nagyhéten a Jézus szenvedéseinek tárgyaival foglalkozunk. De tudnak minket tanítani a csillagok is. Ezen a héten ezt a tanítást szeretnénk meghallani. Mit tanítanak nekünk a csillagok? Ezt szeretnénk estéről estére meghallani. A mai estén a csillagok teremtéséről lesz szó.

Azt hiszem, hogy nincs itt senki közöttünk, akit ne bűvölt volna el egy nyári éjjelen a tiszta égboltozaton a millió csillag ragyogása. Valósággal lenyűgözi az embert ez a látvány. Én is a legkedvesebb gyerekkori emlékeim között tartom számon, hogy szüleimmel, testvéremmel együtt kimentünk a kertbe, leültünk egy szénakazal tövébe, nekítámasztottuk hátunkat a zizegő szénának és perceként át néztük szóltanul a csillagokat. Aztán édesapám elkezdte magyarázni, hogy melyik a Kis és Nagy Göncöl, a Fiastyúk és a többi csillagzat. A Szentírás emberei is megéneklék ezt a csodálatos élményt, gondolhatunk a 19. zsoltárra: „az eget beszélik Isten dicsőségét és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat.” Nap napnak mond beszédet és éj éjnek ad jelentést. Az emberiség kezdetektől fogva foglalkozott a csillagászat tudományával, a régi korokban ez az egyik legszeretettebb és legelismertebb tudomány volt. Az emberek mindig is próbálták kutatni a csillagokat, az épp rendelkezésükre álló eszközökkel. Először kezdetleges nagyítókkal, kukkerekkel, ma már modern teleszkópokkal próbál az ember minél messzebbre tekinteni, minél több csillagot és azok jellegzetességeit felfedezni. A hívő ember, amikor feltekint az égre, mindig azt érzi, hogy milyen nagy Isten, és milyen kicsi ő maga. Tudjuk azt, hogy a nagy reformátorok, köztük Kálvin is szerette a csillagászatot és foglalkozott ezzel a tudománnyal, vallotta, hogy a csillagok világa Isten csodálatos bölcsességét hirdeti. Mert a hívő ember ezen hatalmas teremtmények, a csillagok mögött is a Teremtő Istent, az ő nagyságát, hatalmát és bölcsességét látja.

Hogy teremtette Isten a csillagokat? Hát úgy, mint minden mást is: az ő szava által. Isten szólt és meglett, parancsolt és előállott, mondja egy másik zsoltár. Ilyenkor mindig arra kell gondolnunk: az az Isten, aki szavával ilyen csodálatos csillagokat teremtett, ne tudna szava által bennem is munkálkodni? Ne tudna bennem is új életet teremteni? Ne tudna választ adni az én életem kínzó kérdéseire? Ne tudna bennem új szívet és új akaratot teremteni? Az az Isten, aki ilyen csodálatos világot teremtett, ne tudná újjáteremteni az én életemet? Mert Krisztus már akkor is ott volt, amikor a csillagok teremtettek, hisz János azt írja evangéliumában: minden ő általa lett, ami lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Ez a Krisztus aztán karácsonykor testté lett, hogy általa a mi életünk is újjá legyen.

Isten a csillagokat azért teremtette, hogy világosságot árásszanak az éjszaka sötétségében. Bár már azelőtt is volt világosság, hiszen a teremtés ezzel kezdődött: „legyen világosság”, mégis Isten a Nap és csillagok teremtése által egy szép rendet teremtett, a csillagoknak munkát, feladatot adott. Most próbáljuk meg ezeket számba venni.

1. A csillagok első munkája az elválasztás, hogy elválasszák az éjszakát a nappaltól, a sötétséget a világosságtól. Erre az elválasztó munkára tehát Isten a csillagokat használja fel. Talán ezek után feltehetné valaki a kérdést: hogyan van az, hogy Isten világosságot teremtett, és azután mégis megengedi, hogy sötétség legyen? Miért teremtett Isten nappalt és éjszakát is? Hiszen Isten megtehetné volna azt is, hogy mindig csak nappal legyen! Erre csak egy válasz lehetséges: így akarta Isten. Sok olyan kérdés van az életünkben, amire sohasem kapunk választ. A hitetlen ember ilyenkor így szól: mivel én ezt nem értem, nem hiszem azt sem, hogy Isten létezik, hogy ő áll a teremtett világ mögött. A hívő ember azonban így szól: jóllehet én se értem ezt, de csodálom és imádom ebben is Isten nagyságát és bölcsességét. Isten tehát világosságot és sötétséget is teremtett és a csillagokat használja fel ezek elválasztásában, az ő bölcs döntése szerint. Számunkra sokkal inkább az a vigasztaló, hogy Isten uralkodik a világosság és a sötétség felett egyaránt. És ennek van egy lelki értelme is, testvéreim. Hogy Isten világosságot tud adni ott, ahol most még sötétség van. Mert az ember lelki értelemben sötétségben születik és sötétségben él, egészen addig, amíg fel nem ragyog neki a világosság. Jézus magát a Világ Világosságának nevezte és azt is mondta, hogy aki őt követi, az nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága. Tudjuk azt, hogy a keresztyének a karácsonyt csak a negyedik század vége felé kezdték el ünnepelni, mert ez a nap addig a pogány római vallásban a világosság ünnepe volt, ugyanis ezen a napon fordul meg a természetben a világosság és sötétség aránya. S akkor a keresztyének azt mondták, hogy mi azt akarjuk ünnepelni ezen a napon, hogy a Világ Világossága eljött ebbe a világba és ő elűzi a sötétséget. A csillagok ilyen értelemben azt hirdetik nekünk, hogy Isten minket kiszabadított a sötétség hatalmából és átvitt az ő Fiának országába, a világosság birodalmába.

2. A csillagok által Isten szép rendet adott ennek a világnak. A csillagok jelek is és meghatározói az ünnepeknek, a napoknak és az esztendőeknek. Mi tudjuk azt is, hogy az emberiség a csillagokkal rettenetesen visszaélt. Olyan értelemben, hogy az emberek a csillagokban vélték felismerni sorsukat. Így alakult ki az asztronómia után az asztrológia, a csillagképek, horoszkópok áltudományos kutatása. Az, hogy az ember a sorsát attól teszi függővé, hogy milyen csillagzat alatt született, hogy mit mutat az ő életére nézve a csillagok állása, hogy a csillagok határozzák meg az ember életét. Isten Igéje azt mondja, hogy ez a sötétség fejedelmének a munkája. Nagyon vigyázzunk hát ezekre a dolgokra, mert nagyon nagy károkat okozhatnak lelki életünkre nézve. A csillagok csak tanítanak, de nem urálnak és vezetnek minket. Ezért óva kell inteni mindenkit attól, hogy a horoszkópokat elolvassa, vagy a tévében ezeket az adásokat megnézzé, mert önkéntelenül, akaratlanul is nagy kárt okozhatnak az ember lelkében. A csillagok legfeljebb csak jelek lehetnek, mint ahogy azok voltak a bölcsek számára is, s Jézus beszél arról is, hogy az utolsó napokban lesznek jelek a Napban, Holdban és a csillagokban. A csillagok tehát rendet adnak az életünknek, mert azok járásában rend van. A csillagok mozognak, ezért egészen más az égbolt tavasszal és ősszel, nyáron és télen. Mit hirdetnek a csillagok nekünk? Hogy Isten a rend Istene. Mert tegyük fel megint így a kérdést: az az Isten, aki a csillagok járását elrendelte, nem rendelte volna el az én életemet, nem igazgatja az én életemet? De igen! A csillagok azt tanítják, hogy Isten vezeti és igazgatja a mi életünket. Születésünk pillanatától halálunk pillanatáig. Minden az ő kezében van, az az idő, amikor boldogok vagyunk, egészségesek, de az is, amikor próbák jönnek, betegségek alatt

roskadozunk. Ezért jó nekünk időről időre az égre tekinteni és megvigasztalódní abban, hogy az az Isten, aki egy ilyen csodálatos világot teremtett, az az én kicsiny életemet is kezében tartja és igazgatja.

A csillagok régen az időszámítás szerepét is betöltötték. Amikor még nem volt óra és naptár, akkor a csillagokról, napokról és éjszakákról tudták számon tartani az időt. A csillagok azt is hirdetik, hogy az életünk mulandó itt a földön. Mi útbán vagyunk az örökkévalóság felé. Most még az időben élünk, de az időnek egyszer vége lesz. De akkor kezdődik az örökkévalóság és mi e felé tartunk. Minden karácsonnyal közelebb kerülünk életünk végső céljához. Így tanítson minket és vigasztaljon a csillagok teremtese. Ámen.

A csillagok üzenete

Alapige: Jób 31,31–33

Ezen az áldott karácsonyi nagyhéten egy igehirdetési sorozatot kezdtünk el, melynek címe: A csillagok tanítása. Tegnap este a csillagok teremtésével foglalkoztunk, ma pedig a csillagok üzenete áll figyelmünk középpontjában. Most Jób könyvéből olvastam az Igét. Vallásórák korunktól hallottuk és ismerjük ezt a történetet. Hogy élt egy istenfélő ember Úz földjén, aki annyi mindenben keresztül ment egy életen át? Először nagyon boldog volt, hisz szép családja, nagy vagyona volt. A Sátán egy adott ponton azt állította Isten előtt, hogy Jób csak azért szereti Őt, mert ennyire megáldotta, hogy mindene megvan, semmije se hiányzik neki. Azt sugallta Istennek, hogy vegyen csak el mindent tőle, akkor bizonyára már nem fog hinni. Isten úgymond „belemegy ebbe a játékba” és nagy próbákat bocsát Jóbra. Egyetlen napon elveszíti gyermekeit, vagyonát, sőt még egészségét is. A felesége is arra biztatta ebben a helyzetben, hogy átkozza meg Istent és vessen véget az életének. De Jób nem vétkezett, sőt áldani tudta Istent akkor is, amikor mindent elveszített.

Ebben a nagy nyomorúságban felkeresi őt három barátja, akik először hét napon át semmit se szólnak, csak ott ülnek, virrasztanak mellette. Őket is mélységesen megdöbbenette, ami barátjukkal történt. De egy adott ponton a barátok elkezdnek beszélni, és Jób érzi, hogy vádolni fogják őt, ami tördőfészként járja át szívét. Először még csak szép dolgokat, bölcs igazságokat fogalmaznak meg, de már ez is fáj Jóbnak. Úgy érzi magát, mint amikor egy vak embert állítanak egy gyönyörű festmény elé, hogy csodálja meg azt. Az tényleg igaz, hogy a festmény gyönyörű, de a vaknak ez a kérés mégiscsak fájdalmat okozna, mert neki ott benn nagyon fáj, hogy ő nem lát. Így van ez a Jób barátai-val is. Igaz dolgokat mondanak ők, csak épp nem jókor, és nem annak mondják, akinek kellene. A barátok határozottan azt állítják, hogy Jóbnak egy konkrét bűnt kellett elkövetnie, mégpedig valami rettenetes bűnt, s Isten ezért büntette meg őt ilyen keményen. Ekkor még sem Jób, sem a barátok nem tudják, hogy e próba mögött a Sátán áll.

Jób egy adott ponton nagyon elcsügged. Nem is csoda. Megátkozza születése napját, s azt mondja: bár soha nem születtem, bár soha nem éltem volna. A csodálatos az, hogy Isten nem hagyja magára Jóbot ebben a nagy próbában. Fokozatosan, lépcsőről lépcsőre vigasztalja meg őt. A 13. fejezetben már tudja, hogy Isten lesz a segítségé, s a 19. fejezetben már mennyei magasságban szárnyal: tudom, hogy az én Megváltóm él és utoljára az én porom felett megáll. Akkor majd meglátom Istent – vallja. Milyen nagy dolog, hogy Jób hitben már eljutott eddig, a Megváltó látásáig. De ezek után Jób megint elcsügged, nem tudja elfogadni Isten cselekvését, hogy miért járhatja őt ilyen nehéz úton.

Ekkor az Úr kezd el beszélni, mégpedig forgószélben, viharban szól hozzá. És az Úr szava helyreteszi Jóbot. Az Úr négy csillagzatot használ fel tanításában: a Fiastyúkot, a Kaszáscsillagot, a Hajnalcsillagot és a Göncölszekeretet. A Fiastyúk öt csillagzatból álló csillagkép, ami látványként is nagyon szép, az ókorban ez az öröm megtestesítője volt. A Bibliában ez a kép Isten szeretetét jelenti. Jóbnak Isten ezzel a csillagképpel ezt mondja: hidd el Jób, hogy én szeretlek téged. A mostani nagy próba ellenére se kételkedj az én szeretetemben. A második csillag, a Kaszáscsillag, az Orion. Ez télen látszik leginkább, nagyon nagy és gyönyörű csillagkép. A középen három csillag egymással szembefordulva áll. A Kaszáscsillagnak az az érdekessége, hogy egyre lejjebb ereszkedik a horizonton, s nyáron már nem lehet látni, teljesen eltűnik a szemünk elől. Úgy tűnik, mintha azok a szálak, amelyek ezeket a csillagokat egybetartják, elszakadozának. Mit akar az Ige ezzel mondani? Hát azt, hogy nem mi szabjuk meg az idő járását, mi télen nem tudunk tavaszt csinálni. Ez egyszerűen nem áll hatalmunkban. Ez azt mondja el nekünk, hogy életünk irányítása nincs a mi hatalmunkban. Nem mi határozzuk meg, hogy mikor legyen tél és mikor tavasz, egészség és betegség, mélység és magasság, bánat vagy öröm. De Isten ezeket mind tudja, merjük ezért az Ő vezetésére bízni az életünket. A harmadik csillagot Károli Hajnalcsillagnak fordítja, de nem erről van szó, az új fordítás állatövről beszél. Egy olyan csillagzat ez, ami csak márciusban látható egészen az égbolt alján. Erről azt kérdezi az Úr Jóbtól, hogy előhozhatod-e azt például januárban? Nyilván, hogy nem, mert a csillagok megjelenésének és eltűnésének megvan az ideje. Minden a maga idejében történik. Mindennek az idejét Isten hozza el. Isten tudja a mi életünkben is, hogy minek és mikor van az ideje. Ő hozta el Jézus születésének az idejét is, Ő fogja elhozni a Jézus visszajövetelének az idejét is, de Ő hozza el a mi életünkben is mindennek az idejét. Sokszor mi türelmetlenek vagyunk, és azt kérdezzük Istentől, hogy miért várakoztat meg oly sokszor? De ahogy egy nagy igehirdető fogalmaz: Isten óráját mi nem hordozzuk a mellényzsebünkben. A negyedik csillag a Göncölszekér, vagy népiesen a Nagy-Medve. Azért nevezik ezt Göncölszekérnek, mert úgy látszik, mintha egy szekeret húzna három csillag, ezt az ókorban úgy magyarázták, hogy három fiú viszi az apját a sírba, hogy temessék el. Ez a csillag azt mondja el nekünk, hogy Isten az élet és a halál Ura. A halál szekere egész évben jár, s innen is, onnan is ragad el magával embereket. Jób most meg akarna halni, de Isten arra figyelmezteti, hogy ennek még nem jött el az ideje, ez nincs az ő hatalmában, mert Isten az Úr élet és halál felett.

Isten mindezekkel meg akarja vigasztalni Jóbot. Ő mindent tud és mindent lát, mindenedet Ő vezet és igazgat. S ez nekünk is azt üzeni: bízd rá magad Istenre, fogadd el az Ő végzéseit, várd ki az ő idejét. Újszövetségi nyelven ezt így mondhatnánk: Isten szeret téged, Fiát küldte érted. Ne nyugtalankodj! Mi most karácsonykor ennek örvendezünk. Jézus az idők teljességében eljött, megváltott minket. Mi most az Isten által nekünk adott időben hinnünk kell Jézus Krisztusban, be kell fogadnunk Őt az életünkbe. Vele mindenén át tudunk menni. Lehet, hogy utunk nem lesz könnyű, de Krisztusban mindenre lesz erőnk. Ez a csillagok mennyei üzenete, fogadjuk el, rejtjük szívünkbe és életünk nehéz pillanataiban vigasztaljon meg minket is. Az a hatalmas Isten, aki elrendelte a csillagok járását, aki elküldte értünk Fiát, annak hatalma van arra, hogy minket is elvezessen az örök életbe. Ámen.

Mit mutatnak a csillagok?

Alapige: Zsoltárok 8,4–5

Dávid, amikor nyáját őrizte, sokszor nézhette a csillagos eget. Erről énekel ebben a zsoltárban is. Átadja nekünk érzéseit, gondolatait, s azt is elmondja, hogy mit mutattak meg neki a csillagok. Dávid először elkezdí magasztalni Istent: mi Urunk, Istenünk, mily felséges a te neved nekünk. Már ebben a megszólításban ott dobog a szíve, hisz Istent magáénak vallja, Isten számára nem egy idegen, személyesen ismerheti Őt. Dávid ebben a felkiáltásban azt fejezi ki, hogy ha ő felnéz a csillagos égre, máris látja Isten nagyságát, felségét, dicsőségét. Mi is próbáljunk ezután így nézni a csillagos égre! Különös az is, hogy Dávid itt a csillagokat Isten ujjai munkájának nevezi. A zsoltáros azt akarja ezzel kifejezni, hogy Isten nagyon pontos munkát végzett. Minden csillagot pontosan, a maga helyére, pályájára helyezett el. Isten nem összevisszaságban, taláalomra teremtette és helyezte el a csillagokat. És ennek a mi lelki életünkre nézve is üzenete van. Az Úr pontosan ismeri a mi szívünket. Nem csak felületesen ismer minket. A mi bűneinket is pontosan ismeri, jól tudja, hogy hol és mit rontottunk el eddigi életünkben. De azt is hirdeti nekünk ez az Ige, hogy Isten hatalmas arra is, hogy a mi elrontott életünket helyrehozza. Ahogy Ő szép és pontos rendet teremtett a világmindenségben, úgy tud a mi életünkben is szép rendet teremteni. Ez számunkra nagy vigasztalás és biztatás. Isten elég nagy és hatalmas ahhoz, hogy a mi életünket is újjáteremtse. Ezért Ő mindent megtett. A legdrágábbat, Fiát adta azért, hogy életünket megváltsa, rendbehozza, újjáteremtse. Azt is mondhatjuk, hogy Jézus Krisztus az Isten ujjá. Isten legyőzte a távolságot. A világmindenségben, a csillagok világában óriási távolságok vannak, amiket mi szinte elképzelni se tudunk. A Hold a Földtől 385 000 km távolságra van. A Nap a Földtől kb. 150 millió km távolságra. De vannak ennél milliárdszor nagyobb távolságok is. Milyen nagy dolog, ha meggondoljuk, hogy Jézus ilyen messziről jött s olyan közel volt az emberekhez, hogy látni lehetett az Ő dicsőségét. Boruljunk le mi is és áldjuk Isten szeretetének a nagyságát.

Amikor meglátjuk Isten nagyságát, akkor meglátjuk a mi kicsinységünket is. Dávid, miután 'felnéz az égre és látja Isten nagyságát, magára tekint és azt kérdezi: micsoda az ember? A Föld összehasonlítva sok más csillaggal nagyon parányi, hisz van olyan csillag is, amelynek átmérője közel 500 millió km. Ehhez a csillaghoz viszonyítva a Föld csak egy porszem. De akkor kicsoda vagyok én, és kicsoda vagy te? Az ember szeret nagyot gondolni magáról. Sok ember magas pozícióba jut, sokra viszi ebben az életben. Anyagi biztonságot, elismerést tud teremteni a maga számára. Vagyok már valaki – gondolja az ilyen ember magában. De ki vagyok én a hatalmas Isten előtt? Csak egy szegény, bűnös ember. Hallottam valakitől, hogy amikor régebb az osztrák császárokat temették, akkor megérkezett a gyászmenet a koporsóval, de a császári kriptá ajtaja be volt zárva. Belülről felhangzott a kérdés: kit hoznak? S jött a büszke válasz: Őfelségét, a Birodalom császárá. De az ajtó ekkor zárva maradt, s újra következett a kérdés: kit akartok eltemetni? Az újabb válaszban felsorolták a császár felségneveit, uralkodásának fontos eseményeit. De az ajtó ekkor se nyílt ki, s harmadszor is felcsendült a kérdés: kinek a koporsóját akarjátok elhelyezni? Ekkor jött a válasz: egy szegény bűnösét. Erre kinyílt az ajtó. Igen, a hatalmas birodalom császára is csak szegény bűnösként érkezhetett az Isten országának a kapujába, Isten színe elé. Micsoda az ember? Itt a héber szövegben egy olyan szót találunk, ami a törekeny, mulandó, bűnös, erőtlen embert jelöli. Igen, ilyen emberek vagyunk mi mind. Mi gondolhatunk nagyokat magunkról, de az Ige azt mondja, hogy mi akkor is csak törekeny, gyenge, bűnös emberek vagyunk. Segítség-

re, megváltásra szoruló emberek. Amikor az Igében tovább „az embernek fia” kifejezést találjuk, ott már az „ádám” szó van, ami olyan ismerősen cseng a mi fülünkben is, hisz mindnyájan Ádámra, az első emberre gondolunk, aki elbukott, elesett, engedetlen lett Isten iránt, s akit Isten ki kellett űzzön a paradicsomkertből. Igen, ezek vagyunk mi: elbukott, kárhozatra méltó teremtmények.

De ez a zsoltár nem marad meg az ember nyomorúságának, elbukásának bemutatásával, hanem azt mondja, hogy Isten megemlékezik az emberről és gondot visel róla. Az eredeti szövegben még gazdagabb a jelentés: emlékezetbe idézi, visszaemlékezik rá. Igen, Isten visszagondol arra, hogy az embert jóvá, tökéletes igazságban és szentségben teremtette, ahogy azt a Kátéval valljuk. Isten nem nyugodott bele az ember bukásába, hanem azt akarja, hogy az ember újra megfeleljen az Ő tervének és szándékának, hogy az ember megújuljon. A másik szó, amit a zsoltáros használ: gondod van rá. Amikor ezt halljuk, mintha látnánk azt, hogy Isten szeretetében leereszkedik, odahajol elesett teremtményéhez, valahogy úgy, ahogy az édesanya odahajol bölcsőben síró gyermekéhez és könnyörül rajta, ölébe veszi és megvigasztalja a síró gyermeket. Ez a zsoltár már újszövetségi magasságokban szárnyal. Ezt a zsoltárt nem véletlenül találjuk meg szinte szó szerint a Zsidókhoz írt levél második fejezetében. Kiről beszél itt az apostol? Nem másról, mint Jézus Krisztusról. A 8. zsoltár tulajdonképpen Krisztusról beszél, Krisztusra mutat. Kimondja őszintén, hogy az ember elesett, törékeny, erőtelen, bűnös, de azt is elmondja, hogy Istennek gondja volt reá és ezért küldött érte egy olyan hatalmas Megváltót, aki áthidalta azt a hihetetlen távolságot, ami ég és föld között volt, ami a bűnös ember és a szent Isten között tátongott. Ez a Jézus Krisztus emberré lett, felvette magára a mi emberségünket, leszállt a menny dicsőségéből, hogy földi ember legyen, magára vette bűneinket, elvesztettségünket, kárhoztatásunkat, azért, hogy megváltson minket, azért, hogy minket egészen átformáljon, hogy az istenképüsheet teljességgel helyreállítsa bennünk.

Az Újszövetség egy másik helyén Pál apostol azt mondja a filippibeli gyülekezet tagjainak, hogy ők csillagokként fognak fényleni egy elfordult és elvetemedett nemzetség közepette. Ez az Ige végül is egy szép küldetést, feladatot fogalmaz meg számunkra, mégpedig azt, hogy mi is legyünk fénylő csillagok egy sötét világban. Lehet-e ennél csodálatosabb feladat, küldetés a keresztyén ember számára? Túrmezei Erzsébet, száz éve született diakonissza-költő írt egy szép verset, a címe: *Átragyog-e rajtunk?* Hadd idézzek ebből a versből:

Lehet-e annál drágább feladat?
Mint hogy rajtad, rajtam,
Mindegyikünkön
Átsüssön, ragyogjon a Nap.
Átragyogjon egy sötét világba
És beragyogjon sötét szíveket.
Nem! Ennél szebb feladat nem lehet!

Ámen.

A csillagok Isten hűségéről beszélnek

Alapige: Ézsaiás 40,26–27

Már eddig is nagyon szép és mély dolgokat hallhattunk a csillagokról. A mai estén tovább haladunk ezzel a sorozattal, hisz egy újabb értékes üzenetet fogunk kapni tőlük. A csillagok Isten hűségéről beszélnek, Róla tesznek megrázó bizonytságot nekünk.

Azt sokan tudjuk, hogy Ézsaiás próféta könyvének első 39 fejezetében fogság előtti igehirdetéseket találunk. Ezek az igehirdetések a déli országrészhez szóltak, mielőtt még fogságra vitettek volna. Ezekben az igehirdetésekből az alaphang az ítélet. Ézsaiás komolyan hirdeti a népnek: ha nem engedelmeskednek Isten parancsainak, akkor bűneik miatt ítélettel jön hozzájuk és fogságra fognak jutni. A 40. fejezettől egészen megváltozik a könyv hangvétele. Ettől kezdve a könyv alapüzenete a vigasztalás. A próféta vigasztalja, bátorítja népét, és üzenetének lényege: Isten hűséges marad választott népéhez. Ő nem feledkezik el Sionról. Ez az üzenet kész csoda volt a Babilonba hurcolt emberek számára, hisz ők nagyon jól tudták, hogy hűtlenségük miatt kellett erre a sorsra jussanak. De vajon mi jobbak vagyunk-e ezeknél a fogságra hurcolt embereknél? Mi vajon mindig hűségesek voltunk-e az Úrhoz? Mi mindig és mindenben engedelmeskedtünk neki? Bizony nem! Mi is sokszor vétkeztünk Isten ellen, sokszor hűtlenkedtünk. Hisz a fogságban lévő népnek a helyzete valamiképpen a mi helyzetünk is. Ők el kellett hagyják szülőföldjüket, mi pedig el kellett hagynunk a Paradicsomkertet. De Isten nem hagyta hűségének bizonytsága nélkül sem a fogságra hurcolt, sem a bűn miatt a Paradicsomon kívül rekedt emberiséget. Itt is, az 5. versben az áll, hogy Isten dicsősége meg fog jelenni és minden test látni fogja Őt. Mi nagyon jól tudjuk azt, hogy Isten dicsősége Jézus Krisztusban jelent meg tökéletesen, róla mondja János evangélista: láttuk az ő dicsőségét. Ézsaiás már évszázadokkal a Krisztus születése előtt Isten hűségéről énekel, aki hűséges marad ígéretéhez és Szabadítót fog küldeni.

Ennek a fejezetnek a 12. versétől természeti képek következnek, melyek mind Isten nagyságáról, hűségéről beszélnek. E képek során jut el a próféta a csillagokhoz. Nem nevezi meg név szerint őket, de azt mondja: emeljétek fel szemeiteket és lássátok meg, ki teremté azokat? De egészen nyilvánvaló, hogy itt a csillagokról van szó, amelyeket Isten teremtett. Ő tudja azoknak számát és mindegyiket név szerint ismeri. Azokat is, amelyeket mi látunk, és azokat is, amelyeket mi sem szabad szemmel, se modern teleszkópok segítségével nem láthatunk. Isten népe a csillagokban Isten hűségét láthatja, hogy Isten beteljesíti szavát akkor is, amikor mi azt lehetetlennek gondoljuk. Ábrahámot is a csillagok által bátorította Isten, hogy merjen hinni Isten ígéretében. Gyere ki Ábrahám a sátradból – szól hozzá. Ábrahám kijött és az Úr azt mondta neki: nézz fel az égre és számold meg a csillagokat. Ezt Ábrahám természetesen nem tudta megtenni, a sok millió csillagot nem tudta megszámolni. S akkor az Úr azt mondta neki: ilyen lesz a te magod is, ezért valahányszor az égre tekintesz, az jusson eszedbe, hogy én megtartom szavamat, beteljesítem ígéretemet. Emlékezz ilyenkor mindig az én hűségemre s ez legyen vigasztalásod. Persze az is igaz, hogy Ábrahám ennek az ígéretnek a beteljesedését nem láthatta, hisz ő csak Izsákot láthatta meg, de ez neki elég volt arra, hogy higgye, hogy Isten minden szavát be fogja teljesíteni.

Lehet, hogy Isten neked is adott egy ígéretet, ami eddig még nem teljesedett be, s talán már kezdesz kételkedni abban, hogy valaha is be fog még teljesedni. Ilyenkor te is tekint fel a csillagokra és Isten téged is megvigasztal! Isten népe Babilonban elfeledkezett Isten hűségéről és kételkedett annak megvalósulásában. Egy adott ponton így szóltak: „elrejtett az én utam az Úrtól és ügyemmel nem gondol Istenem”. Más szavakkal

kifejezve ez azt jelenti: Isten teljességgel elfeledkezett rólam, nem törődik velem. De az mégis jó, hogy ez fáj nekik, úgy érezték, hogy ők nem tudnak így az Úr nélkül élni. Nem érezték jól magukat Babilonban, vágytak vissza szülőföldjükre. Feltevődik a kérdés: nem hitetlenség ez a nép részéről, hisz nekik tudniuk kellett volna, hogy az Úr nem feledkezett el róluk. Hisz az Úr nekik értékes ígéreteket adott, nemcsak szabadítást, hanem Szabadítót is ígért nekik. Igen, ők mindezt tudták, csak az volt a baj, hogy ez nem jelentett semmit az életük számára, nem élt igazából a szívükben. Mi is tudjuk Isten ígéreteit, s mégis úgy el tudunk keseredni, úgy kétségbe tudunk esni. Milyen jó, hogy az Úr ilyenkor mindig újból biztat és vigasztal!

Isten népe azt rója fel az Úrnak, hogy nem gondol ügyükkel. Az írásmagyarázók arra hajlanak, hogy itt a nép abban kezdett el kételkedni, hogy ők még egyáltalán Isten népe lennének. Ő, de rettenetes kísértés ez a mindenkori hívő ember számára! Életünk egy-egy mélypontján a Sátán velünk is azt akarja elhitetni, hogy mi nem is vagyunk az Isten gyermekei, választottai, kiestünk kegyelméből, szeretetéből, Jézus hiába jött el, hiába született, hiába halt meg a kereszten értünk. Úgyse tudunk az Ő gyermekei lenni, a bűn úgysis legyőz minket. Milyen félelmetes gondolatok ezek, amelyek minket is megkísérhetnek, ránk törhetnek.

S mit tesz az Úr, amikor népe, az ő gyermekei ilyen gondolatok által gyötörtetnek? Ugyanazt, amit valamikor Ábrahámval tett, amikor ő is nagyon elcsüggedt, hogy már nem lesz gyermeke. Akkor az Úr azt mondta: tekints fel az égre. Babilonban Isten népe szintén egy lehetetlen helyzetben volt, s az Úr nekik is azt mondta: menjetek ki este házaikból s tekintsetek fel az égre, s ugyanazt fogjátok megtapasztalni, amit Ábrahám is – az Isten hűségét. Ahogy Isten könyörült Ábrahámra, úgy fog könyörülni fogságban lévő népén is. Ez az Ige azt üzeni, hogy Isten minden csillagot elhelyezett a maga helyére, mindegyiknek nevet adott és mindegyiket néven szólítja. Ő ismeri a csillagok nevét, járását, s azt is, hogy milyen fényt árasztanak maguk körül. Azt mondja a Babilonban lévő népének: bármennyire is sötétnek tűnjön helyzetetek, bármennyire is titokzatosnak, kikutathatatlanak tűnjön az Úr terve, ne csüggedjete el, mert én tudok rólatok, nem felejtkeztem el rólatok, a maga idejében könyörülök rajtatok és hazavezérellek titeket! Azt is mondja a csillagokról: „egyetlen hűjök sincsen”, vagyis egy se veszett el közülük.

Lehet, kedves testvérem, hogy most te is épp ilyen nehéz helyzetben vagy, talán nem érted, hogy Isten téged miért vezet most épp ilyen nehéz úton, miért van annyi próba és szenvedés az életedben, de halld meg a Megváltód hangját, a Jó Pásztor szavát, aki azt mondja nekünk, hogy Ő ismeri juhait, néven szólítja azokat, tudja, hogy mi történik velük, örök életet ad nekik, és senki őket ki nem szakíthatja kezéből.

Ebben az Igében mi már láthatjuk Krisztust, akiben Isten minden ígérete igenné és ámenné lett. Benne végérvényesen megmutatta Isten, hogy a mi utunk nem rejtetett el és Istenünk gondol ügyünkkel. Benne nyilvánvalóvá vált az Isten bűnösök iránti végtelen szeretete, és ügyünk üdvösségre és örök életre jutott. Ezért ezután valahányszor a csillagos égboltra tekintünk, emlékezzünk Isten hűségére és irántunk való szeretetére! Ámen.

A csillagok mint intő példák

Alapige: Júdás 13b

A mai estén Isten komoly figyelmeztetést akar adni nekünk, újra a csillagok által. Az Igét a Biblia egyik legrövidebb könyvéből, a Júdás apostol leveléből olvastuk. Egyetlen fejezete van ennek a könyvnek. Valószínű, hogy a Kis-Ázsiában élő gyülekezeteknek íródott. Ezekben a gyülekezetekben sok áldott, örömdolgozó történt, de voltak aggodalomra okot adó fejlemények is. Ezért ragad tollat az apostol és írja meg figyelmeztető, biztató levelét. Ki volt ez a Júdás? Nem Iskáriótes Júdás, aki elárulta Jézust, s aki rettenetes véget ért, hisz önkezével vetett véget életének. Ez a Júdás a Jézus fiútestvére volt, József és Mária házasságából született. Már ez a tény is emeli ennek a levélnek az értékét, hisz olyan ember írta, aki Jézussal együtt nőtt fel, ott élt mellette, hallotta szavait, látta cselekedeteit, s később odaszánta az életét Isten szolgálatára. Ennek az apostolnak az írását harcias lelkület jellemzi. Küzd az Ige és a gyülekezeti élet tisztaságáért. Pedig ez abban az időben egyáltalán nem volt veszélytelen dolog. Testvérét, Jakabot kivégezték és Júdás ennek tudatában írja levelét. De ő élete kockáztatásával is kész harcolni mindazon dolgok ellen, amelyek a gyülekezet életét megrontják, a hitet meghamisítják, elferdítik.

Júdás ebben a levélben Isten gyermekeit a csillagokhoz hasonlítja. Tanítja, hogy vannak olyan csillagok, amelyek azon a pályán mozognak, amit Isten megszabott számukra, hűségesen teljesítik a nekik kiszabott feladatot. Ilyen kell legyen minden keresztyén ember, Isten mindegyik gyermeke. Júdás is ilyen ember volt azért, hogy hitt az Úr Jézusban és hűségesen követte Őt. Isten sok ilyen fénylő csillagot adott az ő egyháznak. Itt gondolhatunk elsősorban az apostolokra, akik egy kivételével mind az életükkel fizettek azért, hogy a Mesterüktől kapott feladatot hűen teljesítsék. Ilyen volt Pál apostol, akinek Isten sok ajándékot adott, aki nemcsak bejárta az akkor ismert egész világot, hanem páratlan értékű leveleivel meghatározta a keresztyén egyház egész további alakulását. De ilyen csillagok voltak a reformátorok is, gondolhatunk itt Lutherre, aki fénylő üstökösként robbant be a középkori egyház sötétségébe, ahol pénzért árulták a bűnbocsánatot, s halált megvető bátorságával megreformálta az egyházat, vagy Kálvinra, aki Istentől olyan értelmet kapott, amivel bele tudott tekinteni a kiválasztás mélységeibe, csodálatos bölcsességgel tudta magyarázni az Írásokat, s kemény kézzel tudta vezetni a rá bízott genfi nyáját. De mi, magyarok, hálásak lehetünk a magyar reformáció csillagaiért, akik nehéz időkben vállalták a mi népünk igaz hitre való vezetését. Folytathatnánk a sort a gályarab prédikátorokkal, akik inkább láncok között, rabszolgaként eveztek a gályákon, minthogy az evangéliumot megtagadják az ellenreformáció vad és sötét korában. S gondolhatunk a mi szüleinkre, lelkipásztorainkra, hitben példát mutató nevelőinkre, akik fénylő csillagként mutatták nekünk a Krisztus felé vezető utat. Szükség van az ilyen emberekre! Olyanok ők, mint a régi időkben a csillagok, amelyek járása vezette a hajósokat, utazókat a kitűzött céljuk felé vezető úton. Mi is úgy igazodhatunk az ilyen hiteles keresztyénekhez, mint régen igazodtak az emberek a csillagok járásához. Ők ragyogó csillagok a mi életünk egén.

De a mai Igében nem csak ilyen fénylő és útmutató csillagokról van szó, amelyek pályájukon maradva fényt árasztanak, mert itt tévelygő csillagokról beszél az apostol, kiknek a sötétség homálya van fenntartva örökre. Először is azt kérdezhetjük: hát vannak ilyen tévelygő csillagok, amelyek elhagyják pályájukat? Hát el tudnak tévedni a csillagok? Ha az eredeti szöveget megnézzük, akkor itt nem azt a szót találjuk, ami a csillagokat jelzi, hanem azt a szót, amit mi is jól ismerünk: „plánétész”, vagyis a bolygó szót.

Régen a bolygókat nevezték tévelygő csillagoknak, mivel a bolygók más irányba mozogtak, mint a többi csillagok. Amikor az emberek az égre néztek, azt látták, hogy némely csillagok ellenkező irányba mozognak, és ezért nevezték őket tévelygő csillagoknak. Mi most már tudjuk, hogy ezek a bolygók a Nap körül forognak, éppúgy, mint a Föld is. De régen ezzel a jelenséggel nem tudtak mit kezdeni, ezért nevezték a bolygókat tévelygő csillagoknak. A bolygók körül van egy űrköd, amit a régi emberek homályként észleltek, ezért beszél itt az apostol homályról. A lényeg azonban az, hogy az apostol itt a tévtanítókat azonosítja a tévelygő csillagokkal. Rájuk más képeket is használ, nevezi őket víztelen, szelektől hányt-vetett fellegeknek. Ezt a képet is ismerjük, hiszen hány-szor előfordul az, hogy beborul az ég, sűrű fellegek vannak, s mégsem esik egy csepp eső sem. Aztán nevezi őket hervadó, gyümölcstelen, többől kiszagztatott fáknak, amelyeknek a gyökere elhalt és ezért el fognak pusztulni. Kikről beszél itt Júdás? Olyan emberekről, akik ott vannak ugyan a gyülekezetekben, de nincs igaz hitük. Ezek alattomos módon lopózkodnak be a gyülekezetbe, hogy ott aztán romboló munkát végezzenek.

Testvéreim, tudnunk kell azt, hogy az egyház életének kétezer esztendejét mindig is végigkísérték a tévtanítások, a szekták. És ezek nagyon veszélyesek, mégpedig azért, mert nagyon megtéveszt sokakat az, hogy ők is Isten Igéjéről beszélnek, de mégis más-képp. Legtöbbször azt teszik, hogy az Igét kiragadják a teljes Szentírás összefüggéséből, s közben saját értelmezést adnak annak. Mi a tévtanítások lényege? A legjellemzőbb az, hogy Jézus Krisztus személye és váltságműve kikerül a középpontból és valami mellékes kérdés, keresztség, szombat, vagy egy szektavezér személye és tanítása, vagy épp egy szervezet kerül oda. A tévtanítók legtöbbször azt mondják: ha nem jössz közénk, ha nem fogadod el a mi egyházunk, szervezetünk, vezetőnk tanítását, akkor te nem fogsz üdvözülni. Ezekre nagyon kell vigyáznunk! Az utolsó időkben a tévtanítók és a tévtanítások különösképpen el fognak szaporodni. Júdás figyelmezteti a minden idők gyülekezeteit, hogy vigyázzunk, mert homályba juthatunk, és olyan utakon indulhatunk el, aminek vége veszedelem. Vizsgáljuk meg a lelkeket és ügyeljünk minden olyan tanításra, amiben nem Krisztus személye és váltságműve áll a középpontban, ahol emberi tanításokban, teljesítményekben, érdemekben bíznak! Mi azért hordozzuk a keresztyén nevet, ami krisztusit, Krisztus követőjét jelenti, mert nekünk Ő a mindenünk.

Vigyázzunk arra, hogy ünneplésünk is helyes legyen, hisz minden olyan ünneplés téves, ahol nem Krisztus az ünnep szíve-lelke, ahol tárgyak, hangulatok veszik át a főszerepet. S most épp ezt látjuk a világban, hisz már oda jutottunk, hogy nagyon sok ember nem is tudja, hogy miért is ünnepeljük karácsonyt. Bár nagyon sokat beszélnek a szeretetről, ajándékozásról, de nagyon sokan nem az isteni szeretetre, az Isten testben megjelent szeretetére gondolnak, és nem érzékelik, hogy a karácsony igazi nagy ajándéka maga Jézus Krisztus. Ne legyünk tévelygő csillagok, ne legyünk tévelygő keresztyének. Ez az Ige szüntelen figyelmeztessen minket erre. Ámen.

Ama fényes és hajnali csillag

Alapige: Jelenések 22,16

A hajnalcsillag különös helyet foglal el a csillagok között. A csillagászok tudják azt, hogy ez tulajdonképpen nem más, mint a Vénusz bolygó. Itt a bolygót is csillagnak nevezi az Írás, hisz már a tegnap láttuk, hogy a régi időkben nem tudtak igazán különbséget tenni a csillagok és a bolygók között. A Vénusz bolygó a hajnal közeledtével különös fényességgel ragyog az égen. A Vénuszt tulajdonképpen kilenc hónapon át lehet hajnalcsillagként látni, azután egy hónapon át láthatatlan, s majd ismét látható kilenc hónapon át, de akkor már más helyen látható, mégpedig esthajnalcsillagként.

Ezek után lássuk, hogy mi az üzenete ennek a csillagnak a mi számunkra? Hát az, hogy amíg ezt a csillagot látjuk, addig még nincs reggel, de az már nagyon közel van. Ilyenkor már pirkad, már vöröslök az ég alja, de még nincs nappal. A hajnalcsillag azt hirdeti, hogy a nappal már közel van és bizonyosan el fog jönni. Bármilyen hosszú is volt az éjszaka, de most már feltartóztatlanul jön a nappal. A hajnalcsillag tehát a reménység jele. A nappal világosságát megelőzi az éjszaka sötétje. A hajnalcsillag szépsége épp az éjszaka sötét háttéréből ragyog elő. Ennek a csillagnak a lelki üzenete az, hogy amikor az Úr befejezte a teremtést, minden tekintetben nappal volt. Nemcsak a természetben volt szép ragyogás, hanem az első emberpárnak, Ádámnak és Évának a szívében is ragyogott az Isten szeretete. A bűn éjszakájának nyoma se volt bennük, minden csupa fény és ragyogás volt. De ekkor jött a szörnyű esemény, a bűnbeesés. S akkor egyszerre sűrű, sötét éjszaka lett. Az első emberpár szívét félelem és rettegés töltötte be. Ezen történet után egy sötét korszak kezdődött az emberiség életében. Az ember elkezdett Isten nélkül, lelki sötétségben élni. A kegyelem az, hogy Isten nem hagyta el a sötétségbe, bűnbe esett teremtményét. Már ott a bűn színhelyén, a Paradicsomban elhangzott az ísígéret, hogy az asszony magva a kígyó fejére fog taposni. S utána a pátriárkák, próféták szüntelen hirdetik: jön a Szabadító, jön a Messiás, jön a fényes és hajnali csillag. S ez be is teljesedett. Karácsony éjszakáján Betlehemben felkelt a hajnalcsillag. Nem véletlen, hogy itt az Ige Jézust a hajnalcsillaghoz hasonlítja, hisz a hajnalcsillagnak olyan fénye van, ami egyetlen csillag fényéhez se hasonlítható. A Jézus élete és az abból áradó ragyogás se hasonlítható össze semmilyen más fénnel és ragyogással. Milyen ragyogás volt Jézus egész lényében, már a puszta megjelenésében! Milyen ragyogás volt az Ő szavaiban, amikor ilyeneket mondott: én vagyok az élet kenyere, aki megelégitem az éhező emberiséget, én vagyok az ajtó, vagyis az Isten országa nyitva áll minden ember előtt, be lehet lépni rajta. Aztán micsoda ragyogás van abban a kijelentésében, hogy: én vagyok a Jó Pásztor, aki ismerem juhaimat, életemet adom értük, vezetem őket és senki ki nem ragadhatja őket az én kezemből. De milyen ragyogás volt az ő szenvedésében. Lehet, hogy valaki azt kérdezi: hát hogy lehet ragyogást látni ott, ahol valakit kígyúnyolnak, leköpnék, keresztre feszítenek? S mégis ott van a ragyogás, ahogy azt Jézus elhordozza, elfogadja, ahogy imádkozik ellenségeiért, ahogy Atyja kezébe teszi le a lelkét. S micsoda fény és ragyogás van húsvét reggelén, amikor a feltámadott Krisztus megjelenik, bátorságot önt tanítványaiba! Micsoda lelki fényesség árad pünkösd napján, amikor Isten kitölti Lelkét a tanítványokra s a hívők egész seregére.

Igen, testvéreim, a hajnalcsillag elkezd ragyogni az emberi szívekben. Először megtörténnek a nagy üdvesemények. Krisztus megszületett, eljött, hirdette az Isten országának evangéliumát, szenvedett, meghalt, feltámadott, mennybe ment, elküldte a Szentlelket, megalapította egyházát a földön. S Krisztus Szentlelke által elkezd végezni csodálatos munkáját az emberi szívekben. Ami megtörtént Jézus életében, az most kezd áldott

gyümölcsöket teremni, s ezek a gyümölcsök egyre inkább láthatóak lesznek az egész világ előtt. Emberek meglátják bűnös voltukat, meglátják elveszett állapotukat, meglátják és belátják, hogy milyen üres és hiábavaló volt az életük Krisztus nélkül. Vágy támad szívükben egy új, tiszta, megszentelt élet után. Ezt kérik és meg is kapják az Úrtól. Elkezdődik az életükben egy nemes harc a bűn és Sátán ellen. Nem csak győzelmek lesznek ebben a harcban, lesznek sajnos még vereségek is, de mégis egyre több a győzelem és egyre több az öröm is ezáltal. Valóság lesz az, amit Pál vall, hogy Krisztus él bennem és végzi szüntelen a maga áldott munkáját. Egyre előbbre jutunk a megszentelődésben és az Istennek való odaszánt életben.

De ez az Ige még többet akar elmondani nekünk. Nem csak annyit, hogy ez a Hajnalcsillag meg volt ígérve már az Ószövetségben, és felragyogott Krisztus születésében és egész elvégzett váltságművében. Ez a Hajnalcsillag még egyszer meg fog jelenni az égen. Akkor, amikor a mostani világekorszak véget ér és eljön a végső beteljesedés. Ezt mondja el a megdicsőült Krisztus a Biblia utolsó lapján. Isten Jánosnak sok különös látomásban megmutatta az egész világtörténelmet. S most azt mondja: következik a legnagyobb látomás, amikor meglátja Őt mindenki visszajönni az ég felhőin. Ő meg fog jelenni nagy öröme azoknak, akik Őt szívükbe fogadták itt a földi életük idejében. Akkor majd minden reménységünk beteljesül, akkor majd színről színre látunk, akkor már nem rész szerint való lesz bennünk a ismeret.

Amikor a hajnalcsillag feltűnik, akkor már tudjuk, hogy a napfelkelte közel van, a nappal már nem tudja feltartóztatni a sötétség, mert akkor már minden sötétségnek vége lesz. Valahányszor ezután látjuk a hajnalcsillagot, gondoljunk erre a dicső eseményre, Jézus Krisztus eljövételére. Várjuk mi is és kiáltunk együtt az egész egyházzal: Maranatha, bizony jövel Uram, Jézus. Ámen.

A várakozás csillaga

Alapige: 4Mózes 24,17

Szent este van, karácsony ünnepének előestéje. Egész nagyhetünkön át a csillagok tanítottak minket. Nem lesz ez másképp a mai estén sem. Miután már annyi mindent hallottunk, annyiféle csillag üzenetét meghallgattuk, a mai estén foglalkozunk a várakozás csillagával. A történet, amiből az Igét felolvastam, nagyon ismerős mindnyájunk számára. Izráel népe negyvenévi pusztai vándorlás után Kánaán földjének határához érkezik. De mielőtt még az ígért földjére léphetnének, át kell haladjanak Moáb földjén. Bálák, ennek az országnak a királya egyáltalán nem akarja ezt megengedni, ezért megpróbálja őket távol tartani országától. A legjobb megoldásnak erre azt látja, hogy egy felfogadott próféta segítségével átkot mondhat erre a népre. Ez a próféta nem más, mint Bálám. Ő el is indul Izráel népe felé, hogy megátkozza őket, de útközben háromszor is megjelenik neki az Úr angyala. Az elmondja neki, hogy az útja nem lesz sikeres. Az Úr szemben áll Bálámmal, még úgy is, hogy a szamara megszólal, és nem engedi őt ezen az úton tovább haladni. Milyen jó, hogy Isten ezt velünk is megteszi. Nekünk is voltak, s lesznek is olyan útjaink, amelyekre nem az Isten akaratából indultunk vagy indulunk el, és ilyenkor az Úr minket is megakadályozott abban, hogy azt az utat végigjárjuk. Lehetett az betegség, vagy egy testvéri szó, egy Ige, és akkor más úton mentünk tovább. Lehet, hogy eredetileg a mai estére is más tervet készítettünk, de Isten szembejött velünk és azt mondta: a mai estén te az Isten házába kell menj, hogy most itt meghallgasd az Isten beszédét.

Bálám különös ember volt. Az Újszövetségben is többször találkozunk a nevével, s mindig intő, figyelmeztető példa a mi számunkra. Ő olyan ember, aki hirdeti ugyan Isten Igéjét, de mégsem ismeri igazán Istent. Szájára veszi az Úr nevét, szépen tud Istenről beszélni. Amikor ott áll a hegy tetején és a távolban megpillantja Isten népét, egy pillanatra meg is dobban a szíve, szinte közülük valónak érzi magát. Pedig ő tulajdonképpen ellensége Isten népének. Karácsonyra készülő testvéreim! Mekkora figyelmeztetés ez a mi számunkra is. Lehet, hogy a mai estén itt közülünk is sok embernek felmelegszik a szíve, hallva az igehirdetést, gyermekeink énekét, szavaltát, amikor énekeljük a kedves karácsonyi énekeket, látjuk itt is a gyönyörűen feldíszített karácsonyfát. De valójában mégsem ismerjük meg Isten szeretetét, mégsem fogadjuk be szívünkbe a Megváltót. Ő, testvéreim, Isten őrizzen meg minket attól, hogy ilyenek legyünk, hogy úgy ünnepeljünk, hogy épp az Ünnepelet, Jézus Krisztus maradjon ki az életünkéből. Isten őrizzen attól, hogy megint csak egy fellángolás, egy hangulat legyen karácsony az életünkben, de utána marad minden a régiben, megyünk tovább a magunk útján, Isten nélkül, Krisztus nélkül.

Bálámban nagy harc dől. Ő tudja, hogy meg kell átkozza Isten népét, hogy ezért busás pénzjutalmat is kap, de ott benn a szívében érzi, s az angyal is megmondta neki, hogy ez a nép áldott, nem lehet azt megátkozni. Bálák, a megbízatást adó király rettentően dühös lesz, hisz ő átokra bérelte fel Bálámot, az pedig csak áldást mond. Sőt Bálám még többet mond, mint áldást. Elkezd beszélni egy csillagról, ami Jákóbból származik, vagyis Jákób nemzetségéből, népéből. Ez nem más, mint Jézus Krisztus, akinek a születését ünnepeljük már a mai estén is, és az elkövetkező napokban is. Itt Bálám nyilvánvaló módon a jövőndőről beszél. Tudjuk azt, hogy abban az időben a királyokat, fejedelmeket csillagokhoz hasonlították, ez nem is olyan ismeretlen dolog számunkra, hisz manapság is csillagoknak, sztároknak nevezik a nagy énekeseket, sportolókat, híres embereket. Azt mondja el Bálám, hogy a királyok között lesz egy egészen különös, egyedülálló király, aki olyan csillag lesz, ami különös fénnel ragyog majd, áldó fénye minden népre rá fog ragyogni. Milyen csodálatosan beteljesedett ez a prófécia ott Betlehem éjszakáján, amikor Isten dicsősége körülvette és beragyogta a pásztorokat. Egyszerre csak Isten ragyogásában, dicsőségében találták magukat. Ez a fény most ránk is árad, ránk, akik jövünk a sötét világból, ahol annyi bűn, baj, szenvedés van, de ahol a Krisztus fénye ragyog reánk. Mi most ebben a fényben láthatjuk egymást, nem bűneinket, nem gyarlóságainkat látjuk, hanem a Krisztus ragyogását lássuk meg egymáson. És maradjunk meg ebben a fényben, ne csak 2-3 napra, hanem egész életünkben!

Karácsony estéje van. Szívünk tele van várakozással. A gyermekek lázas feszültséggel várják, hogy mi lesz a csomagban, mi lesz a karácsonyfa alatt. De tudjuk-e ilyen lelkesen várni az Úr Jézus Krisztust, a nagybetűs AJÁNDÉKOT, akiben mi mindent megkaptunk? Nyissuk meg most előtte szívünket, hogy a Csillag fénye, Krisztus világossága betöltsön minket. Bálám mond itt még valamit: látom őt, de nem most, nézem őt, de nem közel. Igen, Bálám látta Krisztust, de most nem lett mégsem az övé, nézte őt, de nem hitt benne, nem jutott egészen közel hozzá. Maradt a pogányságban, hitetlenségben. Pedig akkora esélye lett volna erre! Ő döntött, de rosszul. Végül is a királyának a pénze, a világ csillogása többet jelentett neki, mint az a csillag, amiről, akiről jövőndől.

Szentestét ünneplő testvéreim! Legyen Bálám próféta a mai estén megrázó figyelmeztetés számunkra. A mi számunkra most, ma este van az üdvösség órája. Itt, a templom csendjében be lehet fogadni a világ Megváltóját. Meg lehet hódolni előtte, át lehet neki adni életünk vezetését. De lehet járni a Bálám útján, lehet választani e világnak ideig óráig való csillogását, gyönyörűségét. A mai estén neked is döntened kell. Kit vagy mit választasz? Az Ige, a Lélek arra kér, hogy válaszd Jézust, válaszd a drága Megváltót, aki érted is megszületett. Ámen.

A csillag örömet ad

Alapige: Máté 2,10

Nagy szeretettel köszöntelek benneteket ezen a szép reggelen, karácsony szent ünnepén. Jól tettétek, hogy eljöttetek az Isten házába, hogy itt hallgatva Isten Igéjét, felbuzduljunk együtt egymás hite által. A bűnbánati héten végig a csillagok tanítását hallottuk. Sok szép, tanulságos, építő üzenetet zártunk szívünkbe. Szóltunk a csillagok teremtéséről, aztán a csillagok mennyei üzenetéről, láttuk azt, hogy mit mutatnak nekünk a csillagok, aztán hallottuk azt is, hogy a csillagok Isten hűségéről tesznek bizonyosságot, majd intő példát vettünk a tévelygő csillagokról, szemléltük a hajnalcsillag ragyogását, a tegnap este a várakozás csillaga állt előttünk, s a mai reggelen sorozatunkat azzal a csillaggal fejezzük be, amely a bölcseket vezérelte, az örömet adó csillagról fogunk szólni. A keleti bölcsek történetét közölünk mindenki már gyerekkora óta ismeri. Nem is csak egyszer láttunk festményeket róluk, amint gyönyörűséges öltözeteikben, teveháton mennek Betlehem felé. Modern világunkban már nem egy filmet is készítettek róluk, amelyeket tévében, interneten meg lehet nézni. Most azonban próbálunk az Igére figyelni és arra az üzenetre, amit ez az Ige közöl velünk. Mi ennek a történetnek a középpontja, a szíve? Hát az, aki megszületett, a Királyok Királya és Uraknak Ura, aki már csecsemő korban megkapja a neki kijáró tiszteletet. Mert Ő méltó erre. Az első kérdés, amit az Ige ezen az ünnepen feltesz nekünk, hogy mi már meghódoltunk-e Előtte, imádjuk-e Őt, szeretjük-e Őt? Manapság annyiszor halljuk az utcán, a tévében, hogy imádom ezt vagy azt az embert, ezt vagy azt az ételt, ezt vagy azt a szórakozást, de azt soha senki nem mondja: imádom Jézus Krisztust, a Királyok Királyát, aki megszületett Betlehemben. A bölcsek azért jönnek, hogy imádják Őt. Nem tudjuk pontosan, hogy mikor érkeztek ezek a bölcsek Jézushoz. Abból a megjegyzésből, amit a 11. versben olvasunk, hogy a bölcsek egy házba mentek be, és nem istállóba, az írásmagyarázók arra következtetnek, hogy ez néhány nappal vagy héttel a születés után történt. Jézus már nem az istállóban volt, és nem a jászolban feküdt. Ő már egy házban volt Betlehemben. Heródesről is olvasunk, aki szorgalmasan tudakolja a bölcsektől, hogy mikor látták az Ő csillagát? Míután a bölcsek választ adnak erre és elmennek, s tisztességet tesznek Jézusnál, Heródes kiadja szörnyű parancsát, hogy Betlehemben gyilkoljanak meg minden kétévesnél kisebb gyermeket. Ez is arra enged következtetni, hogy a születés már régebb megtörtént. Az is lehet tehát, hogy nemcsak napok és hetek, hanem már hónapok teltek el Jézus születésétől.

Aztán azt is olvassuk, hogy a bölcsek Keletről jöttek. Mit kell nekünk ez alatt érteni? Lehetett Moáb földje, ami Izráeltől keletre fekszik, de lehet a médek és perzsák földje is, lehet Babilon vidéke is, még távolabbról, a mai Kína területéről érkeztek. Kelet, az egy nagyon tág fogalom. Ahány írásmagyarázó, annyiféle magyarázat. A hagyomány szerint hárman voltak, még a nevüket is tudni vélük: Gáspár, Menyhárt és Boldizsár. Erről a Szentírás nem ír, jobb, ha mi sem nyilatkozunk erről! A Szentírásban csak az áll, hogy megérkeztek Jeruzsálembe s megkérdezték, hol született meg a zsidók királya, mert Keleten látták az ő csillagát. De mi volt ez a csillag? Erről is sok elmélet született. A legjobb az, ha azt mondjuk: nem tudjuk ezt se pontosan. Egyesek azt állítják, hogy a Jupiter és Szaturnusz együttállása, mások megint egy fénylő üstökösről beszélnek. Az is kérdés, hogy honnan tudták a bölcsek, hogy az a csillag egy király születését jelzi. Egyesek azt mondják: a Bálám jövendöléséből, hisz ő jövendölte, ahogy hallottuk a tegnap este: csillag származik Jákóbból. Ezt se tudjuk, azt viszont igen, hogy az akkori egész világ tudott a zsidók Messiás-várásáról és azt egész Keleten nagyon komolyan vették.

Nem azt mondták, ó, hát azok a zsidók csak várják a Messiásukat, minket ez nem érdekelt. Ők hittek ebben a váradalomban és a csillag el is vezette őket a zsidók királyához. Milyen különös ez! Hisz mi közülük volt ezeknek a bölcseknek a zsidók királyához? Minek elindulni egy ekkora útra és egy idegen királynak tiszteletet adni? Milyen csodálatos, hogy ezeknek az embereknek a szívében egy vágyat ébresztett, és ezek az emberek elkezdtek keresni, kutatni. Nem nyugszanak addig, amíg meg nem találják a megszületett Messiást. Milyen nagy dolog, ha valakinek a szívében vágy ébred Jézus Krisztus után. Ha valaki megérzi, hogy valami hiányzik még az életéből. Valakit még nem ismert meg az életében. Hiszem, hogy ti is éreztétek azt, hogy ide kell jönnötök, és itt találkoznotok kell Jézussal. Mert ma nem Betlehemben kell Jézussal találkozni, hanem ott, ahol ketten vagy hárman vagy négyszázan, mint mi itt most, együtt vagyunk az Ő nevében. A bölcsek kérdése eljutott Heródes királyhoz is. A különös az, hogy ő és az egész város megháborodik. Az eredeti szövegben egy olyan szó áll, amit a leginkább így lehetne fordítani: az a hír sokkolta Heródest és a várost. Ahhoz, hogy megértsük, tudnunk kell, hogy ki is volt ez a Heródes? Különösen kegyetlen ember, aki már féltékenységi őrületében sok embert meggyilkoltatott, közöttük családjának tagjait is. Ő sokat ravaszkodott, könyökölt, míg végre a trónra került, és most félti a trónját, a hatalmát.

Testvéreim, ne haragudjatok meg, de én Heródesben valahogy a mai ember és társadalom képét látom. Mindenki harcol magáért, hogy elérjen egy pozíciót, hogy befusson egy karriert, hogy anyagi biztonságot szerezzen magának. Ő akar ura lenni a maga életének. Az ilyen ember számára természetesen sokk a Jézus születése. Hisz Ő azért született, hogy Ő üljön életünk trónjára, hogy Ő vezessen minket. De ettől nem kellene félni, hisz Jézus a javunkat akarja, Ő jóra vezet, Ő igazi életet ad nekünk. Heródes megőrizte hatalmát, de nem volt boldog, állandó rettegésben élt. Hiába volt meg mindene, hatalma, vagyona, trónja, egy valami hiányzott az életéből: a lelki békeség, a lelki nyugalom, az igazi öröm. Hiába van meg nekünk is mindenünk, hiába van karrierünk, anyagi biztonságunk, ha benn a szívünk nyugtalan, békétlen. És ezt csak Jézus tudja adni, mert a döbbenetes az, hogy végül az egész város és Heródes is megtudta, hogy hol fog megszületni a zsidók királya, de mégse ment el közülük senki Betlehembe. Még a papok és írástudók sem, akik pedig pontosan tudták, hogy hol született meg Jézus. Ma is sokan tudják, hogy mi történt karácsonykor, hogy miért ünnepeljük ezt az ünnepet. Csak épp nem indulunk meg Jézus felé, csak épp nem hódolunk meg előtte. Csak épp nem imádjuk Őt. De a bölcsek mentek, követték szépen a csillagot és az elvezette őket egészen Betlehemig. Egészen addig a házig vezette őket, ahol Jézus volt. És ők nem maradtak kívül a házon. Beléptek a küszöbön, végre megpillantották Jézust, letérdeltek előtte és imádták Őt. Meglátták benne a világ Megváltóját, az ő Megváltójukat és kimondhatatlan örömmel örvendeztek. Örvendeztek, mert érezték, hogy megtörtént a legfontosabb az életükben, találkoztak Jézussal és végtelen öröm töltötte el szívüket. Leteszik ajándékait, de tudjuk, hogy nem csak aranyat, tömjént és mirhát adtak neki, hanem mindenekelőtt és elsősorban önmagukat. Aztán haza kellett menni, és mivel álomban megintették őket, más úton mentek haza. De az az út azért is más volt, mert most már Jézussal mentek. Boldogan mentek. Nekünk is vissza kell mennünk hajlékunkba, családjunkhoz, három nap múlva vissza kell mennünk a hétköznapijainkba. De most már mehetünk Jézussal, a Vele való találkozás, együttlét örömeivel. Most már Ő vezet tovább minket. Ámen.

Prédikációk karácsony ünnepére

Fazekas Zsolt
Kolozsvár-Belváros

Krisztus előtt – Krisztus után

Alapige: Titusz 3,3–7
Bibliailvasás: János 3,16–21

Joggal kérdezheti bárki, hogy ebben a két hosszú mondatban hol van a karácsonyi evangélium? Az első mondatot jobb lenne elfelejteni, annyira szomorú képet fest az emberről. A második mondat viszont végig karácsonyról szól: Isten irántunk való szeretetéről, jóságáról, üdvözítő szándékáról, és arról, ahogyan azt megvalósítja. Igaz, hogy ebből a bonyolult, összetett mondatból nehéz kihámozni azt a nagyon egyszerű karácsonyi üzenetet, hogy Isten szeret, de azért fogadjuk el, hogy Isten így is képes közölni velünk az örömhírt, hogy született nekünk a Megváltó, aki az Úr Krisztus a Dávid városában. De azt is jelenti, hogy Isten közel jött hozzánk, ezért Immánuel a megszületett gyermek neve. Meg azt is jelenti, hogy van Szabadítónk, megmentőnk, ezért a jövőre és az örök életre nézve is van reménységünk.

Ez az igazság hangzik a karácsonyi üzenetből, de az egész Szentírásból is. Egyetlen esemény körül forog minden: megszületett Jézus Krisztus! A Szentírást viszont nem egy ember írta. Ezért van, hogy az egyes evangéliumok és iratok szerzői ugyanarról az eseményről különbözőképpen számoltak be, tettek bizonyosságot, mind Isten Szentlelkének az irányításával. Így Istennek az embert üdvözítő szándékáról, a testet öltés csodájáról is számos híradást kapunk. Máté azt mondja, hogy Mária megszülte elsőszülött fiát, és József – Isten akarata szerint – Jézusnak nevezte. A Lukács szerinti evangélium ugyanezt az eseményt így adja hírül: eljött Mária szülésének az ideje, és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely. János egyetlen mondatba sűríti ezt a fontos üzenetet: az Ige testté lett, és lakozott közöttünk. Keresztelő János, anélkül, hogy a megszületett nevét említene, a mennyek országának az elközelítéséről szól. Pál apostol a Tituszhoz írt levélben is beszél karácsonyról: egyik helyen azt írja, hogy megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek.

Huszonöt évvel ezelőtt, amikor első alkalommal mentem karácsonyi legációba, éppen ez volt a címe az egyik teológiai tanár által a rendelkezésünkre bocsátott igehirdetésnek: Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme. Nem volt ebben sem kised, sem angyal, sem pásztor, sem keleti bölcs, azaz semmi, ami tudatunkban a karácsonyi történet szerkesztését képeznék szereplői, eseményei révén. Mégis hiteles karácsonyi üzenet volt. Hasonló a felolvasott alapige is: megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete.

Ez karácsony: megjelent az Isten jósága és irántunk való szeretete. Két, ennyire ismert, sokszor elkoptatott kifejezés, amiben benne sűrűsödik a karácsony lényege. Ennek az isteni jósnak és szeretetnek a megjelenésével nem csak egy kis családnak, Máriának és Józsefnek az élete változott meg, ez nem csak a pásztorokat és a messziről jött bölcseket érintette. Azóta oly sok ember élete lett mássá, mert ami történt, döntő esemény volt e teljes világ számára. Nekünk is meg kell értenünk, hogy másra nincs is szükség karácsonykor, csak az Isten jóságának és szeretetének a megtapasztalására. Ahol ez megtörténik a szívekben, a közösségekben, ott lehet igazi karácsony, ott valósulhat meg a nagy karácsonyi változás: világosság támad a sötétségben, békesség költő-

zik a szívekbe, Isten megbékél teremtményével, az pedig az angyalokkal együtt dicsőíti a Mindenhatót. Annyi karácsony emlékével mondhatjuk-e őszintén, hogy minden egyes alkalommal ez történt velünk is? Változott-e valami az életünkben? Isten karácsonyi ajándéka ma ez a változás, megújulás lehet mindnyájunknak.

Mi van karácsonyunk középpontjában? Karácsony nem lehet csupán a december 24–27. közötti időszak, hanem egy élménynek, egy életre szóló találkozásnak kell lennie. Karácsony középpontjában valóban az ajándék áll – de nem az, amivel mi lepjük meg egymást, hanem amivel Isten ajándékoz meg minket. Ez valami olyasmi, amivel sokaknak nincs mit kezdeniük, mert sokan nem is értik a lényegét, hisz elavultnak vagy éppen zavarónak tűnik: az üdvösség, a szabadulás, a megváltás. Az által kapjuk, aki megszületett. Neve is ezt hirdeti: Jézus, azaz Szabadító, Üdvözítő. Néhol ünneprontó cselekedet a karácsonyi ünnepi gyülekezetben üdvösségről, a szabadulás lehetőségéről és szükségességéről szólni. Nem ezért jönnek karácsonykor templomba az emberek, nem ezzel akarják lelkiismeretüket terhelni a nagy ünnepeken megjelenő testvéreink. Most éppen arra bátorítom az ittlévőket, hogy ne ijedjenek meg ettől a szótól: üdvösség. Ez segít abban, hogy évről évre ne csupán túlélhető karácsonyunk legyen, hanem az elhangzó evangélium élet-halál kérdéssé váljon, s az élet melletti döntésben segítsen. Aki az életet választja, annak pedig a következményekkel is kell számolnia.

Karácsony és Jézus választóvonal a régi és az új között. Vele kezdődik az időszámítás. Úgy mondjuk, hogy Krisztus előtt és Krisztus után. Ezt pedig valóságosan is megélhetjük. Egy ideig Krisztus előtti az életünk, majd eljőhet a pillanat, amikor a mi életünk napjait is Krisztus utáni, a Krisztus megjelenése és befogadása utáni napoknak nevezhetjük.

Netán Krisztus utáni napoknak? Amikor már utána vagyunk, hisz lejárt a vele való foglalkozás ideje, az ünnep? Előtte, majd 3 nap vele, majd pedig utána, újból a Krisztus-nélküliségben. Isten óvjon ettől a „lehetőségtől”!

Pál ebben a levélben arról ír, hogy volt ilyen Krisztus előtti élete neki is, és volt a megszólított közösségnek is: „Valamikor mi is esztelenek, engedetlenek, tévelygők voltunk, különféle kívánságok és élvezetek rabjai, gonoszságban és irigységben élők, egymástól gyűlöltek és egymást gyűlölők.” (Tit 3,3) Visszataszító kép a karácsony nélküli emberről, és nem az ünnepi hangulat fokozását szolgálja. Olykor elszomorító, néha egyenesen sértő. Mert esztelen és engedetlen, azaz szellemileg és erkölcsileg romlott. Tévelygő és rab, ugyanis ellenőrizhetetlen gonosz erőknek az áldozata, vagyis fogoly. Gonosz és irigy, gyűlölt és gyűlölő, megromlott minden emberi kapcsolata, és képtelen a szeretetre. Mindez a karácsony előtti, a Krisztus előtti élet, ez a Krisztus előtti ember valós képe, amit sem ünnepi hangulattal, sem karácsonyi díszekkel nem lehet szépíteni vagy eltakarni. És nem is érdemes. Akkor miért őrizgetnénk jövő karácsonyig?

Szeretném, ha ebben a gyülekezetben is a mai Ige ugyanúgy hangzana, mint amikor Pál a levelet megírta: a Krisztus előtti életről – múlt időben. Valamikor ilyenek voltatok, valamikor ilyenek voltunk. De azóta történt valami: megjelent az üdvözítő Isten jósága és emberszeretete.

Ez karácsony! Itt kezdődik az időszámítás, itt kezdődik az életem. Karácsony a Krisztus születésnapja, de ezzel együtt az enyém is lehet. A Krisztus utáni időszakban nem Krisztus utáni, hanem Krisztussal való, Krisztusba oltott élet. Jézust kapjuk ajándékba, mint Isten jóságának és irántunk való szeretetének jelét. Nagy tévedésünk, ünneptelen életünk megkeseredésének egyik oka, hogy Isten jósága és szeretete fokmérőjének egészségi állapotunkat, anyagi helyzetünket, sikereinket tartjuk. Az igazság pedig az, hogy Isten szeretetének fokmérője a Krisztus kereszty.

A tegnap kaptam egyik szolgatársamtól egy karácsonyi üdvözetet. Szokásához híven most is egy kis rajzával köszöntötte az ünnepen szeretteit, barátait, ismerőseit. A rajzon két figura. Az egyik ember egyik irányba haladva óriási fenyőfa alatt görnyed. A másik ellenkező irányba egy hatalmas keresztet cipel. Karácsony és nagypéntek. Az ember útja és Jézus útja. A karácsony is csak akkor lehet igazi, ha ennek a két személynek az útíránya megegyezik. S ami a vállamat nyomja, az nem a sok pénzért megvásárolt skandináv fenyő, hanem a Krisztus keresztjének „nyomós” üzenete: karácsonykor ajándékba kaptam Őt, hogy bűneim terhét hordozza, hogy helyettem megfizessen, és számomra is az időszámítás megkezdődhessen. Mert a Krisztus utáni karácsonyok idillikus képét talán megzavarja, talán teljessé teszi, hogy a bölcsőben fekvő gyermek rózsás arca mellett a kintől eltorzult Istenfia arca megjelenik. Így lehet a Jézus születésének ünnepe az újjászületés bölcsője, mert az üdvözítő Isten jósága és szeretete azt is jelenti, hogy irgalmából „üdvözített minket újjászültő és megújító fürdője a Szentlélek által”, akit kitöltött ránk az Üdvözítő Jézus Krisztus által.

A karácsonykor befogadott Krisztus így vezet a nagypénteki eseményeken keresztül az új életre. Megszületett az Üdvözítő, aki nekünk is életet adhat. Azért tartja fontosnak Pál ezt hangsúlyozni, mert nagyon jól tudja, hogy vannak, akik jócselekedeteik jutalmaként várják az üdvösséget. Ma sem elég csupán jó emberként élni és jót cselekedni. Egy amerikai komoly kutatócsoport felmérése szerint az emberek 54%-a meg van győződve afelől, hogy az örök élet elnyeréséhez elég, ha úgy általában valaki jó ember, és néha-néha jót tesz. Nem számít a vallása, a felekezeti hovatartozása, még az sem, hogy tagja-e valamelyik egyháznak, vagy sem. Nem fontos Krisztusról hallani és tudni, hisz elég jó embernek lenni. Az üzleti életben, de még a New Age mozgalmon belül is azt hirdetik, hogy az embernek ki kell termelnie magából a jót, az értéket, fel kell fedeznie önmagát és saját erőforrásait, hisz ezzel megmentheti, azaz üdvözítheti önmagát. Pál erre mondja: szó se lehet erről, hisz minden felülről van! Az üdvösség forrása Isten szíve, hisz egyedül ő képes arra, hogy jóságos és emberszerető legyen. Egyedül Ő igazán irgalmas és kegyelmes. Mindez Isten természetéhez tartozik, nem pedig az emberéhez. Ugye, milyen keserves érzés, hogy a jóra éhező ember képtelen jó lenni. Ezért van karácsony, hogy Isten jóságában részesüljünk. S ha képtelenek vagyunk a szeretetre, akkor karácsonykor élhetjük meg Isten emberszeretetének csodáját, amely által az irgalomban és kegyelemben is részesülhetünk. Ezért nem tehetünk semmit, ezt semmiképpen meg nem érdemeljük. De ez a karácsony: kapjuk, amiért semmit nem tettünk, amit érdemünk nélkül csak nekünk szánt. Úgy adja, hogy közben Lelkével megújít, megfürdet. Ahogy Pál mondja: tisztává tesz. Sőt, ráadásul megigazít. Isten igaznak tekint, és Szentlelke valóban igazzá tesz.

Újjászületés, megigazulás, felülről való születés, megszentelődés, üdvösség – mennyi idegen, teológiai kifejezés, amivel a mai ember nem tud mit kezdeni. Az emberrel kapcsolatos egyáltalán mindez? Rendkívül egyszerű és boldogító üzenetet hordoz: Istennek egyetlen célja van: hogy minket, embereket az örök életben részesítsen. Ennek a céljának a megvalósítása érdekében ajándékozott meg minket karácsonnyal. Legyünk olyanok, mint kisgyermekünk: merjük a rájuk jellemző gyermeki bizalommal kérni az Isten jósága és szeretete által meggazdagított új életet. Ámen.

Karácsony

Alapige: János 1,14a
Bibliailvasás: János 1,1–18

Talán sehol nincs olyan karácsony, amelyen ne hangzana el a szószékről, hogy „az Ige testté lett” Isten örökkévaló beszéde, mellyel világokat teremtett, maga Isten testté lett. Az ember számára emberré lett!

Hogyan lett testté az Isten? Kisugárzott, mint nekünk a karácsony, mert nem igazán tehetünk mi bármit is azért, hogy legyen a karácsony. Csak úgy kapjuk, megtörténik velünk, akarva-akaratlan egyszer csak benne vagyunk.

Ez a karácsony is így „lett” nekünk, lett gyülekezet, megtelt a templom, lettek itteni-otthoni közösségeink, még ajándékaink is lettek, könnyebben-nehezebben, lettek szép szeretetszavaink. Mintha minden csak úgy, magától történt volna.

Vannak fogalmaink, amelyeket ha kimondunk, képek népesítik be, mint a nyár, és rögtön társul hozzá a napfény, meleg, netán tengerpart stb. Vagy a tél, és látjuk hozzá a havazást, érezzük a hideget, sílécet, korcsolyát.

Így van ez a karácsonnyal is. Ha kimondjuk, benépesedik az ünnep és a lelkünk évről évre. Megelevenednek a történetek: Augustus császár, a népszámlálásra induló tömegek, Mária, József, amint szállást keresnek, istálló, pásztorok, keleti bölcsek, mennyei muzsika tölti be a lelkeket.

Elég egy szót hallani, azt kimondani és már megjelennek a képek. Michelangelo híres festménye a Sixtus-kápolna boltozatán is megelevenedik. A teremtő Istent látjuk a képen, aki kinyújtja a kezét, vezeti a tekintetet Ádám felé. Ő is kinyújtja a kezét teremtetője felé, ám a két kéz nem ér össze. Ugye, így van, a két kéz között van egy kis üres terület, van egy hézag, egy üresség? Vajon miért? Mit jelen ez a távolság Isten ujjá és Ádám keze között?

A művész zseniálisan festette bele ebbe a képbe a hiányt, a távolságot, az egymásra találás vágyát, a megérintés lehetőségét. Azt, ami megoldhatja a bűne által magányossá vált ember vágyát és a teremtményét kereső Isten vágyát, mert „az Ige testté lett és közöttünk lakozott”

Karácsonykor Krisztusban összeérnek a kezek, az történik, hogy átérzem: megérint Isten.

Gondoljuk csak el, a múlt év óta hányszor érintett meg Isten. Az Úr Jézus Krisztusban érkező érintése gyógyított meg, állított talpra, indított utakra és hazavárt, térdre kényszerített, ha kellett, és mélységekből emelt ki!

Figyeljük meg, hogy mi minden történt a bibliai emberekkel, akiket megérintett Isten. Ézsaiás prófétát „beavatásakor” úgy érinti meg, hogy ajkához parazsat érint. Így lett belőle Isten őrző, bűnöket kiégető szavának szószólója.

Az Újszövetségben Jézus érintése gyógyítja meg Péter anyósát. Akkor, ott megszüntetett egy állapotot, a betegséget, és elindított egy másikat, az egészséget, a szolgálat lehetőségét. A vérfolyásos asszony maga érinti meg Jézust és az érintése nyomán gyógyító erő részesévé lesz.

Jézus megérintette a két vak ember szemét és látókká lettek. Azt is olvassuk, hogy valahányszor csak megérintették az emberek, ettől helyreállt az életük.

De Jézus a koporsót is megérintette és a naini ifjút visszaadta az anyjának.

Az ókori Egyiptomban a fáraóknak isteni erőt tulajdonítottak, elég volt kinyújtani a kezüket és megváltozott valami. De az édesanyák is a mai napig „kézrátétellel” gyógyítanak. Elég rátenniük a kezüket a kicsi forró homlokára és máris múlik a fájdalom, elapadnak a könnyek, meggyógyul a gyermek.

Mert nagy dolog az érintés!

Együttérzés, gyógyító erő, empátia van az ember simogatásában, érintésében: itt vagyok, ne félj, nem vagy egyedül.

Mi minden van az ember érintésében!?

Mi lehet akkor az Isten érintésében?

Karácsonykor a testté lett Igében megérint Isten, mint eddig annyiszor. És megelevenednek érintései, képek, élmények válnak láthatóvá, érezhetővé lesz, hogy velem, velünk az Isten. Érzed-e az Ő isteni érintését? Ámen.

Hegyí Sándor

Székeljudvarhely 2.

A világ, a világosság és Isten fiai

Alapige: János 1,9–12

Bibliolvasás: Lukács 2,9–19

I.

Karácsony a szeretet ünnepe. Több a szeretet? Jobban szeretünk?

Inkább azt tapasztaljuk: önző lett az ember, romlott lett a világ, kapzsiság, irigység, szeretetlenség jellemzi. Bibliai igazsággént mondjuk: a szeretet meghidegült, a gonoszság megsokasodott a világon. De a karácsonyi üzenet zeng, sőt minden vasárnap halljuk istentiszteleteinken: „...úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta...” (Jn 3,16) Istennek ez a szeretete besugarazta e világot, otthonokat, lelki otthonokat, templomainkat, kis családot, nagy családot. Isten nem hagyta el e romlott világot, hanem a világ hagyta el Istent. Isten eljött e világba. Közénk jött, valóságosan megjelent. Itt van Isten köztünk! A mai Igénk is erről szól: „Az igazi világosság eljött volt már a világba, amely megvilágosít minden embert.” Ez a karácsony nagy ajándéka.

A karácsonyi evangélium az igazi világosságról szól, mely eljött már a világba. Igen, 2012 évvel ezelőtt már eljött, megszületett az Úr Jézus Krisztus Betlehemben. Később így nevezte magát: „én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12) Ő a mennyei fényforrás, fénysugár – az igazi. A többi fény elhalványul, kialszik, „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.” Örökkévaló fénysugár, fényforrás. Ma is lelkeket gyógyít, vigasztal, felemel, megszentel, üdvözít – illetve áldást oszt, jóban, örömben részesít. Eljött közénk – hogy „E bűnös világnak sötét éjjelén, / Ki-ki világítsa a maga helyén.”

Ez a világ a teremtett világ, Isten teremtette. A Teremtő első szava is ez volt: „Legyen világosság!” És lett világosság. De a bűn besötétítette világunkat. Ezért hirdette Ézsaiás próféta: „a nép, mely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot”. Ezért küldte el az Ő egyszülött Fiát, az Úr Krisztust, mint igazi világosságot, fényforrást, fénysugarat. Nélküle a világ sötétségben marad. Ő a sötétséget eloszlatja. Ma is elég sok sötét alak van a világban. A sötétségben, az éjszakában az emberek bizonytalanok, nincsenek biztonságban. Ma az emberek többsége fél, félelemben él, nincs biztonságban.

Karácsonykor igyekszünk nagy fényességgel körülvenni életünket, magunkat, de belül sokszor sötétségben maradunk. Szükségünk van az igazi világosságra, hogy a külső és belső világunkat, az életünket az igazi világosság járja át s boldogan énekeljük:

„Szívünk vígsággal ma bétölt,
Mert ígéret szerint felkölt
Istenfélők számára
Az igazság fényes napja,
Újszövetség felkent papja,
Eljött, kit sok szent vára.
Csillag villog,
Már fent ragyog,
Mint a látnok, látta régen,
Fénylik, mint szép nap az égen.”

II.

A világ a világossággal összefügg. A mai világ is az igazi világossággal együtt kell legyen. De nem így van napjainkban. Hisz Igénk második üzenete erről szól. „Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadták be őt.” Hová tartozunk? Kikkel élünk együtt? Őszetartozunk? Gondoljatok ezen a karácsonyon elsősorban a családra, gyülekezetünkre és nemzetünkre (gyermekeinkre, testvéreinkre, népünkre). Mert ennek a nemzedéknek sokkal többet kell gondolnia arra, hogy hová tartozik! Kik fogadtak be és kiket fogadtunk be? De különösen gondolnunk kell arra, hogy Isten gyermekei vagyunk! Isten az Atyánk! Mi Atyánk – így szólítjuk meg Őt az Úr imádságában.

Az új református énekeskönyv 477. éneke ezt így szemlélteti szépen:

„Isten szívén megpihenve
Forrjon szívünk egybe hát,
Hitünk karja úgy ölelje
Édes Megváltónkat át!
Ő fejtünk, mi néki tagja,
Ő a fény, mi színei.
Mi cselédek, Ő a gazda,
Ő miénk, övéi mi.”

Mégis milyen sokan nem találták meg, nem találják a helyüket e világban! Ezen a karácsonyon is milyen sokan teljes bizonytalanságban élnek, vannak. Reménytelenül, bizonytalanul, sötétben néznek az életre, gyermekeikre, közösségeikre, népünkre. Igaz, sokan pedig szeretnék takargatni bűneiket, hibáikat, tetteiket, sőt elrontott életüket. Mások pedig szeretnének reflektorfényben lenni, fényességben tündökölni, sőt túlságosan biztonságban érzik magukat. Bárcsak mindenki érezné, tudomást szerezne ezen az ünnepen, hogy nemcsak egymáshoz, hanem Istenhez is tartozunk, az Övéi vagyunk. Jézus Krisztus pedig az Övéi közé jött, mint igaz világosság, hogy megvilágosítson minden embert. Ő igazán átvilágít, Ő több, más, igazabb, mert Ő az „igazi világosság” Fényével megmutatja a bajt, leleplezi a bűnt, fényt derít a mulasztásokra.

Mennyi hamis karácsonyozás!!! Ünneplés. Ezért hiányzik az öröm, jóérzés, tiszta ragyogás karácsonykor a szívünkéből, közösségeinkből, családokból, társadalmunkból,

világunkból. Kidíszítjük már hetekkel azelőtt a településünket, városokat és falvakat, az otthonainkat, sokszor külsőleg magunkat, de belsőnkben sötétség van.

Isten pedig közénk jött, az övéihez, közösségébe felvett, velünk van: fényével, tisztaságával, dicsőségével. Énekeljük zsoltárunkkal örömmel:

„Íme, az Isten, e dicsőségbe,
Minket is felvett, örökévé tett,
És tiszta fényben előttünk mégyen.
Hogy Ő utána, fényes nyomában
Haladjon minden és áldja híven
Ünnepi dallal, nagy diadallal.”
(47. zsoltár, RÉ 232,2)

III.

Harmadszor, mai Igénk a befogadásról szól. „Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, ...akik az Ő nevében hisznek.”

Kedves testvéreim! Milyen a fogadtatása, befogadása a 21. században Istennek és embertársainknak? Sokan elfordultak Istentől, az Úr Jézus Krisztustól! Sokan közömbösek! Sokan elfordultak embertársaiktól és közönyben élnek! Kevesen vannak, akik befogadták, de azok Isten fiaivá lesznek. Újjászületnek, Istentől újjászületett életük, más életük lesz. Karácsonykor hallani Róla nem elég, ismeretet szerezni Jézusról, tetteiről, tanításáról, ez sem elég – hinni kell Benne! Ez azt jelenti: befogadni Őt. Tehát, ha hiszünk Benne, befogadjuk Őt. Azoknak pedig hatalmat ad, a szeretet hatalmát adja. Nem hatalomra jutnak – mint a választások után embertársaink. Hatalmat ad – nem világi hatalmat, Isten hatalmát adja, szeretetének hatalmát és hatalmába veszi életedet, illetve életünket, átforgalmazja, hogy a tékozló fiakból legyünk Atyánknak, Istennek visszafogadott gyermekei, fiai és leányai. Megújult, átvilágított fiak és leányok.

Ez a karácsony ismét legyen alkalom Jézusnak, a mi Megtartónknak és Szabadítónknak, Isten hatalmának, szeretetének befogadására. Járjunk igazi világosságban, s így kövessük Őt igazságban, szeretetben, mint Istennek fiai, leányai, gyermekei – nemcsak most, karácsonykor, hanem minden időben, örökkön örökké. Ámen.

Sikó Csaba
Kolozskara

A napkeleti bölcsek útján

Alapige: Máté 2,1–2,9–11
Bibliavetítés: Máté 2,1–11

Nagyon elgondolkasztó ez a történet, mely szerint a bölcsek, messzi keletről felke-
rekedve 1200 km-t vándorolnak, és eljönnek az akkor elég jelentéktelen provinciának
számító Júdeába, hogy egy újszülött király előtt hódoljanak. Vajon mi készítette őket
erre? A tudományos kutatásaik és vizsgálódásaik eredménye, vagy valamilyen, a lelki-
ket megérintő isteni sugallat? A kíváncsiság aligha, mert nem sok érdekes látnivaló van
egy pár hónapos újszülött gyermekben. Valamilyen haszon vagy nyereség óhaja sem ve-
zérelhette őket, hiszen mai hétköznapi szófordulattal mondva „megvolt mindenük”, amit
általában az ember kívánni szokott magának: tudás, tekintély (elismerés) és jó anyagi

helyzet. Az állam és a vallás szolgálatában álló csillagászokként és tudósokként mindez megadatott nekik. Mi vezette hát őket?

A tudományos vizsgálódásaik mindenképpen hozzájárulhattak a megszületett király iránti érdeklődésükhöz, hiszen ezek révén ismerték fel Jézus születésének tényét és jelentőségét. És itt nemcsak arról van szó, hogy a Jupiter (az ókorban egész általánosan a világ uralkodójának a csillaga, a királycsillag) és a Szaturnusz (zsidók csillaga) együttállásának csodálatos égi tűneményjátékát hogyan értelmezték, hanem emellett a korabeli feljegyzéseket is vizsgálták a jelenséggel kapcsolatosan. Például egy későbabiloni ékirásos tábla, amelyet H. C. Rawlinson hozott nyilvánosságra, arról tanúskodik, hogy az akkori bölcsek különleges érdeklődést tanúsítottak a nyugati földrész iránt, ahol a zsidók éltek, és ismételten előfordul a tábla szövegében ez a mondat: *ha majd ez meg ez történik, akkor nagy király fog fellépni nyugaton, és akkor igazságosság, béke és barátság lesz minden országban, és minden népet boldoggá fog tenni*. Tehát értékes felismerésekre sikerült eljutniuk a tudományos vizsgálódásaik által. De mindebből nem következik az, hogy el is kellett volna indulniuk egy hosszú és fáradságos útra, hogy személyesen hódoljanak neki. Nyugodtan otthon maradhattak volna. Úgy gondolom, hogy itt többről volt szó: Megértettek egy *lelküknek* szóló hívást is, ami az *értelmüknek* küldött égi jellel együtt adatott nekik Istentől, és e hívásnak engedve indultak el. Ennek valószínűségét alátámasztja számomra az is, hogy később is kapnak kijelentést Istentől, amikor álomban megintetnek, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, és ők e kijelentést megértik, és engedelmeskednek. Az isteni hívás hatására lelkük arra indult, hogy vállalva a hosszú út minden nehézségét és kínját, eljőjenek hódolni a megszületett Királynak.

Testvéreim, a mi mennyei Atyánk ezt az isteni hívást ma is küldi, és a mi lelkünknek is küldi. Különböző élethelyzetekben érinthet meg minket e hívás: van, akit betegségben, nehézségekben, van, akit a lét egzisztenciális kérdései felett való tűnődésekor, más valakit egy istentiszteleten, bibliaórán vagy egy keresztyén ifjúsági összejövetelen, evangélizáción. A Szentírás befejező részében, a Jelenések könyve utolsó pár versében gyönyörűen hangzik ez az isteni hívás felénk: „... aki szomjúhozik, jöjjön el, és aki akarja, vegye az élet vizét ingyen” (Jel 22,17) Ha *lelkünk* hajlik e hívásra, elindul bennünk a Jézus keresése utáni vágy, hogy mi is hozzá találjunk. Az *értelmünk* a történelmi és tudományos ismeretek által is eljuthat arra a felismerésre, hogy Jézus Krisztus valóban megszületett egykor Betlehemben, majd rendkívüli életet élt és kereszthalált halt, de elindulni felé, őt megtalálni és vele kapcsolatba kerülni csak a *lelkünk* hozzá indulása által lehet. És igazán akkor élünk át csodálatos karácsonyt, amikor lelkünkben megfogalmazódik a vágy, hogy az értünk megszületett Jézust megtaláljuk, és mi lélekben elindulunk, hogy hozzá találjunk, neki hódoljunk.

De hogyan találhatjuk meg Jézust?

A válasz megtalálásában is segíthet bennünket a bölcsek története. Mit kellett tenniük a bölcseknek a Jézus megtalálása érdekében? El kellett menniük Betlehemig. Azaz meg kellett tenniük egy utat onnan, abból a helyzetből, ahol voltak addig, ahol Jézussal találkozhattak. És ez az út mindig létezik. A betlehemi pásztoroknak is meg kellett tenniük, Simeonnak is meg kellett tennie, Zákeusnak, Simon Péternek, Saulnak (a későbbi Pál apostolnak), Luther Mártonnak is meg kellett tennie – és nekünk is meg kell tenniünk. A Jézussal való találkozáshoz mindig meg kell tennie az embernek egy utat, onnan, abból a fizikai helyzetből, lelki állapotból, amiben van, oda, ahol számára Jézus megtalálható. Akkor, ott Betlehemig, ma talán a templomig, az ifi-alkalomig, lelki belső szobáig, keresztyén közösségig... És ez az út sokszor nehéz, és valamilyen áldozattal, lemondással jár. A bölcseknek is le kellett mondaniuk az otthoni nyugalomról és kényelemről, anyagi áldozatot, fáradságos vándorlást, kockázatot jelentett számukra ez az út.

Máténak, a vámszedőnek az anyagi jólét és vagyon hajszolásáról kellett lemondania, hogy Jézushoz tartozhasson. Luther Mártonnak a vallásos szabályok és dogmák útvesztőjéből kellett lelki gyötrődéseken és tusakodásokon keresztül elvergődnie a kegyelmes Istenhez. (Hosszasan vívódott, kétségbeesve: „Hogyan talállok egy kegyelmes Istent?”) De miután elindulnak Jézus felé, Isten gondoskodik betlehemi csillagról, azaz jelekről, segítségéről a jó úton haladáshoz, és a megérkezéshez.

Jó, ha felismerjük mindnyájan magunk számára, hogy mi az az út, amelyet nekünk kell megtennünk „Betlehemig”, azaz a Jézushoz találásunkig. Lehet, hogy különféle nehézségekkel van tele ez az út is: talán kételkedésekkel, vagy lelki gyötrődésekkel, vívódásokkal, lemondásokkal. De ha engedünk az isteni hívásnak, ami szelíden szólongatja lelkünket, és elindulunk Jézushoz, nekünk is kirendeltetik a „betlehemi csillag”, a segítség a jó irányba haladáshoz és a megérkezéshez. Karácsony ünnepén még világosabb a biztatás: indulj el, induljunk el Jézushoz!

Azt olvassuk a 11. versben, hogy a bölcsek, miután megérkeztek Jézushoz, kincseikből *ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát*. Ajándékozásról van szó, tehát, de jó felfigyelnünk arra, hogy kinek a megajándékozásáról van szó az Igében. Először is a mi megajándékozásunkról – Isten részéről: *...egyszülött Fiát küldte el... a világba, hogy éljünk őáltala*” (1Jn 4,9) Az előbbieken idézett ékírásos táblának a szövegében is arról van szó, hogy *...nagy király fog fellépni nyugaton, és akkor igazságosság, béke és barátság lesz minden országban, és minden népet boldoggá fog tenni*. Micsoda drága nagy ajándék ez Isten részéről a világnak! Azt hiszem, a bölcsek is ezt értették meg, ezért indultak el *fogadni* ezt a kimondhatatlanul nagy és értékes ajándékot. Karácsonykor tehát az Isten ajándékát fogadjuk – és ezen ajándék viszonzásának az ünnepe is: a bölcsek kincseiből drága ajándékokat adtak Jézusnak.

Ennek megfelelően, ha karácsony az ajándékozás ünnepe, *elsősorban* nem a magunk vagy az egymás megajándékozásának ünnepe kellene hogy legyen, hanem sokkal inkább Isten Ajándéka örömmel való elfogadásának, ezt követően pedig az értünk született Megváltó megajándékozásának, és csak utána az egymás megajándékozásának ünnepe.

Bizonyára megtörténik, hogy fél napot, vagy több napot is eltöltünk azzal, hogy egyik üzletből a másikba menve keressük a számunkra kedves embereknek a karácsonyi ajándékokat. Ez rendjén is van, de ide kívánczik a kérdés: Szánunk-e emellett időt a Jézus megajándékozásának előkészítésére? Mennyi időt szántunk a mostani karácsonyi készülődésben arra, hogy Jézusnak ajándékot készítsünk?

De vajon milyen ajándékot is készíthetnénk Őnek? Elénekeljük neki a *Csendes éjt* a karácsonyfa alatt? Vagy ajándékból elmegyünk karácsony első napján a templomba? Bizonyára érezzük, hogy ez így milyen kevés... Lehet, hogy az a gondolat is átfut rajtunk, hogy az egész világ az övé, nem kell semmit adnunk neki, sőt, ehelyett Ő jön, hogy megajándékozzon minket. De a bölcsek magatartásából kiindulva ne kerüljük meg ilyen könnyen a kérdést: *mit adhatnánk mi Jézusnak ajándékba?* Milyen ajándék volna méltó hozzá – *ki önmagát mindenestül nekünk adta?* Ha ebbe belegondolunk, érezzük, hogy akármivel nem lehet viszonzni. Érezzük, hogy minden földi dolog kevésnek bizonyul ehhez képest. Ha ő önmagát mindenestül nekem adta irántam való szeretetében, én sem adhatok neki kevesebbet, mint egész önmagam, szívemmel, lelkemmel. Ebben az értelemben legyen számunkra a karácsony a megajándékozottság és a megajándékozás ünnepe. És ha valóban neki adjuk magunkat, megtapasztaljuk, hogy a legjobb történik velünk, ami emberrel történhet. Mert Ő ígérete szerint gondjába veszi, igazgatja és megtartja életünket nemcsak a földi létre, hanem az örökkévalóságra is. Ámen.

Fogadjuk Isten drága ajándékát a 197. énekünk első versével:

Itt állok, jászolod felett, ó, Jézusom, szerelmem,
Eljöttem, elhoztam neked, amit kezedből nyertem;
Vedd elmém, lelkem és szívem,
Hadd adjam néked mindenem,
Hogy kedves légyek néked!

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Azért jöttünk, hogy tisztességet tegyünk neki

Alapige: Máté 2,1–3

Bibliavetítés: Zsidókhoz 1,1–13

Ez a nagyon ismerős karácsonyi történet nagyon pozitív töltettel indul, de sajnos, nagyon véres valósággal zárul. Azzal kezdődik ez a rész, hogy megfellebbezhetetlenül rögzíti a Jézus születésének a tényét. Megszületett Jézus a júdeai Betlehemben, a Heródes király idejében. Ez olyan tény, amiről kétezer éve tud a világ. Sokan nem is tudnak azóta semmit kezdeni vele. Másoknak ez jelenti életük legnagyobb fordulópontját, amikor személyesen is átéltek ezt a csodát, hogy megszületett már itt is, a mi időnkben is, a mi életünkben is. Ezért jelent ez a nagyon rövid evangéliumi tudósítás, hogy megszületett Jézus, sok embernek nagy örömet. Erről szól minden karácsonyi ének és karácsonyi igehirdetés. Enélkül nem lenne keresztyén történelem, enélkül a nagyon fordulat esemény nélkül nem lett volna új időszámítás a történelemben, összeomlana a keresztyén kultúra, mit sem tudnánk azokról a csodálatos műalkotásokról, amelyek mind-mind e nagy történelmi pillanatot örökítették meg, amikor belépett Isten az emberi világba.

Különös örömhír ez: megszületett! Azóta nem kell a felhők mögött, valami elérhetetlen távolságban keresni őt. Azóta nem kell csak sóvárogni rá, és soha el nem érni, hanem azóta már karnyújtásnyira itt van a mi közelünkben. Azóta érvényes az, amit Isten kimondott Jézus születésében, hogy szereti ezt a világot. Úgy szerette ezt a világot, hogy az ő egyszülött Fiait ide küldte, ide adta ennek a világnak. Isten megajándékozta az embert egy kézzelfogható, szívbe zárható ajándékkal. Olyannal, ami nem hervad el, nem fog el karácsony múltával. Olyan ajándékkal, akiből élni lehet egy életen át, sőt, aki által még örök élethez is lehet jutni.

Különös az a pontosság, amivel az emberiség történelmének ezt a legragyogóbb pillanatát rögzíti az evangélista. A júdeai Betlehemben egy istállóban született. Barlang-istállóról beszélnek a legtöbben az írásmagyarázók közül. Különös jelkép ez: a júdeai Betlehemben, és nem Jeruzsálemben. Nem az előkelő királyi trón közelében, hanem egy rég elfelejtett kisvárosban. Nem ott, ahol már van király, hanem ott, ahol még nincs király. Ahol még Heródes uralkodik, ő ott nem uralkodhat. Ott viszont, ahol a Kenyér Háza nevet hordozza egy kicsiny, szürke város, ott lesz valójában jelen az a mennyei kenyér, ami nélkül nem élhet ez a világ. Oda jött, ahol már csak a név hordozta magában a kenyeret, de az igazi kenyér, a tartós lelki táplálék, ami életet ad a világnak, jaj de rég hiányzott már a mindenségből! Milyen rég nélkülözött már az ember ezt a kenyeret! Nos, ezért született meg Betlehemben, istállóban, hogy jelképezze: nélküle olyan szűk, sötét és mocskos ez az emberi világ, mint a betlehemi istálló. Azért jött ebbe a világba, hogy általa minden átváltozzon, ragyogóvá, tisztává, tágassá legyen minden.

A pontos helyszín megrajzolása után az evangélista időpontot is rögzít: Heródes király uralma idején. Heródesről tudjuk, hogy véreskezű uralkodó volt. Családja legközelebbi tagjait is kiirtotta, a maga uralmát féltve tőlük. Jézust is ki akarja irtani, mert veszélyben látja a maga királyságát Jézus miatt. Heródes király ideje ilyen. A véreskezű, földi hatalomhoz ragaszkodó, emberi mulandó dicsőségen csüngő ember uralma mindig ilyen. Mások vére árán megszilárdított uralom. S az ilyen uralom a Jézus érkezésére meginog. Ahogy Szabó Ferenc, egy mai, mélyen hívő, katolikus költő fogalmazza: „egy embriómoccanástól megremeg a kozmosz” Milyen különös, hogy egy embriómoccanástól megremeg a mindenség. Jézus Krisztus parányi testben érkezésétől megriad az egész Jeruzsálem, az egész vezető réteg. Megháborodik Heródes és vele az ő udvartartása. Mert a sötétség iszonyatos, visszataszító világbirodalma érzi, hogy itt van a veszte, amikor a világ világossága a Jézus személyében betoppan. Amikor elkezd terjedni, ezt nem lehet megállítani.

Hiába rendeli ki katonáit, hiába irt ki sok gyermeket Betlehemben és környékén. Hiába feszül neki minden emberi indulat, hogy feltartóztassa e megszületett jézusi uralom terjedését. Lásd az őskeresztyének borzalmas üldözését, a középkor inkvizícióját, az ellen-reformáció borzalmait, a franciaországi hugenották lemészárlását Szt. Bertalan éjszakáján, és még sok más üldözést a kommunista borzalmakig, mikor a keresztyéneket titokban kiirtották a börtönökben, azért, hogy megakadályozzák a világ világosságának a terjedését.

Heródes király uralma ma is tart, ez ugyanis a mindenkori gonosz uralmát jelképezi. Nem volt ez alkalmas kor Jézus megszületésére, és mégis megszületett. Mint ahogy nem volt alkalmas a Mózes születésének ideje sem, mert olyan fáraó uralkodott Egyiptomban, aki elrendelte a zsidó fiúgyermek megölését már a szülőszéken. Sohasem alkalmas a kor, az idő Jézus érkezésére. Ezért nem várja ki az alkalmas időt, hanem jön. Akkor is, mikor Heródes király ellene ágaskodik, akkor is, amikor a bennünk levő gonosz ellene mozdul, akkor is, mikor a kapernaumi zsinagógában Jézus legelső fellépésekor egy gonosz lélektől megszállt emberben fölkiáltanak a démonok, tiltakozva Jézus jelenléte és közeledte ellen: Miért jöttél? Azért, hogy elpusztíts minket?

Igen, azóta sem szűnik meg Heródes tiltakozása a Jézus Krisztus jövelele ellen. Bennünk is így van ez, vagy egy család életében, a merev egyházi tradíciók homályában is ott van ez a heródesi tiltakozás: „Miért jön Jézus?” Azért, mert napkeleten vannak már olyan bölcsek, akik szeretnének elindulni felé, s már rég várják az Ő csillagának a megjelenését. Ma is vannak olyanok, akik megelégtették a bűn sötétségét, már vágynak kijutni a börtön homályából, és szeretnének találkozni e mennyből jött világossággal. Mert amikor Jézus megszületett, napkeletről elindultak a bölcsek. Keletről jöttek. Arról a keletről, amelyik Izráel népe számára annyi borzalmat és olyan sok fájdalmas emléket hordoz. Kelet! Ott volt valamikor Asszíria, majd Babilon birodalma. E két nagy rettegett hatalom keleten, amelyik eljött egykor, hogy meghódoltassa Jeruzsálemet. Most erről a keletről jönnek a bölcsek, pogányok, nem Izráel népéhez tartozók. Nem azért, hogy hódoltassák meg Jeruzsálemet, hanem azért, hogy hódoljanak meg Betlehem gyermeke, majd Jeruzsálem, a világ Ura, Jézus előtt. Keletről bölcsek jönnek Jézushoz! Akik Jézushoz jönnek, mind bölcsek! S akik Jézushoz érkeznek, azok még bölcsebbek lesznek! Nem véletlenül mondja A példabeszédek könyve 9,10-ben, hogy a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme, és a szentnek az ismerete hoz igazi észességet, az ad igazi értelmet. Aki felismeri az ő nagyságát és elismeri az ő királyi méltóságát, az az igazán bölcs ember. Ott kezdődik a bölcsesség, amikor már rádöbbenek arra, hogy nem én vagyok a király, hogy az énem uralmának itt a vége. Amikor hagyom, hogy az énem uralma véget érjen. Mert annyi kárt okozott már nekem, és annyi fájdalmat okozott a környezetemnek a

krisztustalan énem uralma a maga önzésével, haragtartó természetével, irigykedéseivel, fősvénykedéseivel. Íme, ezért jövők bölcsek módjára, hogy hódoljak neki.

Ezért jöttek a keleti bölcsek is. Érdekes módon Jeruzsálemben kötöttek ki először. Vajon miért? Miért vezette őket a csillag Jeruzsálemen át Betlehembe? Miért nem kerülték ki Jeruzsálemet, Heródest? Azért, mert Heródesnek is meg kellett tudnia, hogy megszületett a Királyok Királya, és az Uraknak az Ura. Azért, hogy az ő földi uralmát úgy gyakorolja, hogy ne felejtse el, van egy Mennyei Úr is. Mert előbb-utóbb a démonok fejedelmének is tudomásul kell vennie, hogy Jézus Krisztus az Úr.

Micsoda karácsonyi örömhírhozók ezek a keleti bölcsek, akik nem olvastak ószövet-ségi tekercset, nem ismerték Mikeás próféciaját, mégis megtudták, mert figyelték az égi jeleket. Figyelték Isten égi jelbe, csillagba írott égi üzenetét. Isten sokféleképpen tud üzenni, sokféle módon tudomásunkra tudja hozni, hogy Jézus Krisztus megszületett.

Megszületett a zsidók királya, mi láttuk az ő csillagát keleten – mondják a bölcsek. Hol van hát? Látni akarjuk, hogy tisztességet tegyünk neki. Karácsonykor az Istent őszintén kereső ember ezzel a kérdéssel jön: Hol van ő, látni akarom! Nem azért, hogy elpusztítsam, hanem azért, hogy igent mondjak neki és behódoljak előtte. Aki így jön karácsonykor a karácsony Urához, Jézus Krisztushoz, az már nem fog háborogni többé. Aki nem így jön, az háborog tovább úgy, mint Heródes, és úgy, mint Jeruzsálem vezető rétege Heródes körében. Mert mindig kétféle reakció van a Jézus érkezésére. Az egyik az, amelyik Heródes és annak környezetéből származik. Felháborodás: „Kicsoda ez, aki bemerészkedik uralmi igényeivel az én uralmi területemre?” A másik pedig az, amit a keleti bölcsek, fejedelmi emberek pogány létükre képviselnek: Jöttünk tisztességet tenni neki. Ráadásul hárman, együtt hozva fejedelmi ajándékaikat, aranyat, tömjént és mirhát. Igen, a Jézus Krisztushoz őszintén érkezők egyre többen vannak. Boldogok, akik felismerik a mellettük levőben: neki is ugyanaz a célja, mint nekem, ő is ugyanazt a mennyei királyt keresi, mint én, ő is ugyanúgy szeretne hódolni neki, mint én. Íme, nem vagyok egyedül, többen vagyunk! Nem csak én hozok valamit neki, a másik is hoz. Én aranyat hozok, a másik tömjént, a harmadik mirhát. Nem számít, hogy különböző módon fejezzük ki hódolatunkat, a lényeg az, hogy hozzunk valamit. A lényeg az, hogy én se jöjjek üres kézzel. Én is tegyem oda a szívemet, én is adjam oda az időmet, én is tegyem oda a képességemet, én is áldozzam oda az anyagiakat, ha kell! Kinek-kinek olyan módon történjék a tisztességtevése Jézus előtt, hogy az kedves legyen neki.

Azért jöttünk, hogy tisztességet tegyünk neki. Íme, egy őszinte válasz arra a kérdésre, hogy miért jöttetek. Érdekes módon ezt egy vérengző királynak mondja meg a három keleti bölcs, azért, hogy az ő jövetelüknek indokát ismerjék a Jézusellenesek is. Hadd tudja meg ez a világ, hogy én miért jövők Jézusnak hódolni a templomba, miért jövők imádkozni, miért megyek el egy-egy lelki testvéremhez, vagy miért gyűlünk össze többen, akár a hétköznapiakon is, hogy együtt hódoljunk neki. Hadd tudja meg ez a világ, hogy mi miért ápoljuk a közösséget, s miért fogunk össze. Nem a világ ellen, nem azért, hogy neki tegyünk tisztességet. Azért jövőnk, hogy a mi ajándékainkat neki hozzuk el, nem a világ fejedelmének. Érdekes, nem Heródesnél hagyták az aranyat, tömjént és mirhát, hanem viszik a mocskos, sötét barlangistálló bűzös levegőjében rejtőző tehetetlen gyermeknek. Mert a tehetetlen gyermekben is a hit szeme felismeri, hogy ő az Úr. A hit látása mindig túllát a földi nagyságon, méltóságon, ragyogáson, a földi királyi hatalomnak a jelein, és észreveszi a parányi, zsenge isteni embrió moccanásában a mindenség hatalmas urának a kibontakozását. Észreveszi az Isten országának a kulcsát. Benne van abban a parányi gyermekben, akiből kisarjad egy olyan uralom, amelyik örökkévaló lesz. Rendíthetetlen lesz, olyan lesz, amelyik évezredekken átível, és amelyik magához vonz embermilliókat, minden korból, minden nemzetből. Akkor is, mikor legalkalmatlan-

nabb az idő, mikor a legjobban kegyetlenkedik és tombol „Heródes”, akkor is egyre többen jönnek. Bárcsak köztük lehetnék én is, és te is!

Ahol ez megtörténik, ott van igazi hódolás, ott van igazi istentisztelet, ott van igazi ünnep a hétköznapiakban is. Ámen.

Vörös Éva

Budapest

Szabadítás és születés

Alapige: Lukács 1,26–45

Bibliailvasás: Ézsaiás 7,10–14

Mi a karácsony? Történetek sora: teremtés-, születés-, pár- és családtörténet. S mindez ebbe a két szóba van beágyazva: szabadító született.

Ezek a teológia fogalmak hogyan is férközhetnek közel a szívünkhöz, amikor karácsonykor mindig van bennünk valamiféle csodavárás, intenzív szeretetetés, és magunkat a szentség befogadására nagyon is alkalmatlannak, Istentől távolinak éljük meg.

Vajon milyen volt a karácsonya annak a kolozsvári magyar hajléktalannak, akiről egy ottani kórházlelkész nő beszélt. Arról, hogy ő sem tudott mást, csak imádkozni érte, vele. Mire ez a meglett férfi elsírta magát, hogy érte még soha nem imádkozott senki, s elmondta nehéz sorsát. Hogy a családja kitagadta, hogy lopásért börtönben is ült. Nem tudom, mi lehet most vele, de sokat gondolok rá, mondta ez a lelkész nő. Bizonyára nagyon elképedne ez a hajléktalan, ha értesülne róla, hogy a története most a szószerke került, s ezzel belekerült a szentség terébe. S hiszem, hogy ennek ereje van!

Vagy eszembe jut egy német fiatalember, aki elmondta, hogy számára a karácsony a legborzalmasabb ünnep. Korábban az év legszebb napja volt, de mióta elváltak a szülei, a három fiútestvér egy albérleti lakásban jön össze. Az anyjuk az új férjjel karácsonyozik, s csak harmadnap van a fiúk számára anyaláthatás egy közös reggeli erejéig. Az apa új felesége szintén kijelentette, hogy ő a férjével szeretne karácsonyozni, és nem annak a gyerekeivel. Ezért az apa akkor látogat el a fiaihoz, amikor éppen a felesége engedi. Tény az is, hogy a fiúk nem szeretik szüleik új választottait.

Engem annyira megrendített ennek a fiatalembernek a vallomása, hogy nyomban megírtam, hogy karácsonykor küldök majd neki Magyarországról vagy Erdélyből egy angyalt, hogy az vigasztalja, hogy ne keseregjen, hogy ne a kocsmába menjen részegre inni magát. Azután a karácsony közeledtével nem kis aggodalommal töltött el az ígéretem. Nem voltam angyal, s nem is feltételezi ezt senki rólam, de most akkor mi legyen? Végül is megpróbáltam a magam behatárolt német tudásával egy angyallevélet írni játékosan, és persze olykor biblikusan. Biztattam, ha úgy érzi, nincsenek jó szülei, csináljon magának megfelelőket: megbocsátásból, belátásból, abból, hogy a szüleinek is vannak határaik, hogy ők is tévedhetnek. S azon túl, felnővén, most már ez az ő felelőssége, hogy hogyan ünnepel. S ekkor szembesültem azzal, milyen nehéz is a besötétedett szívűek számára – és melyikünk nem az (?) – hozzáférhetővé tenni a szentséget, a szabadságot. Viszont erőt adott az, hogy a karácsonyi evangéliumban van egy csodálatos ingyenes és véletlenszerűség, hogy nem kell kiérdemelni. Az üzenet megtalálja azokat is, akik olyan messze vannak tőle, mint a pásztorok, és van akkora vonzereje, hogy a jobb megértés érdekében útnak indít embereket.

De hogyan is ér el bennünket ez a mennyei átváltoztató erő, milyen is ez az új teremtés? A teológia újabb irányzatai, kutatásai erre egy nagyon egyszerű választ adnak: gyermek-születéssel.

Isten megtehetné, hogy látva az emberek szenvedését, gúzsba kötöttségét, elnyomását, történelmi kényszerpályáit, aranyzinóron leereszthetné a szabadulás forgatókönyvét, olykor-olykor egy jól kidolgozott katonai tervet, bejelölve az ellenség gyenge pontjait. **Ehelyett a szabadulás születéstörténettel kezdődik, aminek a csúcspontja a názáreti Jézus világra jötte.**

Gondoljunk az Ószövetségben Sámson születésére, aki a filiszteusok nyomorgatásából szabadította meg népét. Mánoah meddő feleségére, akinek az angyal ígéretet ad a szent gyermek születésére. Vagy Anna imádságára és meddősége ellenére megkapott gyermekére, Sámuelre, aki népe lelki vezetője lesz Éli pap fiainak méltatlan szerepe után. És sorolhatnám még ezeket a gyermekben elkezdett új korszakokat.

Ez a fajta új teremtés azonban már alapvetően különbözik az első teremtéstől. Itt nem az öntudatlan agyagból lesz az isteni alkotás, hanem ez már kooperáció. S az isteni teremtetársak a leginkább marginalizált helyzetben lévő asszonyok, meddők (Anna), öregek (Erzsébet), szüzek (Mária). Akiknél szükség van az isteni érintésre adott válaszukra, engedelmességükre. Amikor is az isteni szabadítás-elgondolás ki van szolgáltatva nemcsak az asszonyi testnek – gondoljunk arra, amilyen türelmesen kívárta az angyal Mária igenjét –, hanem az adott családnak, történelmi helyzetnek is. Mennyire borotvaélen táncolt a karácsonyi születéstörténet, és milyen sokféle kisiklási lehetőség volt. Az, hogy József nem fogadja el az állapotos menyasszonyt, hiszen akkoriban a jegyeség már jogilag kötelező házassági ígéret volt, s bizony ez az útközben születés, az istálló minden higiénia nélküli körülményei, s aztán a menekülés, az emigráció sovány kenyerre, mind-mind nem mindennapi veszélyforrások voltak. Mennyi szülői felelősséget, ésnél léteit, krízishelyzeteket megoldani tudó képességet igényelt, hogy Jézus felnővén be tudja tölteni küldetését.

Az is tény, hogy ezek a szülő asszonyok, saját korukat messze megelőzve, annak korlátaiból kilépve, az isteni és angyali *érintésre nemcsak megtermékenyített petesejtet kaptak, hanem új teológiai tudásba ágyazott nevelési elveket.* Az új korszakot nemcsak az újonnan született gyermek fémjelzi, hanem az új Istenlátás, Istenkép is. Ha elolvassuk a Magnifikátot, Mária énekét, vagy az ószövetségi „Magnifikátot”, Anna hálaénekét – ezek nem a babaszoba-perspektívák. Ezek nem arról szólnak, hogy végre megkaptam a várva várt gyermeket, és most már csak őt bálványozom, s nem érdekel se Isten, se ember, se a férjem, se a világ folyása, hanem majomszeretettel csüggök rajta. Ezek az énekek olyan Isten-dicsőítések, amelyek mélyen az adott társadalmi fonákságokba ágyazottak. Íróik amolyan üdvtörténeti nagyasszonyokká váltak.

De a szabadítás-történetek egyben családtörténetek is. A sokszor elolvasott bibliai születéstörténetben most figyeltem fel arra, hogy az angyali érvelésben milyen fontos szerepet kapott a rokoni szál megemlézése. Az, hogy a születési csodának már van egy családi előzménye. Hogy Erzsébet, Mária rokona vénségére állapotos lett. S hogy erre a családi példára milyen nagy szüksége volt Máriának, azt az bizonyítja, hogy a fiatal állapotos menyasszony egyedül indult útnak Názáretből, és elmegy Júdeába Erzsébethez, és három hónapig ott tartózkodik. Ez a látogatás több volt, mint a rokoni szálak erősítése. Egyben teológiai kiképzés is. Hiszen az első úgynevezett krisztológiai felismerést Erzsébet önti szavakba, aki az üdvözlésnél arról beszél, hogy „Áldott vagy te az asszonyok között...” és hogy is van az, hogy az „én Uramnak anyja jön el énhozzám.” (1,42–43) Ez messze túllépi a rokoni udvariasság kereteit. Itt az idős asszony hajlik meg a fiatal előtt. Mária számára ez a három hónap nemcsak a családi védelem melegét jelenti, hanem egyfajta teológiai kiképzést is, amit a két asszony egymás hitéből merít a meg-némult Zakariás mellett.

Nem hangsúlyozzuk eléggé a szószékről az isteni küldetésben, a kiválasztásban az emberi, a rokoni, a családi tényezők szerepét. És itt már a családot a vérségi köteléken túl újszövetségi értelemben a lelki családra, az egyházra is értelmezhetjük.

És itt jutunk el a legújabb teológiai kutatásokhoz, amelyek a karácsonyi történetet, a születéstörténetet a párkapcsolatok történetének is nevezik. (Erzsébet, Zakariás, Mária, József) Sajnos, a képzőművészet nagyon mostohán bánt Józseffel, s azzal, hogy Máriát „az Ég királynőjévé” emelte, leválasztotta Józsefet a szülői szerepről. A szárnyas oltárok Máriát többnyire egyedül ábrázolják a gyermekkel.

Valójában pedig, ha szűkszavúan is, de a bibliai történet éppen a 12 éves Jézus templomban felejtése kapcsán jelzi, hogy ez a pár mennyire egységbe forrva nevelte fel Jézust. Mária szemrehányóan mondja: „apád és én nagy bánattal kerestünk” (Lk 2,48), azt bizonyítva, hogy itt egyértelműen a szülői intézménnyel van dolgunk, aminek Jézus is alávetette magát. Mégpedig Isten akaratából. Mert Isten „készített” Józsefből apát. József felelősségteljes döntései és gondoskodása nélkül nem nőhetett volna fel a Szabadító.

S hogy a gyermeknevelés mennyire kétemberes küldetés még a transzcendens térben is, arról már ószövetségi példák is szólnak, például Sámson szüleinek a története. Mánoah feleségét szólítja meg az angyal. De amikor ő a megrázó örömhírral –, hogy meddsége ellenére gyermeket kap, mégpedig nem is akármilyet – Mánoahhoz megy, a férje nem hordja le, hogy ugyan milyen asszonyi fecsegés ez a különleges gyermek-álom. Sőt, az akkori kor határait szétfeszítő beszédmóddal Mánoah így imádkozik: „Kérlek, Uram, Istennek amaz embere, akit küldöttél, hadd jöjjön el ismét hozzánk, és tanítson meg bennünket, hogy mit cselekedjünk a gyermekkel.” (Bír 13,8)

Nyilvánvaló tehát, hogy a szabadulástörténet nemcsak a születéstörténet, de egy rendkívüli párkapcsolat története is, amikor is éppen a különleges gyermek felnevelésének küldetése alakítja, formálja és forrasztja össze a párokat.

Nem véletlen, hogy ez a karácsonyi üzenet, ami a szabadulást, s a szabadítást ennyire földre hozza, és a családtörténetbe ágyazza, valamiféle „ellenkultúra” napjaink túlhangoztatott társadalmi mobilitásának. Ez a „go west”-örület szétzilálja a családokat, évszázados családfákat roppant össze, és a hajótörött életek millióit termeli. Szomorúan tapasztaltam, hogy a legtöbb hajléktalan Kolozsváron, de még Tübingenben is ért magyarul. S ezek a karrierek mind úgy kezdődnek, hogy családjukat otthagya kerestek jobb jövőt az emberek.

A szabadítás születik! Nem nélkülünk történik. A mi vérünkéből, verítékünkéből, döntéseinkből, hitünkéből és a csoda-kihordani tudásunkból történik. Nem pusztán egyemberes feladat. Beavatódnak ebbe férjek, feleségek, kis és nagy családok. Dicsőség érte a menyben az Istennek és a földön az embernek. Ámen.

„Ahol a legerősebb szeretet jelen van / Ott mindig történnek csodák. / Ahol a legerősebb szeretet jelen van / Igenné fonódnak össze a szavak. / Ahol a legerősebb szeretet jelen van / Együtt változunk jóvá. / Ahol a legerősebb szeretet jelen van / Mindig találunk megbocsátánivalót. / Ahol a legerősebb szeretet jelen van / Áldásul vagyunk mindeneknek.”

Prédikáció óesztendő napjára

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Megtérve és megnyugodva

Alapige: Ézsaiás 30,8–18

Kedvüinkre való prédikáció

Még tiszabecsi lelkipásztorságom idején történt, hogy a kántor, aki éppen „parentátor”-ként kísért a temetőbe, ahol végig mellettem állt, majd hazakísért az ősi szokásrend szerint. A temető kápolnába érkezve így szólt hozzám: „Aztán Tiszteletes Úr, úgy prédikáljon, hogy sírjon a jó nép.” Bizonyára nem arra gondolt, hogy hallgassak a feltámadás evangéliumáról, de számára, s minden bizonnyal mások számára is az volt a jó temetési beszéd, mely megrikatta a gyászoló gyülekezetet. Ez volt a *kedvüinkre való*, *a szájuk íze szerint való*, és kevésbé az isteni üzenet, hogy Krisztus meghalt és feltámadott.

Sok lelkipásztor temetési beszéde csupán egy hosszadalmas, részletekig menő, aprólékos nekrológ, melyet egy néhány mondatból álló „iget tanulmány” vezet be és zár le. *Mert erre van igény!* „Aztán Tiszteletes Úr, ne hagyjon ki semmit abból, amit elmondunk!” – kérlelik a lelkipásztort.

Egy fiatal és lelkes tanítónő a Tízparancsolatról szóló sorozatom után azt kifogásolta, hogy nem ostromoztam a bűnt. Hiába mondtam, hogy egyszerre vagyunk bűnösök és megkegyelmeztettek, ő a kegyelemről nem igazán akart hallani. Szektás lett, hiába is igyekeztem két kézzel visszarángatni. Az ő szája íze szerinti prédikáció ostromoz, és nem simogat.

Óesztendő estéjén bűnbánattal kell megvallanunk, hogy nekünk sem volt minden kedvüinkre való, szánk íze szerinti. Isten gyakran mást mondott, mint amit szerettünk volna hallani. Amikor azt mondta, hogy szeresd ellenségedet, mint önmagadat, csak csóváltuk a fejünket. Amikor arra kért, hogy benne bízunk, akkor mi, ha nem is az egyiptomi seregek segítségével, mint Izráel népe, de magunk is valami egészen másban bízunk: erőnkben, képességeinkben, pénzünkben. Izráel népe sem volt érdekelt abban, amit Isten mondott, csak azt akarta hallani, *ami fülének kedves* volt. Ez volt Ézsaiás idejében ennek a népnek a múltja, az óesztendeje. Mikeásnál olvassuk: „Ha valamely szélházi és csalárd így hazudoznék: Prédikálok neked borról és részegítő italról, az volna e népnek prófétája.” (2,11)

Tekintsünk vissza ne csak az elmúlt évre, de néhány évtizedre is. Nem ismétlődött meg, nem szinte ugyanaz történt, mint Ézsaiás előtt és alatt? Ha láttunk, azt mondták, hogy ne lássunk, és ne prófétáljuk az igazat. Határozottan arra utasítottak, hogy kedvük szerint beszéljünk (10. v.). És sokan engedelmeskedtek, és nem prófétáltak. Az Ige egyházából rendszert kiszolgáló, „szolgáló” egyház lett. Annak idején, közvetlenül érettségi előtt megkérdezte az osztályfőnöknőnk, hogy hová felvételizünk. Nyolc diák a teológiát választotta. És ekkor ugyanaz hangzott el, mint Ézsaiás idejében, csak más megfogalmazásban: „Hagyjátok el az utat, térjete le az ösvényről, vigyétek el előlünk Izráel Szentjét.” (11. v.) Óriási volt a felháborodás a köztudottan kommunista szellemiségű Bolyai Líceumban. A szüleinket is felkeresték, s megpróbálták lebeszélni őket fiaik szándékáról. Az akkori rendszernek ez volt a kedvére való, a szája íze szerinti. „Nem akarták

hallani az Úr törvényét.” (9. v.) És az elmúlt évben mi milyen szirénhangoknak engedtünk? Milyen csábításnak dőltünk be, szembehelyezkedve Isten akaratával?

Mekkora mélység az, ahová a választott nép belezuhan: a látók ne lássanak, a próféták ne prófétálják az igazat, csak a kedvük szerint valókat: „csalárdságokat” (10. v.). A kísértésnek akkor is sokan engedtek, s megjelentek a hamis próféták, akik Istentől kapott feladatukat a rendszer kívánságára megtagadták, és letértek arról az útról és ösvényről, melyet Isten mutatott számukra. Tekints vissza az eltelt időre ne csak hálaadással, de bűnbánattal is: te sem szívesen hallgattál Isten törvényére, te is el akartad hagyni az Úrnak útjait és ösvényeit, mert ez volt másoknak kedvére való, szájuk íze szerinti? Előled is vigyék el Izráel Szentjét? Vagy pedig éppen az ellenkezőjét mondhatod el boldog és hálás szívvel: „Lábam az ő nyomdokát követte, útját megőriztem, és nem hajoltam el.” (Jób 23,11)

Hát ezt kellett a krónikásnak feljegyeznie, kőbe vésve, táblán és könyvben az utókor számára megörökíteni, „hogyan maradjon az utolsó napra bizonyosággal örökre” (8. v.)

Tragikus következmények

Isten törvényének elutasítása tragikus következményekkel járt a választott nép számára. Ma is ez a helyzet. Miért? Mert nem vállalta a földbeesett gabonamag sorsát, nem halt el, azaz nem szentelte és nem adta oda önmagát Istennek, így aztán *egymaga maradt*. Isten nélkül, hamis prófétákra hallgatva, önző módon nem maradtál-e te is egymagad? A te őszentőd hogyan telt el? Vele vagy nélküle? Olyanná lettél magad is, mint a választott nép? „Leesett falhasadék, amely már kiáll a magas kőfalon, mint a fazekasok edénye, mely kémelés nélkül eltöretik” – ilyen lettél? Láttál romos várfalakat, Regéc vagy Kőhalom várromjait, vagy gyönyörű, hatalmas korondi vázát darabjaira törve? Hát szemléltetheti valami is jobban egy népnek vagy egy magányos léleknek a pusztulását, „romlását”? Isten ítélete nem hagyja érintetlenül az ország egyetlen részét sem, a társadalom egyetlen rétegét sem. Amikor mindent egyedül önmagadnak akarsz, rendszerint mindent elveszítesz, hiszen olyas valamibe kapaszkodtál, amely már amúgy sem képes téged megtartani, és olyan értékektől fosztod meg magad, melyek a megmaradás és a gyarapodás feltételei. Nem rólad van szó a következő példázatban?

„A nektárom az enyém, nem osztom meg a méhecskéekkel” – mondta a napraforgó. Egy ideig virágzott, majd elhervadt, s a beporzás elmaradása miatt terméketlen maradt.

„Én én vagyok” – mondta az érett, aransárga búzamag. „Nem akarok földbe kerülni, engem ne vessenek el a földbe.” Így hát egyedül maradt, teljesen magára, nem temett sem harminc-, sem hatvan-, sem százannyit.

„Engem ne vágjanak kettőbe, és ne csavarjanak ki” – mondta a citrom. Pedig érett volt és lédús. „Önmagamot akarom!” – mondta. Egy ideig ott pompázott a gyümölcsöstálban, majd elrothadt, szagos lett, és kidobták a szemétre.

Mit üzen neked Jézus? Azt, hogy ha meg akarod tartani az életedet (önmagadnak), elveszíted azt, ha pedig elveszíted az életedet (másokért), megtalálod azt. A hivatásodnak éltél, rendeltetésed szerint? Tekints vissza őszentőd estéjén az eltelt időre. Ha magad is leomlott kőfalhoz, összetört cserépedényhez hasonlítasz, az azért következett be, amiért a választott népre is bekövetkezett: elhagytad Isten útjait és letértél az ő ösvényeiről. Isten nélkül a nehézségeken úrrá lenni, a magunk Egyiptomára támaszkodva, végzetes *csatavesztés*. Izráel fiai hiába vágattak gyors paripákon, üldözőik még gyorsabbak voltak. Először ők futnak, azaz rárontanak az ellenségre. De fordul a kocka, mert Isten így akarja, s most ők futnak, azaz menekülnek az ellenség elől, a kevés ellenség elől nagyon sokan. A büntetés Istentől van (5Móz 28,25; 32,30). Ezer (izráeli) fut egynek (asszír) riasztására, és ötnek riasztására mind elfutottak a csatamezőről, és úgy marad-

tak, azaz annyian maradtak, mint egy szál fenyő a hegytetőn, mint egy zászló a hegyen (17. v.). Az izráeli hadseregből csak a hadijelvény maradt meg, amelyet egykor póznára tűzve a hegytetőre állítottak, hogy harcba hívja a népet. Ez az öngyilkos politika következménye. Őesztendő estéjén Jézus ugyanazt mondja neked, amit egykor Isten üzent Ézsaiás által: „Ha a földbeesett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad, ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem.” (Jn 12,24) Miként Izráel népe, hol Egyiptomban, hol Asz-szíriában bízva, úgy mi magunk is, hol Moszkvában, hol Brüsszelben bízva próbáltunk úrrá lenni gondjaink fölött. És az eredmény? Isten nélkül nemde mi is annyian maradtunk és maradunk, mint a szál fenyő a hegytetőn, mint egy zászló a hegyen? Maholnap már seregünk sem lesz, csak zászlónk! Az *awonnak*, azaz a bűnnek ez a következménye, mely nem önmagától jön, Isten hozza ránk büntetésül.

De ti nem akartátok

Elég lett volna az Úr előtt *elcsendesedni* és *rá figyelni*. De nem így történt. „De ti nem akartátok, hanem ezt mondtátok: Nem!” (15. v.) Olykor csöndben maradni és megfeszülten figyelni, az életben maradást jelenti. Amit elmondok, az egy igaz történet. Három fiatalember mélyen bement a Wattenmeer lapos tengerpartjára, ahonnan apály idején a tengervíz itt-ott kilométerekre is visszahúzódik. Rendkívüli élményt nyújt a visszahúzódott tengerfenék apály idején. Aztán hirtelen sűrű köd szállott le, s a három fiatalember eltévedt és nem találták a partot. Közben megjött a dagály. És ekkor, a már derékig érő hullámokkal küzdve, így szólt az egyik: *Maradjunk csendben*, még a lélegzetünket is fojtsuk vissza, ne mozduljunk, és *hallgatózzunk*. Ujjaival a vizet érintve figyelte a víz sodrásának irányát és a parti hullámverés hangját. Dagály idején a sodrás a part felé tart. Sokadszor ismételve, így érkeztek ki a partra. Csenedesdj el, figyelj Istenre, és akkor partra érsz.

Nem elég futnod, a helyes irányt is tudnod kell. Izráel nem tudta. Az sem elég, ha csöndben maradsz és vársz. Életben maradásod feltétele: csöndben odaállni Isten színe elé és rá figyelni. Erre mondta Ézsaiás népe, hogy „Nem!” Őesztendő estéjén azt üzeni Isten, hogy a túlsó partra *vele és hozzá*, azaz Jézussal az Atyához csak elcsendesedve, ráfigyelve érkezel meg. Ma este is így érkezted meg az őesztendő partjára, hogy aztán átlépheted Isten kegyelméből az újesztendő küszöbét. Adj a Isten, hogy egykor az örök élet partjaira is megérkezzél.

Isten választott népe nem ezt az utat választotta. Hiába szólítja meg őket: „Megtérve és megnyugodva megmaradhattatok volna, csöndességben és reménységben erősségetek lett volna; de ti nem akartátok, hanem ezt mondtátok: Nem!” (15–16. v.) Az őesztendőben hányszor csenedesedtél el és figyeltél az Úrra? Csöndességben odaállva, *múah*, testednek-lelkednek megnyugvást keresve megtapasztaltad azt, amit Jób: „Ott a gonoszok megszűnnek a fenyegéstől, és ott megnyugszanak, akiknek erejük ellankad?” (3,17) Jézus téged hív: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelettek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt 11,28) „Csenedesdjetek és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten” (Zsolt 46,11), üzeni Isten az asszírok elleni végzetes csata előtt. Válaszunk erre csupán ennyi: Nem! S amikor ez a nép olyan árva lesz, „mint egy szál fenyő a hegytetőn, mint egy zászló a halmon”, akkor Isten felkel, felemelkedik, *jarum*, azaz *vesztegel*, vár. Mire? Arra, hogy a megtérő *maradéknak*, a gyors paripákon vágatva menekülőknak megkegyelmezzon, és boldogok lehessenek az ő *szolgálatában* (18. v.).

Egy szál fenyőként a hegytetőn, egy zászlóként a halmon érkezted meg te is az esztendő utolsó napjára. Még nem késő, mert Isten *vesztegel*, és arra vár, hogy te is azt akard, amit ő akar, hogy soha ne mondd neki, hogy nem. Mondd azt, amire Jézus tanított: „Legyen meg a te akaratod” Állj elébe csöndben és megnyugodva, így énekelve: *Jövök semmit sem hozva / Keresztedbe fogózva. Ámen.*

Ajánlott irodalom

JENNI / WESTERMANN: *Theologisches Handwörterbuch zum Alten Testament*. Zürich–München 1984.

JUBILEUMI KOMMENTÁR. *A Szentírás magyarázata*. Budapest 1972.

KAISER, Otto: *Der Prophet Jesaja*. Kapitel 13-39 ATD 18. Göttingen 1973.

KÜHNER, Axel: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Neukirchen-Vluyn 1994.

A töltőtoll

Sokszoros nagymama már az a valamikor Abesszíniában, drótsövények mögött született özvegyasszony, akivel ez a kedves adventi eset történt.

Karácsony előtt megtudakolta otthona régi támaszától, hogy mivel szerezhetne neki örömet. Némi habozás és vonakodás után sikerült csak választ kapnia: „Egy töltőtollal!”

– No, akkor már megyek is a városba és szerzek egyet.

– Menjek én is?

– Azt nem, maradj csak itthon. Ha ott lennél, akkor semmi meglepetés se lenne az ajándékban.

Öreg barátnőnk Berlin elővárosából beutazik a városba és felkeres egy nagy áruházat. Odairányítják őt a megfelelő osztályra, ahol megmondja a kívánságát. Az elárusítónő nagy választékkal szolgál. Talál is alkalmas tollat, de a vásárlás előtt tudni akarja, hogy jól ír-e?

– Tessék kipróbálni. Hegyes tollat vagy tompát tetszik?

– Ne hegyeset, az könnyen görbül és hamar elhasználódik.

– Tessék, itt a papír és a toll.

Előhúzza szemüvegét, megtisztítja és elég körülményesen felteszi.

Mit is írjak?

– Ó, akármit. Talán egy nevet. Biztosan van olyan név, amelyet legkedvesebbnek ismer ezen a világon.

– Igen, igen, már írom is. – Ezzel veszi a tollat és ír. Ugyan mit? Csak két szót: „Jézus Krisztus.” Az elárusítónő némi csodálkozással néz rá. Az idős hölgy erre megszólal:

– Ez a név a legkedvesebb nekem. Olyan jó, hogy ezek az első szavak, amelyeket leírtam ezzel a tollal. Meg is veszem. Mibe kerül? Háta mögött – amit persze nem lát – eddigre pár vevő gyűlt össze, akik ugyancsak töltőtollat akarnak vásárolni. Most előlép közülük az első, egy fiatal leány:

– Szabad nekem is megpróbálni ezt a tollat? Én is ilyent szeretnék vásárolni.

– Kérem, miért ne? Tessék, itt van a másik papír.

– Köszönöm – hangzik a felelet –, de írhatok ugyanarra is. – Veszi a töltőtollat és odaírja a két szó után: „tegnap és ma”

Álmélkodva néz rá az özvegy: „Szintén ez a név a legkedvesebb?”

– Egészen biztos, különben nem írtam volna ide a folytatást – felel mosolyogva a lány. – Erre kezdet fog vele az özvegy. Egymásra néznek és szavak nélkül is megértik egymást. Azaz, hogy: sokkal több ez, mint megértés.

– És most engedjék meg, hogy befejezzem – szólal meg mögöttük ebben a pillanatban egy idősebb férfi. És már veszi is a papirost. Írja a folytatást az eddigi szavak után: „és mindörökké ugyanaz”

Három pár kéz kapcsolódik csendesen össze. Az elárusítónő néhány perc múlva szótlan elgondolkodás közben csomagol nekik három töltőtollat. Távozásuk után sokáig nézi az ottmaradt papírt, a három kézírással. Bár nem érti, mégis különös hatással van rá. Hiszen a három kézírás és az isteni Ige mögött ott van ugyanaz a lélek és ugyanaz a gondolat, amit a hitvallás mond:

„Hiszem a szentek közösségét!”

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

A kiosztott talentumok

Alapige: Máté 25,14–30

Az ige megértéséhez

Lukács szerint. Példázatunk parallelje a Lk 19,12–27-ben egy (teljesen?) más, önálló példázat, mely minden valószínűség szerint valós, történelmi eseményként Archelaos judeai trónkövetelőről szól, aki azért megy Rómába, hogy a császárral ismertesse el Juda feletti uralmát. Egy ötven tagú zsidó küldöttség sikertelenül próbálja ezt meggyőztetni. Rómából visszatérve, irtózatossá áll azokon, „akik nem akarták, hogy én ő rajtok uralkodjak” (Lk 19,27). Ellenfeleit maga elé hozatja, és szeme láttára öleti meg őket, *emprosthén mou* = én előttem. Josephus Flavius is említést tesz erről az eseményről. Lehetséges, hogy Jézus éppen ezt a történelmi eseményt használja fel arra, hogy hallgatóságát, miként többi krízis-példázataiban is, óvja a hamis biztonságtól? Ugyanis amilyen váratlanul és meglepetésszerűen tér vissza Archelaos és áll bosszút ellenségein, olyan váratlanul következik be Jézus szerint az utolsó ítélet is. Lukács allegorikus értelmezésében a királyi méltóságra törekvő nemes ember, aki visszatérte után számon kéri szolgálait, a mennybe menő és az utolsó ítéletre visszatérő ember Fia. Jézus azonban sohasem hasonlította magát olyan emberhez, aki azt is felveszi, amit nem ő tett be („a bankba”), és azt is learatja, amit nem ő vetett a szántóföldbe. *Aireis o ouk ethékas* = elveszed, amit nem te tettél el (Lk 19,21). Közmondásosan ezzel a „bankügyleti” kifejezéssel jelölték a kapzsi, nyereségre vágyó embert. Ugyanakkor Jézus a durva, keleti despotához sem hasonlította magát, aki „szemét legelteti” az előtte felkoncoltakon (Lk 19,27). Lukács az allegorizálásban Máténál is tovább megy: nála Máté kereskedője királlyá, a példázat pedig a parúzia késlekedésének hirdetésévé lesz.

Máté szerint. Példázatunk eredeti szövegét Máté őrizte meg, de ő is parúzia példázatnak tekinti, és a parúzia példázatok, 24,32–25,13 és 25,31–46 között helyezi el. Ezt támasztja alá a 25,14 első szava, a *gar* = mert, és a 25,13. Mindkettő a parúzia bizonytalan idejére tekintettel éberségre int. Máté krisztológiai értelmezése két versben jelentkezik: *eisethé eis tén charan tou kyrion sou* = menj be a te uradnak örömébe, azaz Isten országába, a Messiással való közösségbe (25,21.23) és abban a parancsban, hogy a haszontalan szolgát „vessétek ki a külső sötétségre” (25,30). Mindkét versben a parúzia Krisztusa szólal meg, aki örömteljes lelki állapotot, egy új világot ajándékozik a jó és hű szolgának, a restet pedig örök kárhozatra ítéli. Példázatunk eredeti megfogalmazásából azonban mindkettő hiányzott, és csak utólag todatott be. Ezt igazolja a Lukács szerinti megfogalmazás is, ahol a jutalmazás immanens, földi keretek között marad: „...legyen birodalmad tíz (öt) városon” (Lk 19,17.19). Míg Máténál a rest szolga a rabbinisztikus jog szerint is a legbiztosabb megoldást választja a tolvajjal szemben, amikor elássa a talentumot, addig Lukácsnál az egy girát „kiszkenőbe eltéve tartotta” (19,20), s ez által a gondosság legegyszerűbb követelményét sértette meg. Az előbbi felelősen, az utóbbi felelőtlenül cselekszik. Máté a kereskedő alatt egyértelműen Krisztust érti, útra kelésében mennybemenetelét, visszatérésében meta polun chronon = sok idő múlva, magát a parúziát.

Jézus szerint. *Kire gondolt Jézus és hallgatósága a talentumokat eladó rest szolga alatt? A zsidó népre, akire oly sok bízott, de nem hasznosította a rábízottakat? A farizeusokra, akik a törvény szigorú betartásában keresték személyes biztonságukat, de önző elkülönülésükben parlagon heverni hagyták a rájuk bízott drága kincset? Jézus hallgatói minden bizonnyal az írástudókat látták a rest szolga képében. Ha pedig a Lk 11,52 verset tartjuk szem előtt, akkor Jézus is az írástudókat értette alatta. Rájuk bízott a drága kincs: Isten Igéje. Példázatunk eredeti célja tehát, hasonlóan az összes krízis-példázathoz, Jézus kortársainak, vakságban élő népének és vezetőinek felrázása a közelgő, félelmetes katasztrófa, az utolsó ítélet láttán, mely olyan váratlanul érkezik meg, mint az éjszakai tolvaj, az éjjélkor megjelenő vőlegény, és az idegen országból hazatérő gazda. Jézus egyébként a nyilvánosság előtt expressis verbis egyetlenegyszer nevezte magát Messiásnak, a Mk 14,62-ben.*

A *ősegyház* ezt a példázatot is a saját helyzetére, a maga konkrét szituációjára vonatkoztatja, és krisztológiai értelmezést adva neki, általa inti a gyülekezetet, hogy a parúzia késlekedése dacára se lankadjon.

Máté talanta = talentumról beszél, Lukács mna = méretről, azaz mináról, melyet Károli girának fordít, melynek héber megfelelője a géráh. Egy talentum hatvan mina, egy mina száz ezüst drachma. A gira egyébként a magyar középkorban ismert és használt értékmérő egység volt a kereskedelemben.

kata tén idian dynamin = kinek-kinek az ő erejéhez képest (szerint). A példázat helytelen értelmezése eredményeként innen ered talentum kifejezésünk. A szolgálathoz mindenki, erejéhez képest más és más karizmatikus és természeti adottságokat nyer.

ergadzomai = tevékenykedni (kereskedni), azaz vállalkozásba fogni és nyereségre szert tenni. Ez több mint egyszerű bankügylet.

Máténál a rest szolga urát skléros = keménynek, szigorúnak (kegyetlennek), Lukácsnál austéros = nyersnek, gorombának nevezi. Ez utóbbi profán irodalmi kifejezés és az adóellenőrt, a pénzügyi felügyelőt nevezték ilyennek.

A ponéros = gonosz, rossz (ügyetlen) az agathos = jó, jóakaró (bátor) ellentéte. A rest szolga gonoszsága uráról való hamis képében, rossz véleményében és abból következő magatartásában mutatkozik. Ez az oka annak, hogy a talentumot elássa, és nem hasznosítja.

Prédikáció

Kereskedjetek, míg megjövök! (Lk 19,13)

Annakokáért, atyámfiai, igyekezzetek inkább a ti elhívásotokat és kiválasztásotokat erőssé tenni. (2Pt 1,10) Erre int a példázatunk is. A zeneirodalom egy kis meséje szerint a régi gitár mellett ott tétlenkedett az új gitárhúr. Arra gondolt, hogy milyen jó kifeszítetlenül tétlenkedni a dörmögő basszus és az egyhangú d húr között. „Gondtalanul akarom élvezni az életemet, csak semmi feszültség. Ha kell, köralakba formálódok, s pihenek a napsugárban” – gondolta. De egy idő múlva egyre unalmasabb és magányosabb lett. Helyzetét a régi gitár mellett egyre üresebbnek, értelmetlenebbnek és céltalanabbnak érezte. Tudta, hogy az a hivatása, hogy neki ajándékozott hangjával szolgáljon, de ő néma maradt. Az öreg gitáros is úgy látta, hogy az új húr már szenved a tétlensége, restsége miatt, majd így szólt hozzá: „Ha tudnád, hogy mekkora kincset bíztak rád, hogy mi a rendeltetésed és a feladatod, hogy milyen gyönyörű hang, muzsika rejtőzik benned, s te néma maradsz?” Aztán fogta az új húr, óvatosan ráfeszítette a régi gitárra, s elkezdett játszani azon. Örvendett a gitáros, hogy az új húr azt teszi, amire rendeltetett: muzsiká-

jával mások gyönyörűségére szolgál. Példázatunk is erre int. Isten a te életedet is rendeltetésed szerint szeretné megszólaltatni, szolgálatába állítani, hogy az ő magasztalásának legjobb harmóniáit csálja ki belőled, hogy élő hűrként szolgálj a rád bízott talentumokkal, már itt a földön, s egykor az örökkévalóságban az angyalok és a mennyei seregek sokaságában, mások örömére s Isten dicsőségére.

a) *...és amiye volt, átadá nékik.* Mielőtt útra kelt volna a gazdag kereskedő, „eléhívatá az ő szolgálait, és amiye volt, átadá nékik”, az egyiknek öt talentumot, a másiknak kettőt, a harmadiknak egyet. Hatalmas összeget, egész vagyonát bízta szolgálaira (kormányzók, miniszterek?), hogy kereskedjenek vele. A mennybe ment Jézus mindent, ami az övé volt, neked adta, tulajdonodba adta: Szentlelkét és Igéjét, békességét és isten-fiúságát, és azt a lehetőséget, hogy imádságodban Isten elé járulhass. Ezt a mindent, amit Istentől kaptál ajándékba avégre, hogy hűségesen sáfárkodj vele, két csoportba oszthatjuk: természeti és természetfeletti ajándékokra.

– *Természeti ajándék* az egészséged, azzal járó erőd, a tehetséged, megfontolt gondolkodásod, megérzéseid, akaratod, jó neveltetésed és iskoláztatásod, kiváló képesítésed és sikeres hivatásod. Az ezekkel való élésed és azok hasznosítása Istentől rád ruházott felelősséggel jár. Egy percig se hidd, hogy ezek saját értékeid és öncéljaid megvalósítására valók. Nem! Ezek olyan kegyelmi ajándékok, melyek segítségével naponta a legkisebb dolgokban is hűséggel tehetsz bizonyosságot Istennek odaszentelt, iránta elkötelezett életedről.

– *Természetfeletti ajándék* Isten általad meghallott Igéje, az ő Szentlelke, istenismereted, imádságod, istenfélő életviteled, a mennyei Atyától nyert neveltetésed, de szenvedésed és bánatod is. Ezek a természetfeletti ajándékok is felelősséget rónak rád, szolgálatra köteleznek. Ezeket sem őrizheted meg kizárólag a magad számára, *tovább kell adnod*, sáfárkodnod kell velük, gyarapítanod kell azokat, míg el nem jön megváltó Krisztusod. Ha ezeket a mennyei javakat csak a saját épülésedre, önmagad kielégítésére használod fel, akkor nem az Úr akarata szerint cselekszel. Akkor nem vagy jó és hű szolga. Ne feledkezz el arról, hogy az itt részben felsorolt kegyelmi ajándékok mindmind Istentől vannak. És amikor tehetséges gyermeked, unokád adottságairól, talentumairól beszélsz, jusson eszedbe, hogy azokat Isten ajándékozta neked.

b) *...kinek-kinek az ő erejéhez képest.* Susja rabbi meséli: „A másvilágon nem azt fogják tőlem kérdezni, hogy miért nem lettem Mózes, sokkal inkább azt, hogy miért nem voltam Susja, sem több, sem kevesebb.” Mózesre több bízott, rám kevesebb, kinek-kinek erejéhez képest. Az a fontos, hogy Susjaként a kevesen is hű légy! A rád bízott feladat *összhangban áll* erőddel, képességeiddel. Szolgálatod mértéke, súlya és nagysága *arányban áll* erőd nagyságával. Nem azonos súlyú feladatokat bíz ránk az Isten, tekintettel van az adottságaink különbözőségére. Ezért vagyunk más és más súlyú és mértékű megbízatásokkal élő és szolgáló keresztyének. Más a férfi és a nő, az apostol és a földi hivatást gyakorló, a lélekben és akaratban erős vagy a gyengébb szolgálatának mértéke. Éppen a talentumok változó mennyisége, az öt, kettő és egy talentum utal Jézus szolgáinak egymástól különböző adottságaira és képességeire. Ő nem ugyanazt várja mindnyájunktól. Az egyikre többet bíz, a másokra kevesebbet. Ez nem igazságtalanság.

c) *Kereskedjete, míg megjövök!* Jézus *igényt* támaszt veled szemben. *Megkívánja*, sőt elvárja, hogy kamatoztasd természeti és természetfeletti javaidat, képességeidet, melyeket tőle nyertél. Neki *joga van* feladatot bízni rád, annak ellenére, hogy ő még az Atyánál van, de Szentlelke által most is melletted áll támaszként. *Távollétében* sem maradhat paragon az Úr rád bízott kincse. Éppen távollétében szolgálnod, az az igazi próba. Mekkora kockázatot vállal a két első szolga, hiszen esetben a teljes összeget elveszthették volna. De vállalják a rizikót, hiszen uruk rájuk bízott talentumainak dol-

goznia, élnie, gyarapodnia, újabbakat kell fialnia. Nem elég, ha Isten Igéjét hallod, *tetekre kell váltanod*. Azt mondod, hogy könnyű annak, aki sokat kapott? És én, aki oly keveset kaptam? Ha sokat kaptál, többre hívtál, ha kevesebbet, akkor is az Úr szolgálatába hívtál el. A talentum csak akkor lesz a tiéd, ha továbbadod. Kereskedj vele! Jézus hozzád szól, hozzád, aki szeretnél hozzá tartozni, ajándékait elfogadni és rá várni. Ebben a példázatban éppen előtted tárja fel azt a kísértést, melynek áldozatul eshetsz, miként a rest szolga, aki nem adta tovább a talentumot, nem kereskedett vele, hanem elásta. Nem elég várnod az Úr visszajövetelére, az utolsó ítéletre. Földi életed idejét hasznosan kell eltöltened, sáfárkodnod kell. Itt vár az Úr hűséget tőled!

Nem a rád bízott talentum a fontos, hanem az, hogy gyarapítsd és élj vele. Nem az ajándékon van a hangsúly, hanem annak hasznosításán. A középpontban nem a tehetség, adottságod, rátermettséged, elnyert kegyelmi ajándékod áll, hanem az a hűség, mellyel Isten dicsőségére, a mennyek országának építésére hasznosítod elnyert javaidat. Nem az a rendeltetésed, hogy világ feletti siránkozásod közben csupán álmodozzál egy szebb és jobb világról. Sokkal inkább itt és most, míg Jézus még várat magára, az ő szolgájaként állj *helyt*, tudván, hogy ott és akkor számot kell adj arról, hogy miként sáfárkodtál. Isten nem kér tőled felette nehezet. Mit mond Jézus? „Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű.” Csak hagynod kell a fényt ragyogni és világítani, melyet ő gyűjtött meg benned, nem pedig véka alá helyezned. Az kell, hogy történjen a talentumoddal, ami a bankban elhelyezett pénzzel: gyarapodnia, kamatoznia kell.

d) *...és számot vete velök*. Miként Máténál a kereskedő és Lukácsnál a nemes ember, úgy Jézus is visszatér királyi méltósággal, és számadásra von. Képes leszel arra, hogy a *legnagyobb alázatossággal* adj számot, miként az első szolga Lukácsnál, aki nem azt mondja, hogy *én* nyertem tíz girát, hanem így szól: „Uram, a *te* girád tíz girát nyert.” (Lk 19,16) Így igaz! Ezt az alázatosságot kell megtanulnod. Az Úr szolgálatában a gyümölcstermés nem a te érdemed, hanem az *ő műve*. Nincs helye a számadás idején az önelégültségnek, az öndicséretnek és az önmagasztalásnak. Légy és maradj alázatos!

e) *...kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután*. Aki a kevesen is hű volt, nyomban sokra, többre bízatik. Jutalma még nagyobb lesz. Igazságtalan, hogy Isten a gazdag szolgát még gazdagabbá, a restet még szegényebbé teszi? Csodálkozik is a rest szolga ura eljárásán, amikor így szól: „Uram, annak (már) tíz girája van!” (Lk 19,25) Ugyanis a nemes ember a rest szolgától azt az egy girát is elveszi, melyet keszkenőbe eltéve tartott, s annak adja, akinek már tíz van. Isten igazságos Isten. Ha csődöt mondasz, és kudarcot valasz a rád bízott kevéssel, még az is elvételik tőled. A hűség jutalma megduplázódik, azaz a megbízatás még nagyobb lesz. Ha az Úr akarata szerint szolgáltál, szolgálatod még nagyobb lesz. A jutalom az, hogy még nagyobb munkaterületet bíz rád, de erőt is többet ad hozzá. Jó és hű szolgaként Urad uralmában (menj be a te uradnak örömébe) osztozkodsz. Maga mellé állít, asztalához ültet, és boldognak nevez. „...akinek van, annak adatik”, az ő Igéje adatik, a vele való mennyei közösség, asztaltársaság adatik, azaz részesülsz uradnak örömében és uralkodásában élők és holtak felett. Az apostoloknak is ezt ígéri Jézus: „...ti is beültök majd tizenkét királyi székbe, és ítéltétek az Izráel tizenkét nemzetségét.” (Mt 19,28) Pál pedig már általánosít is: „Nem tudjátok-e, hogy a szentek a világot ítélik meg?” (1Kor 6,2)

Azért félvén, elmentem és elástam a te tálentomodat

Kálvin erről így ír: „Nincs ugyanis méltatlanabb dolog, mintha Isten kegyelmi ajándékát elásva elrejtjük, és egyáltalán nem fordítjuk hasznunkra. Ezekről a tunyákról mondja Krisztus, hogy nem akarnak magukra vállalni semmilyen terhet sem. Vonakodnak a szeretet minden kötelességétől és semmi tekintettel nincsenek a közös építésre.

Semmi mentségük nem lesz tétlenségükre azoknak, akik Isten adományait eltitkolják, s idejüket tétlenségben töltik. Csakis az az életmód a legdicséretesebb Isten előtt, melyből valami haszon hárul az emberi közösségre.” Vajon kire gondolhatott Jézus a rest szolgában? A qumráni szekta tagjaira, akik úgy éltek meg kegyességüket, hogy visszahúzódtak a világból és elzárkóztak embertársaik elől? Sokan vagyunk, akik ma is csak a magunk számára vagyunk szívesen keresztyének, nem is tagadjuk meg Istent, nem is akarunk elszakadni Jézustól, sőt abban reménykedünk, hogy részünk lesz az Isten országában. Olyanok vagyunk, mint a só, mely ízetlenné vált, és már semmire sem jó, nem ad ízt a közösségnek. Olyanok vagyunk, mint a meggyújtott gyertya, melyet véka alá tesznek. Az ilyen ember nem akarja másoknak adni, amit Istentől kapott, hanem félreteszi, mások elől eldugdossa. Ő megelégszik azzal, hogy Jézus gyülekezetének tagja. Ezt nevezzük *álkegyességnek*.

a) *Uram, tudtam, hogy te kegyetlen ember vagy.* Rágalom és hazugság! Hát így beszél a szeretet? Mondhatja a szeretet, hogy Uram, én semmit sem teszek az érdekedben, mert te túl szigorú és túl kemény vagy, te túl sokat kérsz tőlem és parancsod számomra valóságos istencsapás? Hát kegyetlen és kemény az Isten? Szabad őt ezzel vádolni, szabad-e ellene így lázadozni? Vajon nem mi vagyunk-e ezek az Istent vádoló, ellene lázadó emberek? Egyáltalán van helyünk ilyenekként a Krisztus gyülekezetében? Nem hazudunk, amikor hűségre hívó parancsának nehézségével és terheességével mentegetjük magunkat, rest szolgaként? Nemde csupán kibúvót keresünk vádaskodásainkkal, csak hogy takargathassuk lustaságunkat? Nemde tétlenségünket mentegetjük azzal, hogy őt kegyetlennek nevezzük, és azzal magyarázzuk és próbáljuk igazolni tétlenségünket, hogy félnünk kell tőle? Isten sohasem terhel túl téged. Isten nem várja el tőled, hogy belepusztulj az ő szolgálatába, csupán azt, hogy ne ásd el a talentumot, hanem add tovább és kamatoztasd. Ő nem vár tőled nehéz és képtelen dolgokat, de azt igen, hogy a gyertyafényt, melyet ő gyújtott meg benned, ne takard el, a szeretetet, melynek ő a forrása, ne fojtsd el. Az ő igája könnyű, parancsolatai nem nehezek (1Jn 5,3).

b) *Azért félvén, elmentem és eláztam a te talentomodat.* Ez a rest szolga nem követ el ún. „pozitív” bűnt. Emberi mértékkel mérve, emberi szemmel nézve még becsületes is, hiszen sem nem sikkasztja el, sem nem veszi el a rábízott kincset. Ő nem „betyár”, és nem is gondtalan, mint a szolga Lukács parallel példázatában (19,20). Ő nem kockáztat, és nem tesz fel mindent egy lapra, ő nem „lottózik” Ő „letétbe helyezi”, mintegy páncélszekrénybe helyezi ura rábízott tőkéjét. Ő semmi hamisságot nem követ el, ő igaz emberként akar ura elé állni. Azt hiszi, hogy neki van igaza, mint a szőlőmunkásnak (20,12 skk.), mint az idősebb testvérnek a Lk 15,29 skk.-ben. Ő igaz, csak ura igazságtalan. Ilyen keresztyén ember is van.

Akkor mégis *mi a bűne?* Az a bűne, hogy csak saját bőrének mentésében érdekelt, és nem ura javainak gyarapításában. Csak a saját biztonságát tartotta szem előtt. Ő önmagáért aggódik, önmagát félti, és könnyelműen figyelmen kívül hagyja hivatását, rendeltetését. Nem volt bátorsága uráért kockáztatni. Ő nem hajlandó odaadni az életét óérette, hogy megtalálja azt. Ő meg akarja tartani az életét, s miközben minden kockázatvállalást kizár, elveszíti az életét (Mk 8,35). Az a bűne, hogy elmulasztja ura kérését teljesíteni: „Kereskedjetek, míg megjövök!” A Úr szolgálatának elmulasztása, a restség és a lustaság is bűn. Az a bűne, hogy nem hagyja élni, hatni, gyarapodni a nála elhelyezett kincset, hanem hagyja parlagon heverni. Az a bűne, hogy nem gondol arra, hogy ura késni fog (24,28), „halogatja még... hazajövetelét”, de arra sem gondol, hogy bármely pillanatban megérkezhet (25,3–5). Az a bűne, hogy ódzkodik urának szolgálatától, nem akar másoknak, másokért dolgozni. Az a bűne, hogy a saját kényelmét szolgálja. Ahelyett, hogy az aratást készíténé elő Jézus számára, önmagának készíti azt elő. Nem ismersz

önmagadra? Vajon nem rád gondolt az Úr Jézus Krisztus a rest szolga képében már kétezzer évvel ezelőtt? Hát nem mindig a könnyebb utat választjuk te is és én is? És valóban a könnyebb utat választjuk? A rest szolga számára egy mély gödör megásása, megjelölése volt a könnyebb, vagy az, hogy egyszerűen elviszi ura rábízott tőkéjét a bankba? Ő is tudta, hogy mi a könnyebb. De félt urától, nem volt bizalma iránta, nem vállalt vele közösséget, száz szónak is egy a vége: nem szerette őt. Ha szerette volna, engedelmeskedett volna neki, érette minden áldozatot meghozott volna. De nem ezt tette. És ezért megfizetett.

c) *Vegyétek el azért tőle a talentomot...* – parancsolja a gazdag kereskedő. Ha Jézus tőled is visszaveszi sáfárságra rád bízott javait, halott ember vagy. A „...vessétek a külső sötétségre” erre csak ráerősít. Ha nem szolgálsz hűséggel, elveszted az életedet. Ha nem sáfarkodsz hűségesen, soha többé nem kapsz egyetlen talentumot sem, és azt is elveszted, ami kevesed van. A nem gyarapított, használatlanul maradt javak számodra már többé nem javak, megszűnnek javaknak lenni. Ha csak önmagadra gondoltál, és hiányzott belőled a hajlandóság Istent szolgálni, nem részesülsz Krisztus dicsőségében. Ha földi életedben hiába birtokoltad azokat, ahová kerülsz, „...ott léssen sírás és fogcsikorgatás” De ha jól sáfarkodtál, azaz hittel, hűséggel és hálásan fogadtad akár a keveset, akár a sokat, és szolgáltál velük az ő dicsőségére, jutalmad a te Uradnak öröme, Istennek országa. Ezért ne lankadj meg abban a szeretetben, melyet ő ajándékozott neked és földi életedet hűségben és felelősségben éld meg az Úr váratlan érkezésére való tekintettel, hogy éppen neked mondhasa a te Urad: „Jól vagyon, jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután, menj be a te Uradnak örömébe.” Ámen.

Ajánlott irodalom

- GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Ev. Verlagsanstalt, Berlin 1974, 360–365.
- HOFFSÜMMER, W.: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. 1. M Grünewald Verlag, Mainz 1990, 113.
- JAKUBINYI György: *Máté evangéliuma*. Szent István Társulat, Budapest 1991, 277–279.
- JEREMIAS, J.: *Die Gleichnisse Jesu*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1962, 55–60.
- KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. III. Sylvester Nyomda, Budapest 1941, 166–171.
- KÜHNER, A.: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Aussaat Verlag, Neukirchen-Vluyn 1994, 292–293.
- NIESEL, W.: 26. Sonntag nach Trinitas. In: Eichholz, G.: *Herr tue meine Lippen auf* 3. E. Müller Verlag, Wuppertal/Barmen 1964, 464–467.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Matthäus*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 329–333.
- SCHLATTER, A.: *Das Evangelium nach Matthäus*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 369–373.
- SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1950, 251–251.
- SCHWEIZER, E.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1973, 306–310.
- TÓTH Kálmán: *Az Ó- és Újszövetségben előforduló mértékek*. Jubileumi Kommentár, Budapest 1973, 407.
- VARGA Zsigmond: *Máté evangéliumának magyarázata*. Jubileumi Kommentár, Budapest 1969, 35–36.

Esketési prédikációvázlat a magyarországi homiletikai irodalomból

Dr. Boross Géza

Tehershordozás^{*}

9.

Alapige: Galata 6,2

Könyvtári irodalom foglalkozik a házasság válságával. Szaktudósok ezrei, orvosok, papok, lélekgyógyászok keresik a titkot, mi a boldog házasság kulcsa? Nos, a titkot Isten Igéje fejti meg, mondván: **a kölcsönös teherhordozás.**

1. Igénk szerint innen tűnik ki először is az, hogy **miért van annyi rossz házasság manapság.** Azért, mert az emberek levetni, átadni kívánják egymásnak a terheiket. A férj mást se csinál ilyenkor, csak terheli a feleséget, a feleség ugyanúgy a férjet. Házi-munkával, hivatali gonddal, lelki problémákkal. Te a házastársam vagy, neked mindent el kell viselni. Nem csoda, ha tönkremegy a házasság.

2. De Isten Igéje rámutat, hogy mi a jó házasság titka! Nem a teherátadás, hanem a **tehermegosztás!** Önkéntesen vállalom a másik terheit. Sőt, magát a másik embert a maga óemberével, mert a bibliai tudósok szerint itt tulajdonképpen **a másik ember elhordozásáról** van szó. Ez az elhordozás – ez a szeretet. Minden más hazugság, a szeretet kigúnyolása.

3. **Honnan jön azonban mindehhez az erő?** Jön-e egyáltalán? Igen, a Jézus Krisztustól. Mert ez az elhordozás a **Krisztus törvénye**, s ez azt jelenti, hogy Krisztus az, aki erőt is tud adni. A jó házassághoz tehát Krisztusra van szükség. Hívjátok hát Őt útítár-sul, s akkor az ő törvényének betöltése – maga lesz a boldogság.

^{*} Dr. Boross Géza: *Lásd, hited tőle mit várhat!* Esketési igehirdetési vázlatok. (Budapest, Kálvin tér) 1958–1963. Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei, Pápa 2010.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyököcssy Endre

VI.

Akarsz-e meggyógyulni a magányosságra is?

Igen! A magányosság kérdésének két oldala van. Előbb meg kell gyógyulnunk belőle, aztán *meg kell barátkoznunk* vele. Sőt: fel kell használnunk és át kell alakítanunk.

Jézus Krisztus életének, és életétől elválaszthatatlan tanításának egyik titka az, hogy szembe ment a félelemmel és a szenvedéssel. És felhasználva ezeket, Lénye kohójának szent alkímiájával *a félelmet győzelemmé, a szenvedést megváltássá változtatta*.

De nemcsak a félelmet és a szenvedést, hanem a *magányosságot* is felhasználta; sőt tanítást is ad ennek felhasználására!

Gondoljunk csak arra, hány alkalommal vonul el önként tanítványaitól, hogy egy hegytetőn, a pusztában vagy a Gecsemáné fái között egyedül legyen! Milyen „új” erő áradtak belőle, ahányszor csak kilépett az önként vállalt egyedüllétből, amelyet felhasznált! (Mt 14,23; 26,36; Mk 1,35)

A Hegyi Beszéd egyik „agyonprédikált” Igéjében különösen mély tanítást ad a magány keresésére, felhasználására és átalakítására: *Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódát bezárva imádkozzál Atyádhoz titokban; Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megfizet neked.* (Mt 6,6)

Kétségtelen, hogy Jézus Krisztus, miután elmondta, mit és hogyan imádkozzunk – a farizeusok maga-mutogatásával szemben elsősorban – itt arról beszél: *hol* imádkozzunk. Vonuljunk vissza lelkünk kamrácskájába, hiszen a titkon lévő Isten úgyszólván látja az imádkozót és megfizet nyilván.*

Kétségtelen, hogy ez az Ige első és alapjelentése. Már itt is, az Ige első jelentésében az egyedüllét felhasználására szoktat, tanítgat Jézus.

De van ennek az Igének egy második, „titkos” jelentése is. *Mysterion* (misztérium) is ez az Ige a *mystesek* (beavatottak) számára.

Nos, közelítsük meg ezt az első jelentés burkába zárt mysteriont, második jelentést, s egyben az „egyedüllét” felhasználásának s átalakításának ősi titkát!

Először is: Jézus korában nem volt mindenkinek *tameionja*, belső, zárt, ablaktalan kamrácskája. Legkevésbé azoknak, akik Jézust hallgatták. Ezeket hová küldi Jézus imádkozni?

Magának Jézusnak sem volt. Hiszen *nincs hova fejét lehajtania*. (Mt 8,20) Jézus olyat ajánlana, ami nincs mindig „kéznél”, vagy ami nem volt mindenkinek akkoriban sem, ma sem? Ez nehezen gondolható el! Itt tehát többről van szó.

Másodszor: vizsgáljuk meg az ősi szöveget Jézus kora s a Jézus előtti kor mysterionjai felől!

Tudnivaló, hogy minden ókori piramis, ziggurat, ősi templom (a jeruzsálemi templomot is beleértve) mélyén vagy tetején volt egy úgynevezett *tameion*, zárt, ablaktalan helyiség, ahol az építők hite szerint Isten „lakott”, és megjelent a beavatottak vagy a

* A szerző *A két középpont* című kötetben részletesebben elmélkedik erről a „kamrácskáról” (Szent Gelért Kiadó).

Köszönöm, hogy lenni annyit jelent, mint kapcsolatban lenni magammal és Veled, és így embertársaimmal.

Taníts meg egyedül maradnom magammal és Veled – és így embertársaimmal.

Taníts meg egyedül maradnom magammal és Veled – hogy életesebb legyen az életem.

Karácsonyi meglepetés

Ha erre gondolok, nem ünnepi pillanatok jutnak eszembe: szikrázó csillagszórók, fenyőillat, színes csomagolópapírba bújtatott ajándéktárgyak, hanem egy beszélgetés. Ez nélkülözött ugyan minden karácsonyi díszletet, mégis fölillantott valamit annak lényegéből.

A beszélgetés színhelye az őrbottyáni Gyermekotthon „csecsemő” osztálya, ahol 6–12 éves korig ágyban fekvő, fogyatékos gyerekek vannak. Két pelenkázás közti szünetben jutott néhány szabad percem, gondoltam, foglalkozom egy kicsit a csoport legokosabb kislányával, a 12 éves Mónikával.

– Mónika, tudod-e, milyen ünnep közeledik?

– Karácsony – felelte készségesen.

– Jól van – dicsérem meg.

– Hát azt tudod-e, mit ünnepelünk ilyenkor?

Nem válaszol.

– Ki született karácsonykor? – segíték neki.

– Jézus.

– Nagyon okos vagy! – lelkezem. A siker örömében kedvem támad folytatni a „teologizálást”

– Kicsoda az Úr Jézus? – kérdezem, és magamban nagyon szurkolok, vajon fogja-e még azt is tudni róla, Jézus, az Isten fia.

Móni hallgat, értetlenül néz rám, végül fölragyog az arca, mint akinek eszébe jutott a megoldás, kiböki: – Hát te vagy az.

Most én nézek rá értetlenül. Megpróbálom követni ezt a logikai salto mortalét – sikertelenül. Zavarban vagyok. Ha valaki ezt hallaná az okosok közül, még azt mondhatná, hogy ez kész istenkáromlás. Gyorsan letorkolom Mónit. – Hogy mondatsz ilyet? Jézus Krisztus az Isten fia, aki Betlehembe született jászolban...

Mónit nem érdekli a magyarázkodásom. Nem is érti, amit mondok, de a zavaromat látva érzi, hogy sarokba szorított. Fölénye teljes tudatában oda sem figyel arra, amit mondok. Azt hiszi, most akarom félrevezetni, és kinevet. Csökönyösen ragaszkodik az előbbi válaszához. Kezével-lábával kalimpál örömében, csorog a nyála, és mindegyre azt hajtogatja artikulálatlan hangján.

Bosszant a kudarc, magamat okolom érte. Tudhattam volna, hogy nem fogja megérteni. Aztán egyszer csak eszembe jut, hogy rengeteg dolgom van, mennem kell a vacsoráért.

Becsukom magam mögött az ajtót, de még hallom, hogy Móni győzelme teljes tudatában ismételteti: te vagy az.

Tulajdonképpen minek is örül ő, és miért lettem én türelmetlen – gondolkodom útközben.

Őt nem érdeklik az időszámításunk kezdetén történtek. Jézus nevét azonban nyilván kapcsolatba hozza a szeretettel. Az pedig neki most kell, kézzelfoghatóan, és éppen attól, aki a közelében van. Örül, mert érzi, hogy a beszélgetés során talált egy bűvös mondatot, amivel kényszeríthet arra, hogy több legyen számára, mint egy fehérköpenyes gondozónő.

Engem pedig bosszant, hogy fordult a kocka. Én akartam csiszolgatni Móni emlékezőtehetőségét, helyett ő csiszolgatta az én keresztyénségemet. Kénytelen voltam belátni, ott, akkor, a folyosón visszafelé jöve, kezemben a gyerekek vacsorájával, hogy ha Mónival nem is tudtam megértetni, ki az Úr Jézus, ő velem azt igen, hogy Isten országa mibennünk lehet, mert Immánuel!

Vörös Éva

Alkalmi prédikáció

Keresztelési igehirdetés

Paizs József
Segesvár

Múlt vagy jövő?

Alapige: Máté 28,18–20

Egy alkalommal megkérdeztem középiskolás tanítványaimat: Mit gondoltok, miért kereszteltek meg szüleitek? Szívszorítóan szomorú válaszok érkeztek: „így szokás”, „...ez a hagyomány”, „kötelességből”. Most titeket kérdez Jézus, kedves szülők, kereszt-szülők, gyülekezet: Miért is akarjátok e gyermeket megkeresztelni? Mi motivált titeket, amikor elhoztátok őt ide a templomba, hogy a szent keresztség sákramentumába részesüljön? A szokás, a hagyomány, a kötelesség, esetleg szórakozási vagy pénzkeresési lehetőség?

Jézus a keresztség szereztetési Igéjében nem azt mondja, hogy menjetek el és alappoztatok meg egy keresztyén hagyományt, hanem feladatot bíz a tanítványokra: tanítvánnyá tenni másokat. Aki szokásként, kötelességgé, hagyományként gondol a keresztségre, az épp ezt a feladatot nem veszi észre. A szokásban, a hagyományban a múlton van a hangsúly. A keresztségben a jövőn! A szokásban, a hagyományban az a fontos, ami volt, a keresztségben pedig az, ami ezután lesz. Amikor megkeresztelünk egy gyermeket, nem elvégzünk, hanem elkezdünk egy feladatot: a tanítvánnyá tétel szép és nemes feladatát. Mit is jelent e feladat? Jézus a tanítvánnyá tétel két mérföldkövét emeli ki: *megkeresztelvén és tanítván*.

Megkeresztelvén. Az ige passzív formája jelzi, hogy mi csak eszközök vagyunk az Ő kezében. Nem mi vagyunk a cselekvők, hanem rajtunk keresztül cselekszik Isten. Ezért kell megkeresztelni a gyermeket, hisz a keresztség jelzi, hogy Isten az, aki megteszi az első lépést az ember felé. Istennek fontos e gyermek. Isten azt akarja, hogy ez a gyermek hozzá tartozzon. Nagy dolog valakihez tartozni. Elmagányosodó világunk embere úgy érzi, sehová sem tartozik. Igazi érték számunkra, hogy Krisztus testéhez, az Anyaszent-egyházhoz tartozhatunk.

Jézus azonban nemcsak azt mondta, hogy kereszteljétek meg, hanem azt is, hogy: *Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam*. Sok mindenre meg fogjátok majd tanítani. Sok mindent megtanul majd magától. Azonban nagyon fontos, hogy ott legyen a ti nevelésetekben mindaz, amit Jézus parancsolt. Sőt, ott legyen a ti életeitekben. A tanítvánnyá tétel több, mint pedagógia, több, mint oktatás, több, mint nevelés. A tanítvánnyá tétel őszinte példamutatás. Őszinte, hisz a gyerekek nagyon hamar megérik a képmutatást. Képmutatás nélküli őszinte hitre van szükség, ha másokat Krisztushoz akarunk vezetni. Ezen áll vagy bukik a tanítvánnyá létel sorsa. A lélektan ma már bebizonyította, mennyire fontosak azok a hatások, melyek gyerekkorunkban érnek bennünket. Azok a minták, amelyeket otthon látunk, egy életre meghatározzák viselkedésünket, kapcsolatainkat, és az Istennel való kapcsolatunkat is. Vigyázzatok, hogy a gyermekeket megláthassa életetek példáján keresztül a tanítványság drága mintáját. Ne csak szavaitok, hanem életetek tanítson. Nietzsche, a nagy ateista mondta egykor: *...hogy Megváltó-
jokban hinni megtanuljak: megváltottabbnak kellene látnom tanítványait!* Testvéreim,

nagyon sok múlik azon, milyen példát látnak felnövekvő gyermekeink. Vigyázzunk, hogy életünk példája ne eltávolítsa, hanem közelebb vigye őket Istenhez. Tanítvánnyá másokat csak úgy tehetünk, ha mi magunk is tanítványok vagyunk. Meggyőződés, a tanítványságot nem megtanítani kell, hanem megmutatni!

Jézus nemcsak feladatot bíz ránk, hanem a feladat mellé ígéretet is ad: Veletek vagyok minden napon... Milyen csodálatos ígéret! Szükségünk is van Jézus jelenlétére. Önélküle nem lehet e feladatot végezni. Ő ad erőt e feladat nehézségei közepette. Ő fog majd nektek is erőt adni, amikor e gyereket nevelitek, amikor majd nem elmentek, hanem utána mentek. Amikor majd úgy érzitek, hogy hiábavaló minden nevelés, amikor már csak az imák maradnak. És ő lesz veletek akkor is, amikor majd e munka áldásait megtapasztalhatjátok. Miénk a munka, Övé az áldás! Ámen!

Temetési igehirdetés

Constantinescu Herman

Kézdivásárhely

Ez a világ elmúlik

Alapige: 1János 2,17

Fájdalmasan hangzik ez az Ige, de mindennap tapasztalható igazságot mond: ez a világ elmúlik.

Bizony elmúlik, elhervad, elvész a világ és annak minden dicsősége. Elmúlik mindaz, ami nekünk a világot jelenti: ifjúság, erő, szépség, pénz, hatalom, gazdagság.

Meddig tart az ifjúság, az erő, a szépség? Csak egy ideig, s aztán megrágnia az idő vasfoga.

Meddig tart a pénz, a hatalom, a gazdagság? Csak egy ideig, s azután megemészti és belepi az idő rozsdája!

Mi mennyi időt és fáradságot tékozolunk ezért a mulandó világért?! Mennyit marakodunk, gyűlölködünk, mennyi könnyet hullatunk, hogy megnyerjük, hogy minél jobban megnyerjük ezt a romlásra ítélt világot.

De hiába: minél jobban megnyerjük, minél inkább azt hisszük, hogy a miénk, annál biztosabban elveszítjük, annál jobban kisiklik a kezünkől. Pedig mi hogy dicsekszünk, s milyen büszkéek vagyunk arra, hogy milyen okosak és milyen élelmesek voltunk és mekkora darabot sikerült megnyernünk hol igaz úton, hol csalárd és tiltott módon ebből a világból! Hiába a világ, aminek megnyerésére mindent odaáldozunk s amit mi bálványként tiszteltünk, halálra van ítélve: elmúlik a világ és az ő kívánsága is!

Itt most koporsójánál kézzelfoghatóan szemlélhetjük az Ige igazságát. Hogy elmúlt az ő világa is! Hogy elmúlt tőle is mindaz, ami neki a világot jelentette! Elveszítette egyetlen fiát, vele együtt elveszett az ő világának egyik fele, a másik fele akkor múlt el, amikor elveszítette feleségét. Akkor már egészen odalett, egészen elmúlt az ő világa. Attól fogva már nem élt, csak hervadozott, pusztult, romlott kívül, belül. Élete céltalanná vált. Anyagi javainak nagy részét eladta. Mikor egész világából már csak a két szeme világa maradt, azt is elveszítette, hogy ne lássa többé ezt a világot, mely reá nézve egészen elveszett, egészen elmúlt.

Isten nem hagyta itt tovább, ebben a számára már elveszett világban, hanem őt magát is, az ő beteg testét, lelkét viasszszólította Magához.

De hát csak ennyi a világ, csak ennyi az élet? Csak ennyi: született, élt, dolgozott, örvendezett, szenvedett és aztán meghalt, elmúlt, s ezzel vége? Nem! Az Ige szerint aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké.

Gyászoló testvéreim! Ki az, akiről elmondható, hogy Isten akaratát cselekszi e földi életben, hiszen mindnyájan gyarlók vagyunk, akik naponként a magunk akaratát igyekszünk érvényesíteni. Mégis vannak emberi cselekedetek, melyeket Isten akarata szerinti-eknek mondhatunk.

Néhai testvérünk élete is a hitvessel és egy gyermekkel Isten akarata szerinti életnek mutatkozott, mivel békességben, szeretetben éltek. Miután elvesztette gyermekét, hitvesét és Isten rövid ideig még itt tartotta, alázatosan hordozta a veszteségnek keresztjét és az Úr házáat rendszeresen látogatta.

Legyünk jó reménységgel, hogy Krisztus kegyelme által megpróbált élete Isten örökkévaló országában nyugalomra talált. Ámen.

„No, Annuska, mindent megkaptál karácsonyra, amit kértél?” A kislány egy darabig gondolkodott, aztán így szólt: „Nem mindent, de elvégre nem az én születésnapomat ünnepeľjűk!”

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Ajándékok, amelyek nem kerülnek pénzbe

Egy jó szót szólni.
Egy beteget felvidítani.
Valakinek kezet nyújtani.
Megdicsérni az ételt.
Nem feledkezni meg a közelgő születésnapról.
Óvatosan csukni be az ajtót.
Apróságoknak örülni.
Mindenért hálásnak lenni.
Jó tanácsot adni.
Egy levél megírásával örömet szerezni.

Az apró tüszúrásokon nem évvődni.
Jogos panaszt nem melegíteni fel újra.
Nem tenni szóvá, ha a másik hibázott.
Nem fogni fel elutasításokként, ha háttérbe szorulunk.
Levert hangulatot nem venni komolyan.
Nem sértődni meg egy félresikerült szó miatt.
Megtalálni az elismerő, dicsérő szót a jóra.
Az együttérzés szavát a megalázottnak, egy tréfás szót a gyermeknek.

Meleg kézszorítással vigasztalni a szomorút.
Becsületesen elismerni az elkövetett helytelenséget.
Örülni a holnapi napnak.
Bizonyos dolgokra aludni egyet.
Mindenre rászánnia kellő időt és gondot.
És mindenben: szeretettel lenni.